svensk veterinär tidning

10 • AUGUSTI • 2016 • VOLYM 68

Svensk äggnäring efter omställningen

Kliniska aspekter av epilepsi hos hund och katt

Möte med SVS nya ordförande

FOTO: ALEXANDRA JEREMIASSON

MEDIVET

Animal X-ray Solutions

Nordisk Specialist för Veterinär Digital Röntgen

Välj Röntgen med omsorg - Välj Medivet!

Är bra support, funktion och ledande bildkvalitet viktigt för er?

Konica Minolta Sigma
Digital CR framkallare.
1st patient per vecka betalar systemet!

Medivet Smådjursröntgen
spara 25 000:-

Konica Minolta AeroDR
Smart Bärbart DR med unik detektor
Det bästa till bra pris!

Stora som små - Ni är alltid välkomna till oss!

www.medivet.se info@medivet.se +46 (0) 431 244 00 Medivet Scandinavian AB, Ängelholm, Sverige

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND
Box 12 709
112 94 Stockholm

Besöksadress: **Kungsholms Hamnplan 7**

E-post: *kansli@svf.se*
Hemsida: *www.svf.se*
Telefontid: Mån–tors 9.00–16.00,
Fre 9.00–15.00,
lunchstängt 11.30–13.00

KANSLI
Telefon: 08-545 558 20
Telefax: 08-545 558 39

Ordförande
Marja Tullberg, *leg vet*
Telefon: 08-545 558 22
Mobil: 072-748 78 98
E-post: *ordforande@svf.se*

Kansli- och ekonomichef
Per Carlsson, *pol mag*
Telefon: 08-545 558 21
Mobil: 070-567 12 35
E-post: *per.carlsson@svf.se*

Förhandlingschef
Anders Graneld, *jur kand*
Telefon: 08-545 558 26
Mobil: 070-625 64 44
E-post: *anders.graneld@svf.se*

Informationschef
Johan Beck-Friis, *leg vet*
Telefon: 08-545 558 33
Mobil: 070-717 73 25
E-post: *johan.beck-friis@svf.se*

Generalsekreterare SVS
Simone Häusler, *leg vet*
Telefon: 08-545 558 24
Mobil: 0730-928 113
E-post: *simone.hausler@svf.se*

Arbetsrättsjurist/förhandlare
Jessica Berlin, *jur kand*
Telefon: 08-545 558 25
Mobil: 073-540 08 00
E-post: *jessica.berlin@svf.se*

Redovisningsansvarig
Linda Wikström, *ekonom*
Telefon: 08-545 558 23
E-post: *linda.wikstrom@svf.se*

Administratör SVF
Karin Henriksson
Telefon: 08-545 558 28
E-post: *karin.henriksson@svf.se*

Administratör SVS
Vasso Norlund
Telefon: 08-545 558 27
E-post: *vasso.norlund@svf.se*

Ekonomiassistent
Carola Eriksson
Telefon: 08-545 558 31
E-post: *carola.eriksson@svf.se*

Bankgiro: 530-52 22

SVENSK VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

Läge att prioritera smittskyddet

MIN DOTTER ÄR 16 ÅR. Hon ber om tillåtelse att få gå ut med sina kompisar en fredagskväll till en lokal på andra sidan skogen. Tyvärr måste jag neka henne att gå till festen på grund av den färdväg hon tvingas ta. Risken är alldeles för stor att hon blir attackerad av ett djur i skogen och det sista jag vill är att någon i min familj blir rabiessmittad.”

Nu har jag ingen dotter och jag är inte heller rädd för att någon i min närhet ska bli rabiessmittad här i Sverige. Än. Tyvärr är jag rädd att vi snart är där.

Näst intill dagligen får jag höra djurägare som kommenterar pass, rabiesvaccination och dvärgbandmaskavmaskning med att det är poänglöst. Det har ju aldrig varit någon i tullkontrollen som har velat se intygen. När jag sedan ser statistik för hundsmugglingen känner jag mig hjälplös. Gränserna är inte tätare än ett grovmaskigt nät som fångar upp bråkdelar av vad som smugglas.

Som grädde på moset kom sommarens besked om att Jordbruksverkets smittskyddsenhet har ersatt veterinärer med personal från bemanningsföretag. Det har upprört många och jag har hört flera kolleger som stressat försöker lösa akuta situationer, med exempelvis bristfälliga pass, och inte känner att de får det stöd de behöver. Istället borde fler veterinärer anställas för smittskyddsarbetet på Jordbruksverket. Mer resurser borde också läggas på att utbilda och motivera tullpersonal så att import och export av djur, laglig och olaglig, verkligen kontrolleras.

I skrivande stund härjar dessutom ett mjältbrandsutbrott i vårt land. De allvarliga sjukdomar som under utbildningen länge undervisats som kuriosa är nu reella problem i Sverige. Det är inte rätt läge för myndigheter och politiker att prioritera annat.

Ett annat aktuellt och högst allvarligt problem är hälsostatusen, både fysiskt och psykiskt, bland veterinärer. Sociala medier ligger ständigt på och de hårda orden mot både enskilda veterinärer och kliniker haglar tätt. Ordvalen i kritiken gör mig ofta mörkrädd. Troligen skrivs mycket i affekt, på nätet är det lätt att glömma att det sitter en kännande varelse i andra änden. Men trots det påverkas vi av vad som står skrivet om oss och våra kolleger, det finns nästan ingen möjlighet att värja sig mot det. Frågan är hur vi ska kunna vara ”djurens enda hopp” när självkänslan är i botten.

Det är lätt att känna sig maktlös när terror härjar i världen och starka krafter tar mer yta och mer makt för varje dag som går. Då är det ännu viktigare att komma ihåg att vi är ”djurens enda hopp”! Vad som än står skrivet om oss är vi allihop viktiga pusselbitar för djur- och människohälsan. I dagens tuffa samhälle vill jag passa på att motivera alla kolleger och säga att ni gör ett bra och viktigt jobb. Trots min pessimistiska ton hör jag också många positiva kommentarer om vårt jobb och det motiverar i alla fall mig att kämpa vidare med stort och smått.

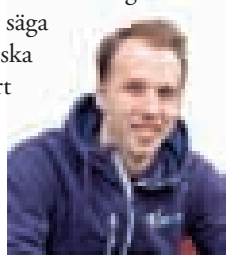

John-Filip Lundin
ledamot i förbundsstyrelsen

apoquel®
oclacitinib

En lättnad*...

En riktad behandling av klåda vid allergisk dermatit hos hund

APOQUEL® 3,6 mg, 5,4 mg och 16 mg
filmo-dragerade tabletter med
20 och 100 tabletter

*Kasuprest 6 8-46 ml Long-term compassionate use of oclacitinib in dogs with atopic and allergic dermatitis: safety, efficacy and quality of life. Vet Dermatol 2016; 26: 171–e43.

APOQUEL® (oclacitinibum) filmdragerade tabletter för hund. Receptbelagt. **Indikationer:** Behandling av klåda förenad med allergisk dermatit hos hund. Behandling av lindriga symptom på atopisk dermatit hos hund. **Kontraindikationer:** Använd inte vid överkänslighet mot aktiv substans eller mot några hjälpämnen. Använd inte till hundar som är yngre än 12 månader eller väger mindre än 3 kg. Använd inte till hundar med tecken på immunosuppression, som hypersadrenokorticism, eller tecken på progressiva eller-antada tumörer eftersom den aktiva substansen inte har utvärderats i dessa fall. Receptpl pl 10RC 20 IV-OV-OB. För ytterligare info om produkten se www.fass.se

zoetis

ORION PHARMA
ANIMAL HEALTH

Orion Pharma Animal Health | Box 520 | 192 05 Sollentuna | Telefon 08-623 64 60 | www.orionvet.se

ledare J-F Lundin

Läge att prioritera smittskyddet 3

reportage S Fredriksson

Nya SVS-ordföranden:
”Det finns en stark kårgemenskap som gör arbetet roligt” 6

vetenskap – granskad artikel

Svensk äggnäring efter omställningen, del 1
Inhysning och aktuella trender H Wall m fl 11

vetenskap

Konsensusrekommendationer från IVETF
Kliniska aspekter av epilepsi hos hund och katt
S van Meervenne och C Rohdin 19

Läkemedelsbiverkningar hos djur 2015, del 5
Biverkningar rapporterade hos katt och kanin samt reaktioner hos människa på veterinärmedicinska preparat H Tjälve, P Ekström och A-K Bengtsson 23

månadens epiztel 31

vilken är din diagnos?

– Patologi 33
– Svar 74

allmänt

Hur arbetar Världsorganisationen för djurhälsa, OIE?
L Hellqvist Björnerot och I Eilertz 35

Martin Wierup tilldelad OIEs hedersmedalj I Eilertz 40

FVEs generalförsamling i juni 2016
Fokus på sakfrågor när Europas veterinärer träffades
S Häusler och E Lewin 45

Köpenhamn fortfarande populärt val för svenska veterinärstudenter M Sundberg 49

från sektionerna

Rapport från Normgruppens möte den 16 maj 2016
L Hofverberg 53

Styrelseberättelse för Sveriges Veterinärförbund 2015 57

Verksamhetsberättelse för Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap 2015 60

fackliga frågan

Fler anställningar kan ge sämre pension A Graneld 63

FVF informerar

Är det för enkelt att kapa ditt företag? K Berggren 65

disputationer

Spermiemognad och konservering hos kattdjur 66

replik

Ny slaktvägledning ger mer likvärdiga djurskydds-bedömningar K Gielen och M-L Dahlbom Wiedel 68

litteraturtjänst 70

in memoriam 72

från studenterna

Sommar, sol och veterinärande
I Brandt 75

noterat

- Nilfebersmyggan upptäckt i Skåne 39
- Pedagogiskt pris till Wilhelm Tham 41
- Framsteg i arbetet för sundare ”trubbnosar” 56
- Ann Lindberg ny statsepizootolog 62
- Merial blir del av Boehringer Ingelheim 63
- EU-länder uppmanas minska användningen av kolistin till djur 69

kongresser & kurser 76

kåseri

Friherren och fjärden
B Bamberg 81

och husdjursvetenskapligt
26

Nya SVS-ordföranden:

”Det finns en stark kårgemenskap som gör arbetet roligt”

Efter drygt ett år som vice ordförande i Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap, SVS, tog Susanna ”Sanna” Sternberg Lewerin över som ordförande i våras. Uppdraget har börjat med en rivstart. Det handlar om att snarast göra vissa föreningstekniska ändringar inom organisationen av Sveriges Veterinärförbund, SVF.

Text och foto:
Suzanne Fredriksson

Ett sådant scenario kan avskräcka de flesta från att engagera sig, men Susanna är väl medveten om vad hon ger sig in på.

– Jag satt i förbundsstyrelsen 2000–2004 och deltog i den ganska jobbiga process som ledde fram till nuvarande organisation med två delföreningar, en för anställda och en för privatpraktiker. När detta genomfördes 2004 gällde det framför allt att hitta en konstruktion som alla kunde acceptera.

– Den nuvarande konstruktionen har fått konsekvenser som vi inte kunde överblicka då den skapades, säger Sanna som genom sina olika förtroendeuppdrag följt utvecklingen på nära håll under 20 års tid.

SVS har hamnat någonstans mittemellan där vissa delar är att betrakta som självständig verksamhet men inte allt. Nu jobbar Sanna stenhårt tillsammans med fyra andra personer i en organisationsgrupp för att inom kort komma med ett förslag till justeringar i veterinärförbundets konstruktion.

– Att det kan bli lite snårigt är ingenting unikt för SVF, flera andra SACO-förbund har stött på liknande problematik, inflikar Sanna.

Det här låter som en tuff början på ditt ordförandeskap, hur kom det sig att du tackade ja?

– Jag har för vana att acceptera när jag blir tillfrågad och sådant sprider sig. När det gäller

Sanna blev veterinär 1991. Idag är hon professor och har sin arbetsplats i runda huset på Ultunaområdet.

De flesta känner nog Sanna Sternberg Lewerin som epizootolog. Under 13 år arbetade hon inom detta område på SVA.

ordförandeskapet i SVS har jag dock tackat nej några gånger. Att vara ordförande i SVS är mycket tidskrävande och innebär många möten t ex. Det är inte ett fackligt arbete som ger rätt till ledighet utan det här uppdraget måste skötas på obetald tid. I mitt fall kommer det lösas genom en hel del tjänstledighet, säger Sanna.

Det kostar på att jobba för sina kolleger, men Sanna understryker att hon tycker att det är värt det.

– Det finns en stark kårgemenskap som gör arbetet roligt.

Även om den framtida organisationen är prioriterad just nu, är det kärnverksamheten inom SVS som intresserar Sanna mest: specialistutbildningarna, kongressen och normgrupperna. Hon är enligt egen utsago en ”undervisningsnörd” och självklart är de specialistutbildningar som SVS administrerar och Jordbruksverket godkänner något som Sanna värnar om och absolut vill behålla. Med ensamrätt.

– Jag är jättebekymrad över Jordbruksverkets inställning ”ni är en av många som kan utbilda” och de vindar som blåser mot en förenkling av utbildningen och en öppning för andra aktörer att arrangera specialistutbildningar, säger Sanna och fortsätter:

– De svenska specialistutbildningarna har gott renommé och administreras utan vinstintresse. Alla kan bli aspiranter och avgifterna är desamma oavsett om man är medlem i SVF eller inte. Det är viktigt att ha en nationell vin-

Susanna Sternberg Lewerin kallar sig själv för ”undervisningsnörd”. Här modererar hon på plenarsessionen vid förra årets Veterinärkongress.

kel på innehållet och en nivå som är hög men ändå möjlig att genomföra för våra aspiranter. Det finns ingen motsvarande utbildning i Norden och att t ex bli europeisk Diplomate är en helt annan sak, säger Sanna. Hon avslöjar att hon själv är inne i det programmet nu, veterinär folkhälsa, och vet vad hon talar om.

– Den europeiska utbildningen är inte anpassad till våra förhållanden. Jag tycker att nivån på våra specialistutbildningar är rätt och kraven på utbildningsplatserna är rimliga. En splittring på fler aktörer skulle även innebära att Steg 2 faller helt. Det här har vi dragit i långbänk med Jordbruksverket i flera år nu, säger Sanna.

Några ord om den årliga Kongressen?

– Där pratar vi också en hel del om nivån. Vår kongress är inte en världskongress inom ett smalt ämnesområde utan har ett bredare utbud. Den ”nyexade” veterinären kanske har fått ta del av de senaste forskningsrönen i undervisningen, medan den allmänpraktiker som jobbat ett tag uppskattar att få dessa rön presenterade på kongressen. Det måste alltså bli en blandning i utbudet för att passa alla.

Sanna har varit engagerad i veterinärförbundets arbete under lång tid. Alvin, idag nio år, fick följa med på fullmäktigemöte när det begav sig.

– Höstens plenarsession har som tema ”Hur förenar du vetenskap och praktik?”. Bakgrunden är att vi behöver föra en diskussion om detta inom veterinärkåren, det får inte uppstå

HÄSTTJEJEN SOM VILLE VETA MER

Susanna Sternberg Lewerin är född i Stockholm 1964. Hon växte upp i Örebro, Karlstad och Simrishamn. Tanken på att bli veterinär väcktes flera år efter skoltiden. Under gymnasietiden var det mest språk som gällde och efter studenten hästjobb.

– Jag red hopphästar i England och under en period jobbade jag på stuteri. Det var framför allt i den miljön som jag kände att jag ville veta mer. Varför gick vissa fölningar snett t ex?

Sanna beslöt att söka till veterinärprogrammet och kom in via det kvotsystem som gällde på 1980-talet. Hon blev klar 1991.

– Att gå veterinärutbildningen var helt överlägset, som ett stort ”kollo” med mycket socialt umgänge. Eftersom jag alltid varit en föreningsnörd som tycker om umgänge inom en viss struktur, var jag självklart aktiv i kåren, berättar Sanna.

Det första steget ut i arbetslivet togs hos distriktsveterinärerna.

– Det var roligt att uppleva lantbruket utan att själv vara bonde och jag har många minnen av fina stunder med kor. Även om jag var nybörjare och lite fumlig löste jag en del knepiga förlossningar och ögonblicken efteråt var fantastiska. Då kände jag verkligen att jag gjort nytta.

Tyvärr utvecklade Sanna pälsdjursallergi i början av sin veterinära karriär och hon tvingades tänka om gällande inriktning. Hon sneglade mot läkemedelsindustrin men möttes av skepsis när allergin kom på tal: ”du kommer att träffa försöksdjur”. På uppmaning av Lars-Erik Edqvist, då prorektor vid SLU och senare mångårig generaldirektör på SVA, som menade att ”en doktorshatt är bra att ha” blev Sannas nästa anhalt en doktorandtjänst på Institutionen för veterinärmedicinsk mikrobiologi, SLU, 1993 och hon disputerade i bakteriologi 1999. Hon avbröt forskningen under en period för att bistå kollegan Christina Greko i en statlig utredning om foderantibiotika.

– Resultatet gjorde att Sveriges förbud mot tillväxtbefrämjande antibiotika i fodret kom att tillämpas inom hela EU. Det var en stor tillfredställelse att känna att just vårt arbete gjorde så stor skillnad, säger Sanna.

För de flesta är nog Sanna mest känd som epizootolog. Under 13 år jobbade hon inom detta område på SVA innan hon 2011 började på en nyinrättad tjänst på SLU som professor vid Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap, BVF, Avdelningen för bakteriologi och livsmedelssäkerhet.

Den som är intresserad av Sannas fullständiga meritlista rekommenderas att gå in på www.slu.se och söka på namn.

Privatlivet?

– Jag är gift med Johan och vi har två barn, Malin 12 och Alvin nio år. Trots allergin klarar jag som tur är att ha hund och det har alltid varit en labrador, berättar Sanna.

I hushållet ingår även en lånehäst.

en klyfta mellan den veterinärmedicinska vetenskapen och den kliniska vardagen. Det är en svår men viktig uppgift för SVS att hålla sakkunskapen högt men samtidigt ta hänsyn till de förutsättningar som råder när den ska omsättas i praktiken. Det här är ett ämne som alltid är lika aktuellt, säger Sanna.

> Det får inte uppstå en klyfta mellan den veterinärmedicinska vetenskapen och den kliniska vardagen.

Blir det några förändringar i deltagaravgifterna i år?

Frågan är given efter förra årets ”pensionärsuppror” där starka önskemål om lägre avgifter för denna grupp framfördes.

– För att kunna hålla deltagaravgiften på en rimlig nivå måste alla vara med och betala. Den enda förändring vi gör i höst är att införa en avgift för studenter som inte är medlemmar i SVF. Kongressen har förutom det vetenskapliga programmet en mässa där utställarna betalar för att nå nya kunder, dvs yrkesverksamma veterinärer och de som snart kommer att tillhöra denna kategori. Den sociala delen som pensionärerna gärna hänvisar till fyller självklart en viktig funktion, men är inte kongressens huvudsyfte.

Utöver specialistutbildningarna och den årliga Veterinärkongressen lägger sektionerna och kollegiet ner mycket tid på att arbeta fram olika policyer och normer som alla veterinärer kan luta sig mot oavsett arbetsplats.

– Det mesta arbete som sker inom SVS är ideellt. Belöningen ligger i vetskapen om att arbetet gör skillnad ”där ute”. Normgruppernas insats är verkligen något som inryms i ordet medlemsnytta, kommenterar Sanna med glimten i ögat och syftar förstås på förbundsordföranden Marja Tullbergs ihärdiga budskap att SVF och SVS ska vara till nytta för medlemmarna.

– Jag tror att många unga veterinärer skulle ha stor glädje av att engagera sig i sektionernas arbete. Många färska veterinärer verkar tro att de inte kan tillräckligt mycket för att vara med, vilket är helt fel. Är man intresserad av ett område känner man sig hemma bland likasinnade och alla är välkomna i våra sektioner, uppmanar Sanna.

Hon betonar att oavsett hur SVF kommer att organiseras rent tekniskt i framtiden kommer sektionerna att behålla sin egen prägel där medlemmarna har ”bekänt sig” till ett djurslag eller ämnesområde.

– SVS handlar om veterinärens identitet, SVF om funktion. ■

Nu har vi möjlighet att skilja på ny och gammal borreliainfektion!

Vi erbjuder en helt ny analys för borreliadiagnostik:

Borrelia IgG Line blot

- Differentiering mellan ny (aktiv) och gammal infektion möjliggörs
- Antikroppsbildning efter vaccination kan bekräftas
- Ospecifika korsreaktioner kan upptäckas eller uteslutas
- Överflödig behandling med antibiotika kan förhindras genom en säkerställd diagnos

CaniLab-EquiLab

adress: Box 7065, 300 07 Halmstad tel: 035-22 81 40 e-mail: info@canilab.se hemsida: www.canilab.se

HELENA WALL, agronom, AgrD, professor,
ALEXANDRA JEREMIASSON, agronom, AgrD, produktionsutvecklare,
MAGNUS JEREMIASSON, leg veterinär,
ÅSA ODELROS, agronom, rådgivare inom ekologisk fjäderfäproduktion,
HELENA ERIKSSON, leg veterinär, VMD, biträdande statsveterinär och
DÉSIRÉE S JANSSON, leg veterinär, VMD, Dipl ECPVS, statsveterinär*

Svensk äggnäring efter omställningen, del 1

Inhysning och aktuella trender

Våren 2005 var omställningen av svensk äggproduktion klar. Sverige blev därigenom ett av de första länderna i världen som ersatte oinredda burar för värphöns med mer djurvänliga inhysningssätt. Under det dryga decennium som förflutit har fortsatt stora förändringar skett inom näringen och såväl äggproduktionen som antalet höns har ökat. Idag är antalet hönsplatser det högsta i Sverige i modern tid. I följande artikel (del 1) ger författarna en aktuell översikt över hur svenska ägg produceras med fokus på olika inhysningssätt.

granskad artikel

BAKGRUND

Den storskaliga värphönshållningen startade efter andra världskriget i en tid då efterfrågan på billigt protein var högt prioriterad. Burar från USA introducerades i Sverige under slutet av 1950-talet (8) och rationell hönshållning med allt större besättningar växte fram. Eftersom burarna kunde placeras ovanpå varandra ökade beläggningen räknat per kvadratmeter golvyta, vilket resulterade i att antalet hönor i samma utrymme snabbt ökade. Burhållningen innebar även att smittcykeln för fekalt-oralt överförbara smittämnen bröts. Tillsammans med avelsselektion för ökad äggproduktion och lägre foderåtgång, nya effektiva vacciner, systematisk sjukdomsbekämpning, förbättrad biosäkerhet och ljusprogram ledde dessa åtgärder till lägre dödlighet och ökad äggproduktion med en lägre arbetsinsats.

OMSTÄLLNINGEN

Under 1970–1980-talen riktades alltmer kritik mot burhållning av värphöns i Sverige och 1985 startade en kampanj för förbättrat djurskydd på initiativ av Astrid Lindgren och veterinär Kristina Forslund. Detta ledde till att Sveriges riksdag 1988 fattade beslut om att förbjuda hönshållning i bur från den 1 januari 1999 (SFS 1988:539 9 §). Motiven var framför allt hönsens begränsade rörelsefrihet och avsaknad av sysselsättning, vilket medförde benskörhet respektive beteendestörningar (2). Djurägarna fick tio år på sig att ställa om till inhysningsformer där hönsen kunde vistas på golv och det ställdes krav på att burförbudet inte fick leda till ökad medicinering, högre dödlighet, införande av näbbtrimning, försämrad arbetsmiljö eller ökad import av ägg (2).

Före omställningen fanns det två inhysningsformer för värphöns i Sverige – den konventionella oinredda buren för tre eller fyra hönor vilken hyste 95 procent av den kommersiella svenska värphönspopulationen och traditionell golvhållning (envåningssystem). Under den övergångsperiod som följde utvärderades flera typer av aviärsystem (flervåningssystem) men det blev snart uppenbart att inget av dessa uppfyllde myndigheternas krav (2). Som en följd ändrades burförbudet 1997 och istället för att helt förbjuda burar infördes funktionskrav. Därigenom blev burar inredda med rede, sittpinne och ströbad tillåtna, så kallade inredda burar.

Det koncept av inredd bur som blev vanligast i Sverige byggde initialt på en idé utvecklad av forskare i Skottland (1). Forskare vid SLU vidareutvecklade och förfinade konceptet i samarbete med burtillverkare (10). 1998 godkändes de första aviärsystemen och år 2000 godkändes den första inredda buren. Därefter kunde omställningen ta fart (2). Efter en period med dispenser (8) var omställningen i stort sett slutförd våren 2005. Sverige blev då efter Schweiz det första landet i världen som infört förbud mot konventionella oinredda hönsburar och omställningen blev vägledande för den fortsatta utvecklingen av lagstiftningen på europeisk nivå. Från 2012 är oinredda burar förbjudna inom hela EU (rådets direktiv 99/74/EG). Oinredda burar är även förbjudna i Norge och i Schweiz är ingen typ av bur tillåten.

DAGSLÄGET OCH AKTUELLA TRENDER

Sedan 2007 har antalet värphöns ökat stadigt i Sverige medan antalet besättningar har minskat. I januari 2016 fanns godkänt stallutrymme för totalt 7 717 700 kommersiella värphöns, hädanefter benämnt värphönsplatser, vilket är det högsta antalet hittills i modern tid (Figur 1). Under omställningen ökade andelen höns i frigående inhysningsformer och denna ökning har fortsatt under senare år (Figur 2). Vid mitten av 1990-talet var den ekologiska äggproduktionen i stort sett obefintlig i Sverige, men under omställningen blev det ett alternativ att överväga även om det då fortfarande i praktiken betraktades som en nischproduktion. Under 2013–16 har det skett en snabb ökning av ekologisk äggproduktion och frigående höns med tillgång till utevistelse eftersom sådana ägg efterfrågas i allt högre grad från handels- och konsumentled. Samtidigt har flera livsmedelskedjor beslutat att inte längre saluföra ägg från inredd bur, vilket lett till att andelen ➤

hönsplatser med denna inhysningsform snabbt har minskat (Figur 2). I januari 2016 fanns 17,5 procent av värphönsplatserna i inredd bur, 9,7 procent i envåningssystem, 54,5 procent i aviärsystem, tre procent i envånings- eller aviärsystem med tillgång till utevistelse och 15,3 procent i envånings- eller aviärsystem med ekologisk äggproduktion (Figur 2) (Svenska Ägg, opublicerade data, 2016). Detta skiljer sig från EU som helhet där fördelningen mellan olika produktionsformer 2014 var: 56 procent i inredd bur, 26 procent frigående inomhus (envånings- och aviärsystem), 14 procent frigående med tillgång till utevistelse och fyra procent ekologisk produktion (12).

NÄRINGENS STRUKTUR

Föräldrarna till värphönsen (parentsgenerationen) importeras som daggamla kycklingar från Tyskland, Holland eller Frankrike av Sveriges två kläckeriföretag för värphöns. Avelsselektionen baseras på bland annat produktionsparametrar (t ex hög äggproduktion, låg foderförbrukning per kg producerade ägg, god skalkvalitet, längre produktionsperiod), djurhälsa och beteende. Aveln sker utomlands hos internationella företag, vilket innebär att insyn och påverkansmöjligheter för de svenska producenterna är begränsade. Cirka 95 procent av värphönsen i Sverige är vita hybrider och fem procent är bruna. Lohman Selected Leghorn (LSL), Lohman Brown (LB), Bovans Robust och Bovans Brown är de vanligaste hybriderna medan Novogen är en nyintroducerad hybrid med begränsad spridning (Svenska Ägg, opublicerade data, 2016). Föräldradjurens ägg kläcks på värphönskläckerier och kycklingarna transporteras som daggamla från kläckerierna till uppfödningsanläggningar. Där föds unghönsen upp i inhysningssystem som liknar miljön de ska hållas i som vuxna.

Forskning har visat ett tydligt samband mellan uppfödningssätt och hur väl hönsen klarar anpassningen till aviärsystem inför värpstart (3, 4). De måste lära sig att hoppa upp på de olika våningsplanen för att hitta foder, vatten och sittpinnar. I januari 2016

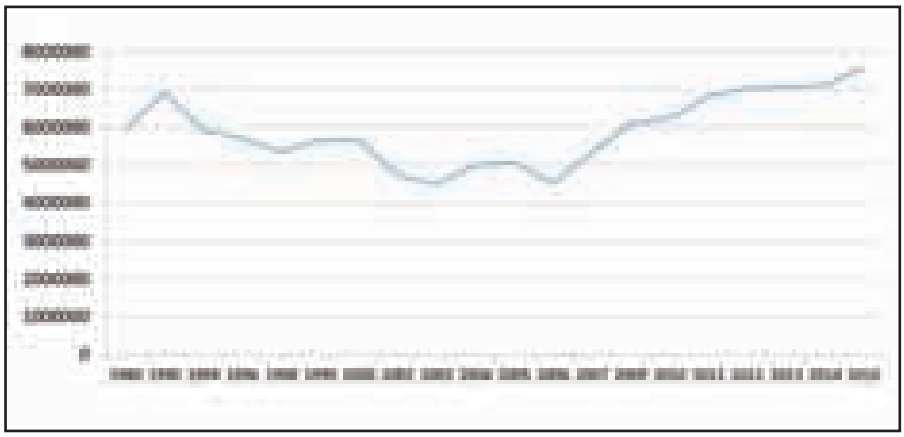

FIGUR 1. *Antal värphönsplatser i Sverige under perioden 1980–2015 (observera att tidsskalan inte är kontinuerlig på grund av att data saknas).*

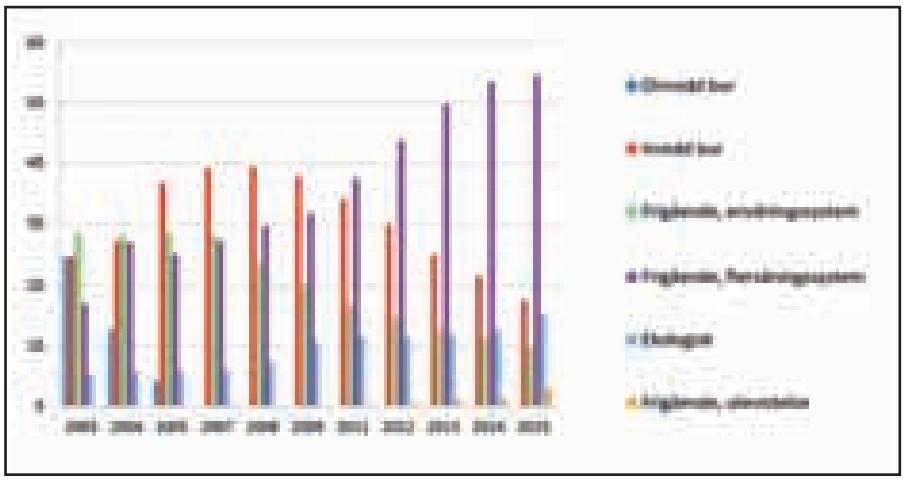

FIGUR 2. *Fördelning i procent mellan inhysningssystem bland kommersiella värphönsanläggningar med ≥350 hönsplatser i Sverige under perioden 2003–2015. Observera att data saknas för år 2006 och 2010.*

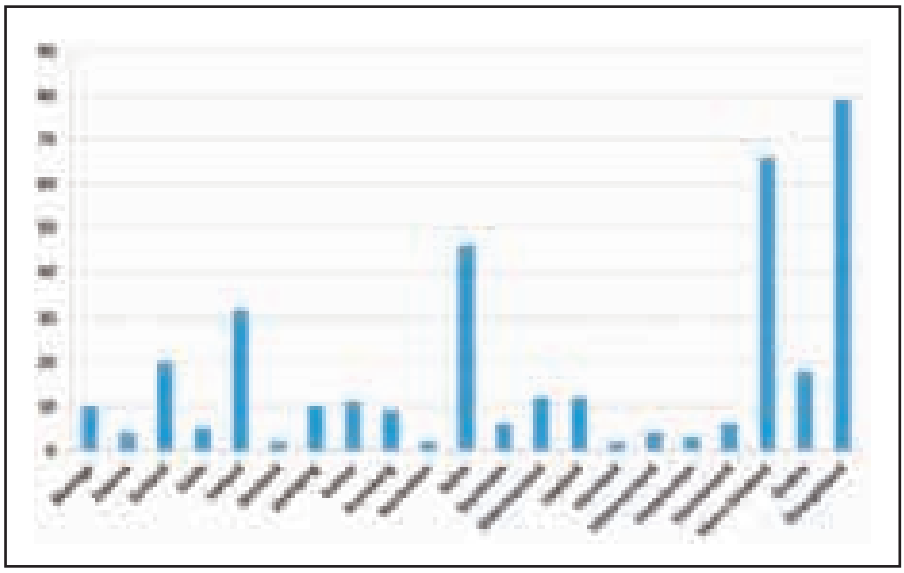

FIGUR 3. *Antal kommersiella värphönsanläggningar med ≥350 hönsplatser per län (januari 2016).*

fanns 2 753 300 platser för unghönsuppfödning. Av dessa fanns 63 procent i aviärsystem, 12,7 procent i traditionellt envåningssystem och 24,3 procent i bur (Svenska Ägg, opublicerade data, 2016). Unghönsen transporteras till värphönsanläggningarna när de är cirka 15–16 veckor gamla, dvs några veckor innan de börjar värpa.

I Sverige fanns i januari 2016 311 företag med kommersiell äggproduktion med fler än 350 hönsplatser och 40 företag med unghönsuppfödning. Av dessa har 27 företag både unghönsuppfödning och äggproduktion (Svenska Ägg, opublicerade data, 2016). Den genomsnittliga besättningsstorleken är cirka 25 000 värphönsplatser (Svenska Ägg, opublicerade data, 2016). Företagen finns representerade i samtliga län, men den högsta andelen hittas i Östergötland, Västergötland, Halland och Skåne (Figur 3).

Tabell 1. Lagkrav för inhysning av värphöns enligt svenska regler (SJVFS 2010:15 Saknr L 100, med ändringar) och EUs handelsnormer för ägg (5). Som jämförelse visas även minimimått enligt KRAV (7).

Produktionsform / Parameter	Inredd bur	Envåning	Aviär-system	Inomhus med utevistelse	KRAV
Buryta (cm^2/höna)	≥ 600[a]	-	-	-	-
Sittpinne (cm/höna)	15	15	15	15	18
Vattennipplar (antal höns/nippel)	2/bur	10	10	10	10
Utrymme vid fodertråg (cm/höna)	12	10	10	10	10
Redesyta (cm^2/höna)	150	100	100	100	120
Ströyta (cm^2/höna)	150	250	250	250	250
Antal höns/m^2 tillgänglig yta	-	9	7[b,c]	7/9[d]	6
Utevistelse (m^2/höna)	-	-	-	4	4

[a] *Totalyta per höna med redet inräknat = 750 cm^2*
Minsta total yta för värphöns i inredd bur i Sverige = 2 000 cm^2
[b] *Maximalt 9 höns/m^2 tillgänglig yta enligt Svenska Äggs omsorgsprogram*
[c] *Motsvarar maximalt 20 höns/m^2 golvarea*
[d] *Följer lagstiftningen för envånings- respektive aviärsystem*

PRODUKTIONSFORMER

Inredd bur

I Tabell 1 sammanfattas gällande mått för värphöns i olika produktionsformer enligt svensk lagstiftning samt mått enligt KRAVs regler.

I Sverige får maximalt 16 höns inhysas i samma inredda bur och de flesta burarna är anpassade för åtta eller tio höns (Figur 4). I flera andra EU-länder finns godkända inredda burar för betydligt större hönsgrupper. I Sverige är det inte heller tillåtet att ha fler än tre våningar med inredda burar eftersom det försvårar den dagliga tillsynen av djuren. I den inredda buren finns en klonötare för att förebygga problem med förväxta klor och klobrott. Dessutom finns sittpinne, rede och ströbad med strömaterial. Sidoväggarna ska vara täta. Redet är försett med plastgardin för att ge avskildhet och i redet finns en redes- ➤

Foto: Sara Hertzman Persson, Mocktail

Figur 4. *Inredd bur är en godkänd inhysningsform för värphöns i Sverige.*

Foto: Sara Hertzman Persson, Mocktail

Figur 5. *Envåningssystem, även kallat traditionellt golvsystem, är det äldsta inhysningssättet som är i bruk idag i Sverige för frigående värphöns.*

matta. Studier har visat att såväl konstgräsmaterial, så kallad astroturf, som ett gumminät accepteras av höns som underlag i redet (11), medan frånvaro av redesmatta leder till att en lägre andel ägg värps i redet. På senare år har gumminät blivit vanligare i inredda burar då de är lättare att hålla rena och inte attraherar lika många röda hönskvalster *(Dermanyssus gallinae)* som konstgräsmaterial. Golvet i buren och redet är svagt lutande så att äggen rullar ut ur buren till ett äggband på burens utsida för borttransport till ett packrum.

Ströbadet är placerat ovanpå redet. Det är ofta försett med en grind eller lucka som förhindrar att hönsen sover i ströbadet nattetid och smutsar ned det. Ströbadet ska vara öppet minst fem timmar per dag, och det öppnas som regel först när hönorna hunnit lägga sina ägg i redet. Kutterspån och snäckskal är vanliga strömaterial idag i inredda burar (9). Utfodringen sker automatiskt i fodertråg på burens utsida. Gödseln samlas upp på gödselmattor under burarna och transporteras regelbundet ut från hönshuset till en gödselplatta eller ett gödselhus.

Frigående höns inomhus

Envåningssystem

Envåningssystem, även kallat traditionellt golvsystem, är det äldsta inhysningssättet som är i bruk idag för frigående värphöns (Figur 5). En ströbädd täcker minst en tredjedel av golvytan och det finns ett gödselgenomsläppligt våningsplan (spaltgolv) på vilken fodertråg med kedja, vattennipplar, sittpinnar och reden är placerade. Liksom i den inredda buren ska varje höna ha tillgång till sittpinne, ströyta och rede (Tabell 1). Äggen läggs i kolonireden, där flera höns kan vistas samtidigt. Liksom i inredd bur är redena försedda med plastgardiner för att ge avskildhet och golvet i redet är svagt lutande så att äggen kan rulla ut till äggbandet. Oftast används astroturf i redena och golvet kan fällas upp eller en grind kan fällas ner för att förhindra att hönsen sover i redet nattetid och smutsar ner.

I de äldre envåningssystemen lagrades gödseln under spaltgolvet under hela produktionsperioden, vilket ofta orsakade förhöjda nivåer av ammoniak. Idag är det inte längre tillåtet att bygga denna typ av envåningssystem med gödsellagring. Istället installeras gödselskrapor under spalten. Som strö används oftast kutterspån som allteftersom blandas med träck. För att ströbädden inte ska bli för tjock körs/skottas delar av den ut under produktionsperioden. En tjock ströbädd kan orsaka ammoniakavgång och hönsen gräver gärna gropar i bädden där de lägger sina ägg istället för i redet (golvägg). Sådana ägg blir lätt smutsiga och är olämpliga som livsmedel.

Aviärsystem

Sedan de första aviärsystemen godkändes 1998 har de genomgått många modifieringar och förbättringar. I dag är aviärsystemet det dominerande inhysningssättet i Sverige (Figur 2). Under 2015 byggdes endast stall med aviärsystem och ett flertal stall med envåningssystem eller inredd bur byggdes om till aviärsystem (Svenska Ägg, opublicerade data, 2016).

Stall med aviärsystem består oftast av två eller flera rader med inredning (Figur 6). Jämfört med envåningssystemet medger aviärsystemet en högre belägg-

ning per golvyta eftersom våningsplanens yta räknas in i den tillgängliga ytan (Tabell 1). Till skillnad från envåningssystem kan hela golvytan användas som ströyta, dvs även ytan under det nedersta våningsplanet. Inredningen har tre våningsplan med gödselgenomsläppligt golv. Under våningsplanen finns gödselmattor som transporterar ut gödseln. På två våningsplan finns fodertråg, vattennipplar och sittpinnar. På ett våningsplan finns kolonireden av samma typ och funktion som i envåningssystem. I vissa aviärsystem finns även ett fjärde plan med sittpinnar högst upp. Krav på utfodringsplats, sittpinnar och vattennipplar är desamma som i envåningssystem (Tabell 1). Eftersom aviärsystem är ungefär 2,5 m höga krävs att stallet har en tillräcklig takhöjd. Det ska finnas minst 45 cm mellan översta våningsplanet och taket. Om takhöjden är för låg försvåras luftcirkulationen, vilket påverkar stallklimatet och ströbädden negativt. Liksom i envåningssystem måste ströbädden tas ut regelbundet. För att underlätta arbetet kan man installera golvskrapor under inredningen.

I aviärsystem är det särskilt viktigt att unghönsen är uppfödda i ett likartat system och därmed har tränats att orientera sig även i höjdled (3, 4). Risken är annars stor att unghönsen blir kvar på golvet vid insättningen och inte hittar till foder och/eller vatten. De måste då lyftas upp och placeras på inredningen av djurskötarna, vilket är mycket arbetsamt och ofta måste upprepas under lång tid.

Foto: Alexandra Jeremiasson, Svenska Ägg

Figur 6. *Aviärsystem är godkända för värphöns i Sverige sedan 1998.*

Frigående med utevistelse

Höns i denna inhysningsform hålls i antingen envånings- eller aviärsystem med samma regler som för frigående höns inomhus i respektive inhysningssystem (Tabell 1). Till skillnad från de frigående hönsen inomhus ska de ha ständig tillgång till rastgård under dagtid året runt. Rastgården ska till största delen vara täckt med växtlighet och det ska finnas skydd för hönsen, t ex träd och buskar eller tak. Detta är en inhysningsform som är vanligare i de sydligare delarna av Europa där vädret är mer fördelaktigt för utevistelse än i Sverige. Under vinterhalvåret kyls stallet snabbt ned om luckorna till rastgården står öppna, vilket kan medföra problem med inomhusklimatet och fuktiga ströbäddar. Ett sätt att minska problemet med stora temperaturvariationer i hönshuset är att låta hönsen gå ut till rastgården via en så kallad veranda (Figur 7). Verandan ökar komforten för hönan och förlänger utevistelseperioden.

Ekologisk äggproduktion

Ekologisk äggproduktion kan bedrivas antingen enligt lagstiftning reglerad av EU eller enligt KRAVs regelverk. Regelverken skiljer sig något men är i huvudsak överensstämmande. Majoriteten av de ekologiska värphönsbesättningarna i Sverige är KRAV-certifierade. Den ekologiska produktionen är den produktionsform där flest små anläggningar förekommer. Flockstorleken är begränsad till 3 000 höns men enligt KRAV får det finnas upp till totalt 18 000 höns i varje hus.

I ekologisk produktion ska hönshuset vara anpassat till utevistelse med veranda och utgångshål. Veranda är ett krav vid nybyggnation fr o m 2014 enligt KRAVs regelverk (7). I ekologisk äggproduktion ska hönsen kunna vara ute minst en tredjedel av sitt liv, minst 12,5 timmar dagligen under minst fyra sammanhängande månader mellan maj och september (Figur 8). Vintertid och under natten får de hållas inomhus. Rastgården ska ha grön växtlighet och hönsen måste erbjudas skydd eller buskar och träd för att utnyttja hela ytan. I rastgården ska ➤

Foto: Åsa Odelros

Figur 7. *En veranda i värphönshuset ökar komforten för hönan och förlänger utevistelseperioden.*

➤ varje höna ha en tillgänglig yta på 4 m^2 (Tabell 1).

Foderråvaror ska vara ekologiskt producerade, men fram till den 1 januari 2018 är det tillåtet med fem procent konventionellt producerat proteinfoder. Fiskmjöl ingår i de flesta ekologiska foderblandningar som kompenserar för att fodret inte får berikas med syntetiska aminosyror. Ekologiska höns ska ha fri tillgång till grovfoder. De vanligaste grovfodren som ges är ensilage, hö, bete eller rotfrukter.

ÄGG SOM LIVSMEDEL

Antalet värphöns i världen uppskattades 2014 till 7,2 miljarder och den globala äggproduktionen har under det senaste dryga decenniet ökat med i snitt 2,8 procent per år (12). Dessutom tillkommer ägg av andra arter, som utgör cirka tio procent av äggkonsumtionen. De fem största äggproducerande länderna är Kina, USA, Indien, Japan och Mexiko (12). Den svenska äggproduktionen utgör en försvinnande liten andel av världsproduktionen.

Ägg som produceras på kommersiella värphönsanläggningar i Sverige samlas in en gång per dag. På gården sorteras onormala, skadade och smutsiga ägg bort. Äggen transporteras sedan till ett äggpackeri där kvalitetskontroll utförs manuellt eller maskinellt och ägg med blodfläckar och defekta skal sorteras bort. Alternativt har gården ett så kallat packeritillstånd som medger att arbetet utförs på gården och att äggen efter kvalitetskontroll (manuell lysning) och märkning kan levereras direkt till kunden eller handeln. Under lagring förvaras äggen i kylrum på äggbrickor med spetsen nedåt. Lagringstemperaturen bör vara + 8–12°C med 70 procent relativ luftfuktighet. För hög luftfuktighet ökar risken för mögeltillväxt. För låg temperatur medför att kondens bildas på äggen när de lämnar kylrummet, vilket kan leda till kortare hållbarhet. Det finns däremot inga krav på kylförvaring i butik eftersom omsättningen är snabb.

Äggen klassificeras antingen som A, färska ägg utan skador, eller B, ägg med skador eller nedsatt kvalitet. Som konsumentägg (skalägg) säljs endast ägg av kvalitetsklass A (5). Ägg av kvalitet B levereras till livsmedelsindustrin där de används till värmebehandlade äggprodukter. Ägg som klassificerats som A sorteras även efter storlek (Tabell 2) och märks individuellt med en siffer- och bokstavskod som anger produktionsform, produktionsland samt äggproducent (5). Koden ”0” betyder att ägget kommer från ekologiska höns, ”1” från frigående höns utomhus, ”2” frigående höns inomhus och ”3” från höns i inredd bur. SE innebär att ägget kommer från Sverige. Därefter följer producentnumret och om äggproducenten har flera stallar kan även stallet anges. Denna märkning innebär således att varje enskilt ägg som köps i affären vid behov kan spåras tillbaka till sin ursprungsgård, ofta även till ett enskilt djurutrymme. Märkningen är reglerad av EUs handelsnormer för ägg och är således gemensam för alla EU-länder (5).

I Sverige konsumerades i genomsnitt 222 ägg per person 2014. Detta omfattar såväl skalägg som ägg i livsmedel (Svenska Ägg, opublicerade data, 2016). De flesta skalägg vi äter i Sverige har svenskt ursprung (Svenska Ägg, opublicerade data, 2016), medan halvfabrikat och andra produkter kan innehålla ägg med annat ursprungsland än Sverige utan att detta behöver anges på varan. 2015 var den svenska andelen av den inhemska äggförbrukningen (skalägg och äggprodukter) 87,6 procent (6). Den inhemska produktionen i Sverige 2015 var 126 500 ton skalägg (6). Samma år importerades 58 000 ton och exporterades 40 100 ton (skalägg och äggmassa omräknat till skaläggsekvivalenter) (6).

DISKUSSION

En stor andel av världens cirka 7,2 miljarder värphöns hålls fortfarande i oinredda hönsburar. EU, inklusive Sverige, utgör härigenom ett undantag. Äggnäringen är tveklöst den gren inom animalieproduktionen som via förändrad lagstiftning tvingats genomgå de största förändringarna i djurhållningsätt i

Tabell 2. Storleksklassificering av ägg. Denna regleras av EUs handelsnormer för ägg (5).

Storleksklass	Förkortning	Vikt (gram)
Små	S	< 53
Medelstora	M	53–63
Stora	L	63–73
Mycket stora	XL	≥ 73

modern tid i såväl Sverige som övriga medlemsländer i EU. Den växling från konventionella oinredda burar till alternativa inhysningsformer för ökad djurvälfärd som genomfördes under en tioårsperiod i Sverige, och därefter tio år senare i övriga medlemsländer i EU, kan sannolikt betecknas som unik både till omfattning och kostnad. Omställningen medförde kostnader för staten i form av medel avsatta för forskning och utveckling, och för enskilda producenter i form av dyra nyinvesteringar i teknik och inredning. Omställningen ledde temporärt till minskad äggproduktion och delvis ett generationsskifte inom branschen. I efterhand kan man konstatera att de nya inhysningssystemen inte hade hunnit utvecklas i önskvärd omfattning när omställningen i Sverige genomfördes. Efter omställningen har därför aviärsystemen och de inredda burarna behövt modifieras och byggas om för att leva upp till ställda krav på god djurvälfärd och lönsamhet.

Under de senaste två åren har svensk äggnäring genomgått ännu en stor förändring då efterfrågan på ägg från ekologiska och frigående höns med utevistelse har ökat i det närmaste explosionsartat. Detta ledde till en temporärt minskad äggproduktion, med en ökad import som följd, innan tillräckligt många stallar byggts om. Samtidigt har flera livsmedelskedjor slutat att saluföra ägg från inredd bur efter kraftiga påtryckningar från olika djurskydds- och djurrättsorganisationer, vilket lett till att många besättningar med inredd bur fått lägga ner eller ställa om sin produktion innan inredning och stall varit betalda. Trots dessa utmaningar har äggproduktionen i Sverige ökat till en nivå som med råge överstiger den före omställningen. Branschen idag utmärks av mångfald och framtidstro.

Foto: Åsa Odelros

Figur 8. *KRAV-certifierade värphöns i rastgård. Höns vill gärna ha tillgång till skydd, skugga och lä.*

SUMMARY

Egg production in Sweden after the change to alternative housing systems, part 1. Housing of laying hens and current trends

Sweden was one of the first countries in the world where conventional battery cages for laying hens were prohibited due to animal welfare reasons. The decision was made in 1988, but the change in housing was not finalized until the spring of 2005. In the meantime, research efforts went into the development of housing and management to improve hen welfare while maintaining egg production and economy without debeaking, increased medication, occupational hazards and increased egg import. From 2012, conventional battery cages are prohibited in all EU member states. Globally, the majority of laying hens are still housed in battery cages.

Since the change in housing systems, the Swedish egg industry has undergone additional major changes. Following a temporary drop in population numbers, the housing capacity in January 2016 included 7,717,700 hens, which is the highest number ever recorded in Sweden. The medium flock size is 23,000 hens. The number of commercial laying hen farms is 311 (January 2016, ≥ 350 hens) and the farms are located in all regions of the country. In contrast to many other countries, 95 % of the Swedish hens are white hybrids. Currently, 17.5 % of the laying hens are housed in enriched cages, 9.7 % in traditional single-tiered floor systems, 54.5 % in aviaries, 3 % in free range housing and 15.3 % are kept on organic farms in Sweden (January, 2016). This differs significantly from the overall situation in EU where in 2014 56 % of laying hens were housed in enriched cages, 26 % in barn production, 14 % free range and 4 % were kept on organic farms (12).

There is a strong trend towards phasing out the enriched cages in Sweden. They are replaced by barn egg production in aviaries, organic and free ➤

➤ range egg production due to consumer demands and the fact that several retail chains have decided to stop selling eggs from enriched cages.

Referenser

1. Appleby MC & Hughes BO. The Edinburgh modified cage for laying hens. Br Poult Sci, 1995, 36, 5, 707–718.
2. Brasch A & Nilsson C. Sveriges omställning till alternativa inhysningssystem för värphöns – en tillbakablick. Jordbruksverket. Rapport 2008:33, 2008.
3. Gunnarsson S, Yngvesson J, Keeling LJ & Forkman B. Rearing with early access to perches impairs spatial skills of laying hens. Appl Anim Behav Sci, 2000, 67, 3, 217–228.
4. Janczak AM & Riber AB. Review of rearing-related factors affecting the welfare of laying hens. Poult Sci, 2015, 94, 7, 1454–1469.
5. Jordbruksverket. Jordbruksverkets vägledning för äggproducenter till EUs regler. EUs handelsnormer för ägg. Marknadsenheten 2005 VG3:4. Hämtad 9 mars 2016, från: www.jordbruksverket.se/amnesomraden/handel/kottmjolkochagg/eushandelsnormerforagg.4.714c6a371218cab665e8000914.html
6. Jordbruksverket. Marknadsbalans ägg, 2015. Hämtad 20 februari 2016, från: www.jordbruksverket.se/amnesomraden/handel/kottmjolkochagg/marknadsbalanserkottmjolkochagg.4.298d9b5152ce44f1843e7b7.html
7. KRAV ekonomisk förening. Vilka delar i KRAVs regler berör mig – 2016. Hämtad 20 februari 2016 från: www.krav.se/vilka-delar-i-kravs-regler-beror-mig-2016
8. Nilsson C & Yngvesson J. Sveriges genomförande av förbudet mot icke inredda burar för värphöns. Jordbruksverket, Rapport 2007:6, 2007.
9. Svenska Ägg. Nulägesanalys svensk äggproduktion 2015. Rapport till Jordbruksverket, 2015. Hämtad 9 mars 2016 från: www.svenskaagg.se/?p=20966&m=3586
10. Wall H & Tauson R. Egg quality in furnished cages for laying hens – effects of crack reduction measures and hybrid. Poult Sci, 2002, 81, 3, 340–348.
11. Wall H & Tauson R. Nest lining in small-group furnished cages for laying hens. J Appl Poult Res, 2013, 22, 3, 474–484.
12. WATT Global Media. WATT Executive guide to world poultry trends 2015. Hämtad 10 mars 2016 från: www.wattglobalmedia.com/publications/watt-poultry-trends/

***HELENA WALL,** agronom, AgrD, professor, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Institutionen för husdjurens utfodring och vård, Box 7024, 750 07, Uppsala.
ALEXANDRA JEREMIASSON, agronom, AgrD, produktionsutvecklare, Branschorganisationen Svenska Ägg, Box 63, 532 21 Skara.
MAGNUS JEREMIASSON, leg veterinär, Branschorganisationen Svenska Ägg, Box 63, 532 21 Skara.
ÅSA ODELROS, agronom, rådgivare inom ekologisk fjäderfäproduktion, Österåkersvägen 21, 810 40 Hedesunda.
HELENA ERIKSSON, leg veterinär, VMD, biträdande statsveterinär, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), Avdelningen för djurhälsa och antibiotikafrågor, 751 89 Uppsala.
DÉSIRÉE S JANSSON, leg veterinär, VMD, Dipl ECPVS, statsveterinär, SVA, Avdelningen för djurhälsa och antibiotikafrågor, 751 89 Uppsala.

ATC VET-KOD QI09AL01 RECEPTBELAGT GODKÄND SPC 2014-07-08

HIPRA
Laboratorios Hipra, S.A.
Avda. la Selva, 135
17170 Amer (Girona)
Spain
Tel (34) 972 43 06 60
Fax (34) 972 43 06 61
hipra@hipra.com
www.hipra.com

Eryseng Parvo är ett centralt registrerat vaccin mot **rödsjuka** och **parvovirus** infektion hos svin.
Tillgängligt i 50, 25 och 10 dos förpackningar.

Marknadsförs av
Nordvacc AB
Box 112, 129 22 Hägersten
Tel. 08-449 46 50
Fax 08-449 46 56
vet@nordvacc.se
www.nordvacc.se

NORDVACC

SOFIE VAN MEERVENNE, leg veterinär, specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt, specialistkompetens i neurologi hos hund och katt, Dipl ECVN, och
CECILIA ROHDIN, leg veterinär, specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt, specialistkompetens i neurologi hos hund och katt, Dipl ECVN*

Konsensusrekommendationer från IVETF

Kliniska aspekter av epilepsi hos hund och katt

Under 2015 publicerade 28 internationella specialister inom epilepsi sju konsensusartiklar för att ge praktiserande veterinärer en handledning till kliniska aspekter av epilepsi hos hund och katt. Föreliggande artikel sammanfattar experternas rekommendationer beträffande bland annat diagnostik, behandling och utvärdering.

INLEDNING

Under 2015 publicerade en internationell grupp av 28 specialister inom epilepsi sju artiklar i BMC Veterinary Research under namnet International Veterinary Epilepsy Task Force (IVETF). Syftet med IVETF är att ge praktiserande veterinärer en handledning till olika aspekter av epilepsi hos hund och katt.

Vi vill sprida informationen genom att sammanfatta dessa sju artiklar i Svensk Veterinärtidning.

DEFINITIONER, KLASSIFICERING OCH TERMINOLOGI

I det svenska språket finns inget likvärdigt ord till ”seizure” på engelska (Figur 1). Ofta används ord som krampanfall, epileptiform kramp eller krampryckning. Dessa begrepp kan ge upphov till feltolkning mellan epileptiska och primära muskulära symtom. Vi föreslår ordet krampanfall som synonym för ”seizure”.

Definitioner

Krampanfall (seizures) beskrivs av IVETF som plötsliga, kortvariga och övergående episoder oavsett bakomliggande orsak (1). Krampanfall delas upp i epileptiska och reaktiva. Reaktiva krampanfall orsakas av en metabolisk eller toxisk påverkan. Reaktiva krampanfall är detsamma som provocerade krampanfall.

Epilepsi definieras som en hjärnsjukdom karakteriserad av en befintlig predisposition att utveckla epileptiska krampanfall. I praktiken innebär det att patienten har upplevt minst två oprovocerade (icke reaktiva) epileptiska krampanfall med mer än 24 timmar mellan anfallen (1).

Klassificering

Epilepsi klassificeras utifrån bakomliggande etiologi alternativt utifrån typ av anfall (seminologi) (1).

Etiologiskt kan man dela upp sjukdomen i två grupper: idiopatisk epilepsi som ytterligare kan delas in i tre olika varianter (genetisk, misstänkt genetisk, okänd orsak) och strukturell epilepsi. Vid strukturell epilepsi är krampanfallet utlöst av intrakraniell sjukdom såsom vaskulära, inflammatoriska, traumatiska eller neoplastiska anomalier och degenerativa sjukdomar.

Epileptiska krampanfall klassificeras som fokala, generaliserade eller fokala med sekundär generalisering. Fokala epileptiska anfall visar sig som enbart motoriska, autonoma eller beteendesymtom. Uteslutande sensoriska händelser eller förändringar i medvetandet är svåra att diagnostisera hos hund. Fokala krampanfall med sekundär generalisering är den vanligaste förekommande varianten hos hund (1).

Det är viktigt att man beskriver ett epileptiskt krampanfall på ett systematiskt sätt där man antecknar anfallets förlopp i tid och att man känner igen olika faser såsom prodromalfas, iktus (själva anfallet) och postiktal fas.

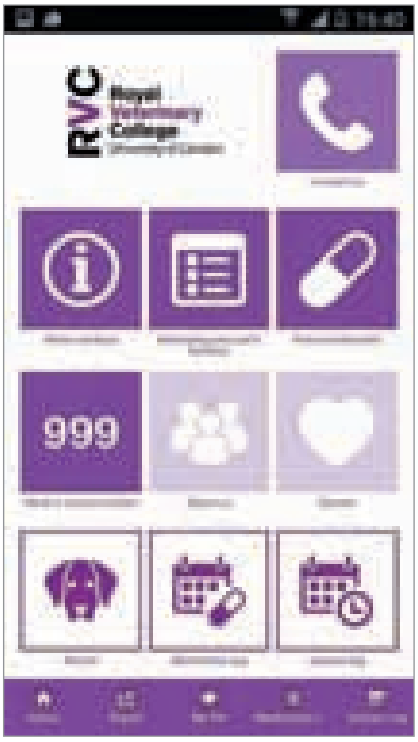

FIGUR 1. *I det svenska språket finns inget likvärdigt ord till ”seizure” på engelska. Det engelska Royal Veterinary College har givit ut appen Pet Epilepsy Tracker som ett hjälpmedel till djurägare.*

GENETISKT URSPRUNG HOS RASHUNDAR

I dagsläget anses prevalensen, förekomsten, av epilepsi ligga mellan 0,6–0,75 procent i den generella hundpopulationen, men högre prevalenser finns beskrivna inom specifika raser (4) (Figur 2). Hülsmeyers och medarbetares artikel ger en översikt över alla publikationer om hundraser predisposerade för epilepsi.

DIAGNOSTIK AV EPILEPSI HOS HUND

Idiopatisk epilepsi är en diagnos som i det kliniska arbetet uppnås efter exkludering av andra orsaker till krampanfall som reaktiva krampanfall och strukturell epilepsi (3). ➤

FIGUR 2. *Högre prevalenser av epilepsi finns beskrivna inom specifika raser. Sjukdomen är t ex relativt vanlig hos rottweiler i Sverige.*

➤ Vid utredning av idiopatisk epilepsi finns två angelägna frågor att besvara. Handlar det om ett epileptiskt krampanfall och vad är i så fall orsaken till de epileptiska anfallen?

Första steget: epileptiskt krampanfall?

För att underlätta anamnesen har IVETF utvecklat ett standardiserat frågeformulär som djurägare kan fylla i (3). Filmklipp av anfallet kan vara till stor hjälp. Flera andra ”episodiska anfall” kan likna epileptiska krampanfall såsom synkope, kataplexinarkolepsi, akuta vestibulära symtom, kompulsivt beteende, neuromuskulär svaghet, paroxysmal dyskinesi och idiopatisk huvudtremor. En allmän klinisk undersökning och noggrann neurologisk undersökning hjälper att hitta indikationer för andra sjukdomar.

Generaliserade epileptiska krampanfall förekommer ofta under vila eller sömn, varar i regel mindre än fem minuter och följs av postiktala symtom som förvirring, oro, tvångsmässigt beteende (tvångsmässigt vandrande, cirklande), letargi, sömn, ökad aptit, ökad törst, vinglighet och ibland blindhet och aggressivitet. Nedsatt mental status och autonoma symtom (dreglande, kräkning, takykardi, urinering) stödjer klassificeringen som epileptiskt krampanfall (3).

För att kunna bekräfta att krampanfallet är epileptiskt krävs elektroencefalografi (EEG) under själva anfallet. Detta är i praktiken sällan möjligt och EEG har begränsad användbarhet inom veterinärmedicinen på grund av behov av lugnande medicinering inför undersökning, korta undersökningstider och begränsad erfarenhet av tolkning av resultat.

Andra steget: Vad är orsaken?

Nästa steg är att hitta bakomliggande orsak till krampanfall.

Reaktiva krampanfall orsakas av systemiska metaboliska sjukdomar såsom hypoglykemi och hepatisk encefalopati eller av förgiftningar, t ex alfakloralos.

Strukturell epilepsi beror på ett strukturellt problem i storhjärnan och kan vara en vaskulär, inflammatorisk, infektiös, traumatisk eller degenerativ förändring, alternativt en anomali eller tumörsjukdom.

Idiopatisk epilepsi diagnostiserar man genom att utesluta andra orsaker till krampanfallen (3).

Kriterier för diagnosen idiopatisk epilepsi

IVETF har utarbetat kriterier för att fastställa nivån av ”diagnostisk säkerhet” för idiopatisk epilepsi och beskriver tre nivåer i ett ”three-tier”-system (3).

Nivå I

Anamnesen innehåller två eller fler oprovocerade epileptiska krampanfall med mer än 24 timmars mellanrum, åldern vid första anfallet är mellan sex månader och sex år, normal interiktal klinisk och neurologisk undersökning (utan symtom på grund av medicinering och postiktala neurologiska symtom) och normala blodprover (inklusive elektrolyter, triglycerider, ammoniak, gallsyror och sköldkörtelfunktion om indicerat) (Figur 3) och urinanalys.

FIGUR 3. *För att ställa diagnosen idiopatisk epilepsi krävs bland annat normala blodprover inklusive elektrolyter, triglycerider, ammoniak, gallsyror och sköldkörtelfunktion om indicerat.*

Nivå II
Kriterier från nivå I samt normal gallsyrebelastning, normal magnetresonanstomografi (MR)-undersökning av hjärnan och normal cerebrospinalvätskeanalys. Vid onormala fynd på MR som tyder på eventuella postiktala förändringar rekommenderas upprepad MR-undersökning efter 16 veckor utan krampanfall. Cerebrospinalvätskeanalys ska upprepas efter sex veckor om misstanke finns att avvikelser beror på postiktala förändringar.

Nivå III
Kriterier från nivå I och II kompletteras med typiska EEG-förändringar både under epileptiska krampanfall och interiktalt enligt kriterier validerade inom humanmedicin.

Magnetresonanstomografi av hundens hjärna

Författarna av konsensusartikeln (3) rekommenderar att MR av hjärnan görs på hundar efter uteslutning av reaktiva krampanfall, om hunden fick sitt första anfall då den var yngre än sex månader eller äldre än sex år, om det finns interiktala neurologiska symtom, vid status epilepticus eller klusteranfall och i de fall de epileptiska krampanfallen fortsätter trots optimal serumkoncentration av epilepsimedicin.

REKOMMENDERAT MR-PROTOKOLL VID EPILEPSI

Idiopatisk epilepsi är en diagnos ställd efter exkludering av andra orsaker. MR-undersökning av hjärnan ska utesluta strukturell epilepsi (7). Inom humanmedicinen används specifika epilepsiprotokoll vid magnetkameraundersökning för att säkerställa diagnos. Syftet med rekommendationen är att optimera tekniken så att man lättare hittar även subtila förändringar för att med säkerhet kunna utesluta strukturell epilepsi, standardisera MR-undersökning av patienter med epileptiska krampanfall så att de olika kliniska resultaten från publicerade studier kan bli jämförda, underlätta diagnostik av postiktala förändringar samt erbjuda högkvalitativa studier för att förbättra forskning om patofysiologi av epilepsi hos hund och katt.

Hur MR-undersökningen ska planeras, sekvenser och orientering, finns väl beskrivet i konsensusartikeln (7) (Figur 4 och 5).

MEDICINISK BEHANDLING AV EPILEPSI HOS HUND

När ska man börja behandlingen?

Författarna (2) rekommenderar att påbörja epilepsibehandling när hunden har haft två eller fler anfall under sex månader, hunden har haft kluster eller status epileptikus, hunden har allvarliga eller långvariga postiktala symtom som aggression eller blindhet och när epileptiska anfall kommer oftare och blir längre eller kraftigare under tre interiktala perioder.

Lämpliga läkemedel

Vilken epilepsimedicin man sätter in beror ofta på egenskaperna hos läkemedlet, på hunden och på hundens ägare (2). Klassiska epilepsimediciner är fenobarbital (fb) och kaliumbromid (KBr). Sedan 2013 finns även imepitoin registrerat mot epilepsi hos hundar. ➤

FIGUR 4. *Magnetresonanstomografi av hundens hjärna bör utföras vid ett antal indikationer som specificeras i konsensusartikeln av De Risio och medarbetare (3).*

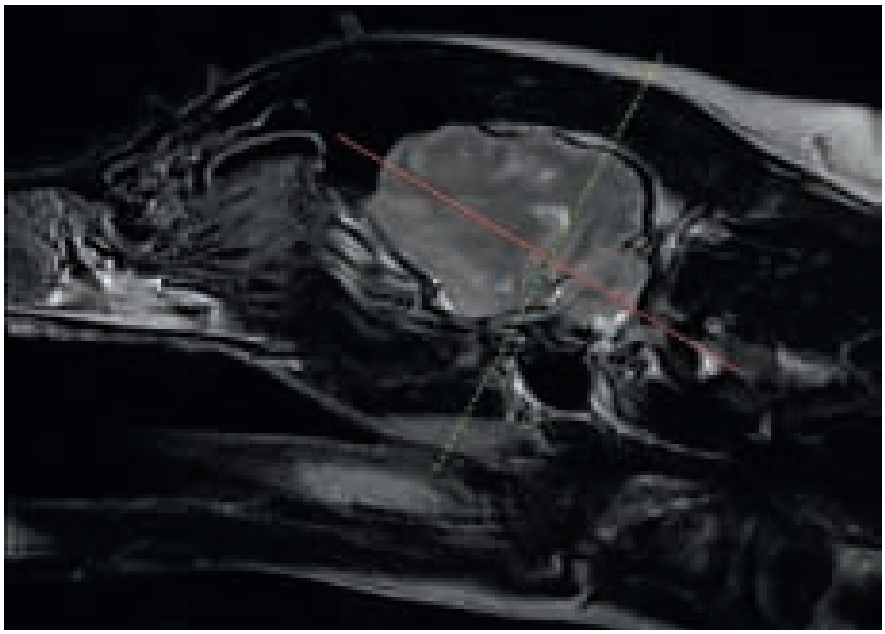

FIGUR 5. *Bilden visar ett exempel på hur man orienterar snitt vid ett veterinärt epilepsi-MR-protokoll.*

➤ *Fenobarbital (fb)*
Rekommenderad oral dos är 2,5–3 mg/kg två gånger dagligen. Det finns en hel del interaktioner mellan fb och andra mediciner, terapeutisk serumkoncentration är mellan 15 och 40 mg/l hos hund. Justering av dosen fenobarbital (efter minst två veckor) ska ske om hunden inte är anfallsfri enligt formeln: ny fb-dos = (önskad fb-koncentration delat med nuvarande fb-koncentration) x aktuell dygnsdos fb.

Imepitoin
Rekommenderad oral dos är 10–20 mg/kg två gånger dagligen. Dosen justeras till maximum 30 mg/kg två gånger dagligen efter minst en vecka.

Kaliumbromid
Rekommenderad oral dos är 15 mg/kg två gånger dagligen som add-on och 20 mg/kg två gånger dagligen som monoterapi. Terapeutisk serumkoncentration efter två månader ska vara mellan 1 000 och 2 000 µg/ml (upp till 3 000 µg/ml om monoterapi) hos hund. Justering av dosen kaliumbromid om hunden inte är anfallsfri bör ske enligt formeln: ny KBr-dos = (önskad KBr-koncentration minus aktuell serumkoncentration) x 0,02 + aktuell dygnsdos KBr.

Levetiracetam
Levetiracetam rekommenderas inte som monoterapi men finns beskriven som add-on i dos 20 mg/kg tre gånger dagligen. Levetiracetam kan vara fördelaktig som pulsbehandling vid klusteranfall.

Övriga humana antiepileptika
Författarna har även gått igenom litteraturen kring nyare humana antiepileptika (2). De konstaterar att för gabapentin, pregabalin, zonisamid, felbamat och topiramat saknas i dagsläget tillräckliga vetenskapliga bevis för att de ska kunna användas vid epilepsi hos hund.

När trappa ner epilepsimediciner?
Antiepileptiska preparat sätts i regel in som en livslång behandling. Det saknas vetenskapliga data om anfallsfrihet eller ”remission” av epilepsi hos hundar men det finns ändå beskrivet att mellan 15 och 30 procent av patienterna kan bli anfallsfria efter medicinering. Beslutet om nedtrappning av epilepsimediciner ska bedömas individuellt och IVETF rekommenderar att inte sänka dosen annat än i de fall då patienten varit anfallsfri under lång tid, ett till två år (2). I de fall man beslutar att trappa ner behandlingen ska detta göras sakta med maximalt 20 procent av dygnsdosen per månad.

Om hunden upplever allvarliga biverkningar av epilepsimediciner ska behandlingen trappas ut så snabbt som möjligt (under 24-timmars observation) och alternativ behandling med annan antiepileptika ska omedelbart sättas in.

RESULTAT AV TERAPIN HOS HUND OCH KATT
IVETF föreslår att man använder samma definition för läkemedelsresistens som International League Against Epilepsy (ILAE). Läkemedelsresistent epilepsi är definierad som förekomst av epileptiska anfall trots adekvat behandling med minst två antiepileptiska läkemedel (6).

Det primära syftet med att sätta in epilepsimediciner till djur är att patienten blir anfallsfri, men i kontrast till humanmedicinen ligger ribban inte lika högt. En partiell framgång är acceptabel för de flesta veterinära patienter.

Det är mycket angeläget att inte bara mängden anfall används som ett sätt att värdera veterinärmedicinsk behandling. Minst lika viktigt är att granska vilken påverkan medicineringen har på patienten. Biverkningar bör beaktas och noga vägas mot behandlingseffekt (6).

PATOLOGISK UNDERSÖKNING AV HJÄRNOR
Artikeln om rekommendationer för systematisk provtagning och hantering av hjärnor från hund och katt med epilepsi (5) är riktad till patologer och innehåller detaljerade riktlinjer för hur patologiska undersökningar av hjärnan från patienter med epilepsi bör ske. Ett gemensamt system för att utföra patologiska undersökningar vid epilepsi möjliggör jämförande studier av epilepsi inom veterinärmedicinen (5).

SUMMARY
Clinical aspects of epilepsy in dogs and cats
In 2015, the International Veterinary Epilepsy Task Force published seven articles with consensus proposals. The goal was to establish guidelines for the different aspects of diagnosing and treating dogs and cats with epilepsy.

The authors of this article want to share the information by summarizing these seven articles in the Swedish Veterinary Journal.

Referenser

1. Berendt M, Farquhar RG, Mandigers PJJ et al. International Veterinary Epilepsy Task Force consensus report on epilepsy definition, classification and terminology in companion animals. BMC Veterinary Research, 2015, 11, 182.
2. Bhatti SFM, De Risio L, Muñana K et al. International Veterinary Epilepsy Task Force consensus proposal: Medical treatment of canine epilepsy in Europe. BMC Veterinary Research, 2015, 11, 176.
3. De Risio L, Bhatti SFM, Muñana K et al. International Veterinary Epilepsy Task Force consensus proposal: Diagnostic approach to epilepsy in dogs. BMC Veterinary Research, 2015, 11, 148.
4. Hülsmeyer V, Fischer A, Mandigers PJJ et al. International Veterinary Epilepsy Task Force current understanding of idiopathic epilepsy of genetic or suspected genetic origin in purebred dogs. BMC Veterinary Research, 2015, 11, 175.
5. Matiasek K, Pumarola i Batlle M, Rosati M et al. International Veterinary Epilepsy Task Force recommendations for systematic sampling and processing of brains from epileptic dogs and cats. BMC Veterinary Research, 2015, 11, 216.
6. Potschka H, Fischer A, Löscher W et al. International Veterinary Epilepsy Task Force consensus proposal: Outcome of therapeutic interventions in canine and feline epilepsy. BMC Veterinary Research, 2015, 11, 177.
7. Rusbridge C, Long S, Jovanovik J et al. International Veterinary Epilepsy Task Force recommendations for a veterinary epilepsy-specific MRI protocol. BMC Veterinary Research, 2015, 11, 194.

***SOFIE VAN MEERVENNE,** leg veterinär, specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt, specialistkompetens i neurologi hos hund och katt, Diplomate of the European College of Veterinary Neurology, AniCura Läckeby Djursjukhus, Örntorp 201, 395 98 Läckeby.
CECILIA ROHDIN, leg veterinär, specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt, specialistkompetens i neurologi hos hund och katt, Diplomate of the European College of Veterinary Neurology, Universitetsdjursjukhuset, Sveriges lantbruksuniversitet, Box 7040, 750 07 Uppsala och Djursjukhuset Albano, Rinkebyvägen 21, 182 36 Danderyd.

HANS TJÄLVE, leg veterinär, VMD, seniorprofessor,
PETER EKSTRÖM, leg veterinär, klinisk utredare veterinärmedicin och
ANNA-KARIN BENGTSSON, leg sjuksköterska, biverkningshandläggare*

Läkemedelsbiverkningar hos djur 2015, del 5

Biverkningar rapporterade hos katt och kanin samt reaktioner hos människa på veterinärmedicinska preparat

I tidigare artiklar i Svensk Veterinärtidning har redogjorts för de biverkningar hos häst, nöt, får, svin och hund som rapporterats till Läkemedelsverket under 2015. Föreliggande artikel redovisar de biverkningar som rapporterats hos katt och kanin. Tre rapporter rör människa och gäller accidentella självinjektioner då personer har behandlat djur med veterinärmedicinska preparat.

FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

FIGUR 1. *Det finns flera rapporter där katter reagerat med mycket allvarliga överkänslighetsreaktioner efter vaccination. Flera av dessa fall har krävt akutbehandling med bland annat vätska, kortison och syrgas.*

KATT

Vacciner

Av de biverkningsrapporter som anmäldes för 2015 rör de flesta vaccinationsbiverkningar. För katt finns följande basvacciner: (1) Vaccin mot kattens parvovirus (felint parvovirus, kallas även felint panleukopenivirus), (2) vaccin mot kattens herpesvirus (felint herpesvirus typ 1, kallas även felint rinotrakeitisvirus) och (3) vaccin mot kattens calicivirus (felint calicivirus). Kattens parvovirus orsakar kattpest. Viruset angriper och skadar slemhinnan i gastrointestinalkanalen och kan även ge panleukopeni. Kattens herpesvirus ger en infektion i de övre luftvägarna. Kattens calicivirus orsakar konjunktivit, näsflöde och stomatit och kan även ge polyartrit. Kattsnuva är en övre luftvägsinfektion som ofta involverar flera infektionsagens såsom herpesvirus och calicivirus och bakterier såsom *Bordetella bronchiseptica* och kattens klamydia *(Chlamydophila felis)*.

I Tabell 1 ges en översikt av de rapporterade vaccinationsbiverkningarna. Det finns 20 rapporter för Nobivac Tricat Novum vet (innehåller levande försvagade parvo-, herpes- och calicivirus), nio rapporter för Nobivac Ducat vet (innehåller levande försvagade herpes- och calicivirus), fyra rapporter för Purevax RCP (innehåller levande försvagade parvo- och herpesvirus och inaktiverat calicivirus) och tre rapporter för Fel-O-Vax PCT (licenspreparat som innehåller inaktiverade parvo-, herpes- och calicivirus). Det finns också två rapporter för Nobivac Rabies vet, som innehåller inaktiverat rabiesvirus.

De flesta rapporterna rör katter som reagerat med överkänslighetsreaktioner (anafylaktiska reaktioner) (Tabell 1). Oftast var de dominerande symtomen nedsatt allmäntillstånd, kräkningar och diarré. Andra symtom var hudreaktioner såsom angioödem, erytem, urtikaria och klåda. Reaktionerna debuterade som regel från några minuter till ett par timmar efter injektionerna, men i några fall efter längre tidsintervall (upp till cirka en vecka). De avklingade oftast inom några timmar, men i en del fall var förloppen mer utdragna. Det finns flera rapporter där katter reagerat akut med mycket allvarliga överkänslighetsreaktioner (anafylaktisk chock), med symtom såsom kräkningar, diarré, dyspné, bleka slemhinnor, urtikaria och erytem. Flera av dessa fall har krävt akutbehandling ➤

Tabell 1. Översikt av vaccinationsbiverkningar hos katt 2015.

Preparat	Antal rapporter	Incidens	Symtom
Nobivac Tricat Novum vet	20	2,3 rapporter per 10 000 sålda vaccindoser	Åtta rapporter rör katter som reagerade med kräkningar och diarré. Tre rör kattungar som blev mycket dåliga och avlivades. En kattunge blev efter ett dygn apatisk och fick feber och en svullen buk och den avlivades. En katt fick under ett dygn feber och nedsatt allmäntillstånd. En katt fick nedsatt allmäntillstånd och en stor svullnad på platsen för vaccinationen. Tre kattungar fick förkylningssymtom med snuva, nysningar och svullnad runt ögonen. I fyra rapporter meddelas att kattungar reagerade med tecken på artrit (hälta, ledsvullnad, feber). Hos en katt sågs efter två dagar kraftig intermittent hälta, men i övrigt inget. En katt insjuknade cirka tio månader efter vaccination med kräkningar och diarré. Den blev trots intensivvård allt sämre och avlivades. Avföringsprov var positivt för parvovirus. Det antogs att katten fått kattpest trots att den vaccinerats mot parvovirusinfektion.
Nobivac Ducat vet	9	7,6 rapporter per 10 000 sålda vaccindoser	Tre rapporter rör katter som reagerade akut med anafylaktisk chock med diarré, kräkning, dyspné, bleka slemhinnor, urtikaria och erytem. En katt reagerade efter hemgång med kraftiga kräkningar, diarré, hudrodnad och svullnad i huvudet. Hos en katt sågs efter ett par timmar urtikaria och erytem på öronen, pannan och ryggen. En katt fick efter cirka 1,5 timme frenetisk klåda samt svullnad, rodnad och sårigheter runt ögonen och i nacken. En katt fick en kraftig svullnad i nacken och runt höger armbåge/cubitus samt hälta på höger framben. Hos två katter sågs förkylningssymtom.
Purevax RCP	4	1,1 rapporter per 10 000 sålda vaccindoser	En kattunge blev efter cirka 15 minuter helt livlös men återhämtade sig efter behandling med vätska och kortison. En kattunge fick efter några timmar en svullnad under hakan. I ett fall sågs hos alla de sju kattungar som vaccinerades förkylningssymtom. I en rapport meddelas att alla sex kattungarna i en kull reagerade med tecken på artrit (hälta och feber).
Fel-O-Vax PCT	3	information saknas	Hos en kattunge sågs efter cirka två timmar irritation och svullnad runt ögonen. I en rapport meddelas att i en kull om sex kattungar som vaccinerades reagerade tre stycken med kräkningar och diarré. En katt kräktes intensivt efter vaccinationen.
Nobivac Rabies vet	2	2,5 rapporter per 10 000 sålda vaccindoser	Hos en kattunge sågs en lymfkörtelsvullnad under vänstra delen av underkäken. En katt fick efter fyra dagar vätskande utslag över hela kroppen som inte svarade på behandling och katten avlivades.

➤ med bland annat vätska, kortison och syrgas (Figur 1). I några fall har katterna inte kunnat räddas utan avlivats.

De anafylaktiska reaktionerna framkallas av att antigenet (dvs någon vaccinkomponent) interagerar med IgE-antikroppar bundna till mastceller och basofila granulocyter. Detta leder till en degranulering av cellerna med frisättning av histamin och andra vasoaktiva aminer, som i sin tur initierar produktion av inflammatoriska mediatorer och cytokiner.

Fallbeskrivningar

En katt (sphynx) som vaccinerades med Nobivac Rabies vet fick efter fyra dagar små vätskande utslag över hela kroppen. Katten behandlades av djurägaren med Etiderm schampo och blev då lite bättre. Efter cirka två veckor förvärrades hudlesionerna och katten kom till ett djursjukhus med kraftiga utslag generaliserat på kroppen. Katten fick dropp (Ringer-acetat) och som smärtlindring först buprenorfin och sedan metadon, samt immunsuppressiva doser av dexadreson och prednisolon. Under en dag sågs då en förbättring men katten blev sedan åter sämre och beslut togs om avlivning. Det kan antas att den generaliserade hudreaktion som katten drabbades av är en följd av en IgE-medierad vaccinallergi. Sådana reaktioner kan i sällsynta fall vara mycket allvarliga.

Det finns flera rapporter för katter som reagerat med förkylningssymtom såsom snuva, nysningar och svullnad runt ögonen. En katt som vaccinerades med Nobivac Tricat Novum vet fick en hönsäggstor svullnad på injektionsplatsen. Katten hade diabetes och det är oklart om svullnaden skulle kunna bero på de samtidiga insulininjektionerna.

Det finns fyra rapporter för Nobivac Tricat Novum vet och en rapport för Purevax RCP där kattungar, från några dagar till cirka en vecka efter vaccinationerna fått tecken på artrit, med feber och hälta på ett eller flera ben. Det finns sedan tidigare svenska biverkningsrapporter, liksom i litteraturen flera rapporter, om biverkningar av detta slag hos kattungar som vaccinerats med vacciner som innehåller en caliciviruskomponent. Även calicivirusinfektioner kan orsaka artriter hos kattungar (”limping syndrome”). Symtomen försvinner som regel inom ett par dagar utan kvarstående effekter. Undersökningar tyder på att virusproteiner bundna till antikroppar deponeras i synovialmembranen i lederna och ger upphov till en inflammatorisk process, med artrit som följd. Artriterna framkallas nästan enbart av vacciner som innehåller levande försvagat calicivirus, vilket är fallet för bland annat Nobivac Tricat Novum vet. En av rapporterna rör dock kattungar som fick

artriter efter vaccination med Purevax RCP, som innehåller inaktiverat calicivirus. Det finns även en svensk biverkningsrapport om artriter för Purevax RCP från 2014. Det är således möjligt i sällsynta fall att även vaccinationer med inaktiverat calicivirus kan orsaka artriter.

En katt (norsk skogkatt) fick en första vaccination med Nobivac Tricat Novum vet vid åtta veckors ålder och därefter en andra vaccination med samma vaccin vid 13 veckors ålder. Cirka tio månader senare drabbades katten av kräkningar och diarré och den togs till ett djursjukhus. Katten hade då nyligen varit på ett katthem och den hade där på grund av ett infekterat klofäste fått Convenia (cefovecin, en cefalosporin). Initialt fanns en misstanke att symtomen kunde vara en följd av Convenia-behandlingen. Avföringsprov som togs var dock positivt för parvovirus (PCR-analys, SVA) och symtomen misstänktes därför kunna bero på kattpest. Katten fick intensivbehandling men blev bara sämre och den fick till slut avlivas. Katten antogs således ha fått kattpest trots att den vaccinerats mot parvovirusinfektion. Orsaken till den uteblivna skyddseffekten i det här fallet är oklar, men det finns flera möjliga orsaker. Ibland kan således vaccinationer ge en försämrad skyddseffekt på grund av den variation i immunsvar som normalt finns i en djurpopulation. Immunsuppression orsakad av infektion, stress eller undernäring kan även ge en försämrad skyddseffekt. Skyddseffekten kan också bli sämre vid interferens av de maternella antikroppar som överförs via råmjölken (Figur 2).

Beträffande de kattraser som finns med i rapporteringen finns tio rapporter för huskatt, sju rapporter för ragdoll, tre rapporter för maine coon, två rapporter för respektive norsk skogkatt och europeisk korthår och en rapport vardera för respektive bengal, helig birma, perser, peterbald ("nakenkatt"), siames och sphynx. I fyra rapporter angavs ingen ras. Cirka 60 procent av rapporterna rör kattungar upp till fyra månaders ålder och cirka 40 procent av rapporterna rör äldre katter. Det var ungefär dubbelt så många rapporter för hankatter (kastrater och icke-kastrater) som för honkatter (kastrater och icke-kastrater).

Antiparasitära medel

Makrocykliska laktoner

Det finns nio biverkningsrapporter för katter som fått preparat som innehåller selamektin eller milbemycin, som är makrocykliska laktoner. Två av rapporterna rör katter som behandlats med Stronghold spot-on (selamektin). En av dessa rapporter rör en katt som fick Stronghold spot-on och samtidigt vaccinerades med Nobivac Tricat Novum vet. På eftermiddagen efter behandlingen gömde sig katten, slutade äta och verkade rädd för djurägaren. Nästa dag var katten slö och kräktes och fick senare diarré. Den blev sedan långsamt bättre. Det går inte att avgöra om katten blev dålig på grund av Stronghold eller vaccinationen. I den andra rapporten meddelas att en katt efter att ha fått tre doser av Stronghold spot-on med en månads mellanrum fortfarande hade öronskabb, dvs den förväntade effekten uteblev. Sju rapporter rör Milbemax vet tabletter (milbemycin + prazikvantel). En katt började 1–1,5 timme efter Milbemax vet-givan kräkas och den blev sedan slö. Efter en och en halv vecka var katten fortsatt slö, om än i mindre grad. En annan katt började kräkas och blev dålig några timmar efter att ha fått Milbemax vet. Den var fortsatt dålig under en vecka och fick då även ikterus. Därefter blev katten långsamt bättre. En katt började kräkas inom något dygn efter behandling med Milbemax vet. Kräkningarna tilltog under de följande dagarna. Efter cirka tio dagar fick katten ikterus och kraftig hyperbilirubinemi. Katten gavs vätsketerapi, Bimoxyl vet (amoxicillin), Cerenia (maropitant, antiemetikum) och Beviplex. Den matades via sond och började efter ett par dagar äta själv och blev sedan långsamt bättre. En katt blev slö, fick nedsatt aptit och fick balansproblem 10–12 dagar efter behandling med Milbemax. Lever- och njurvärden var normala och den blev långsamt bättre. En katt fick kramper och blev mycket slö ett par timmar efter att ha fått Milbemax vet. Fem dagar efter behandling med Milbemax vet blev en katt ataktisk i bakbenen och den kunde inte kissa. En kattunge som av misstag fick cirka tio gånger för hög dos av Milbemax vet blev efter en dag letargisk och den föreföll blind. Dagen därpå var kattungen något bättre och den var efter cirka en vecka återställd.

Övriga antiparasitära medel

Det finns fyra rapporter för Seresto vet halsband där de aktiva komponenterna är flumetrin och imidakloprid. Tre av rapporterna rör katter som fick alopeci eller ulcerationer under halsbanden. Det ➤

Foto: StephanB

Figur 2. *Ibland kan skyddseffekten efter vaccination bli sämre på grund av interferens av de maternella antikroppar som överförs via råmjölken.*

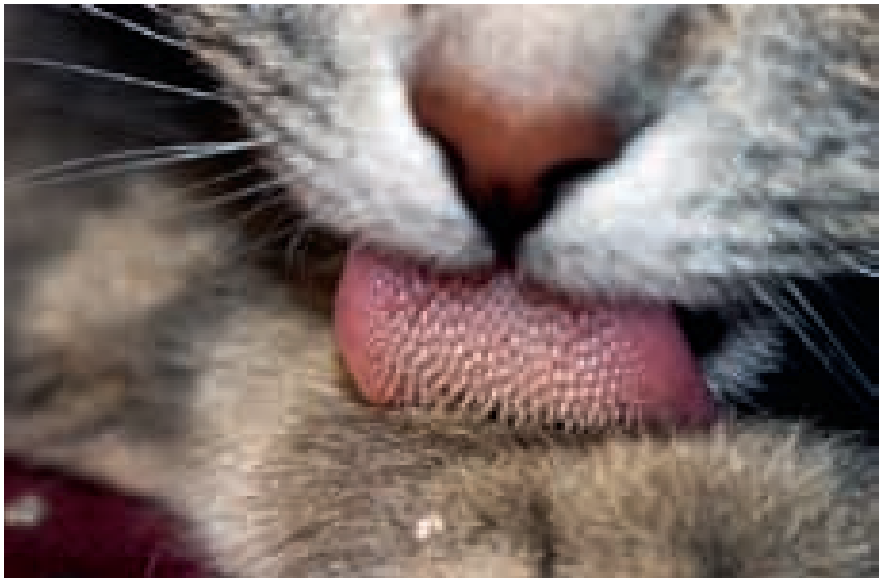

Foto: Jennifer Buffkin

Figur 3. *Två katter som behandlades med Frontline vet fick sitta i samma transportbur. En av katterna misstänktes ha slickat den andra katten och blev efter ett par timmar apatisk och kräktes.*

är möjligt att det i dessa fall är fråga om allergier. En rapport gäller två katter som blev hängiga några dagar efter att halsbanden applicerats.

Hos en katt som behandlades med Effipro kutan spray (fipronil) sågs efter sju till tio dagar minst tio fästingar som bitit sig fast. I produktresumén för Effipro anges att om fästingar finns närvarande då produkten appliceras kan en del fästingar överleva i mer än 48 timmar. Produkten förhindrar dessutom inte fästingar från att sätta sig på djuret. En katt som fick Frontline vet (fipronil) började efter ett par timmar kräkas och ville inte äta. Den återhämtade sig sedan. Två katter som behandlades med Frontline vet fick därefter sitta i samma transportbur i en bil. En av katterna, som misstänktes ha slickat den andra katten, blev efter ett par timmar apatisk, kräktes och en svullnad sågs på halsen (Figur 3). Katten återhämtade sig sedan. En katt som fick Frontline Comp spot-on (fipronil + S-metopren) fick efter drygt ett dygn två kraftiga krampanfall med tre timmars mellanrum. Katten var därefter orolig och nedstämd, men återhämtade sig sedan.

En katt som fick Droncit vet injektionsvätska (prazikvantel) fick ett sår på platsen för injektionen. En katt som fick Drontal vet (tabletter) (prazikvantel + pyrantel) fick diarré och blev slö dagen efter behandlingen. En katt som fick Profender spot-on (prazikvantel + emodepsid) blev helt utslagen. I en rapport meddelas att av två katter som behandlades med Flubenol vet pasta (flubendazol) blev den ena katten apatisk och den andra började salivera. En annan katt som fick Flubenol vet blev apatisk. En kattunge (8 veckor) fick som avmaskningsmedel Flubenol vet, mot löss Frontline vet och den vaccinerades även med Nobivac Tricat Novum vet. Man konstaterade i samband med detta att katten hade konjunktivit i ena ögat och att buken var svullen. Vid besök på en djurklinik sex dagar senare hade konjunktiviten försämrats och kattungen var väldigt slö. Katten fick Vetrimoxin vet oral pasta (amoxicillin) och Isathalmic ögonsalva (fucidinsyra), men allmäntillståndet försämrades ytterligare och beslut togs om avlivning. Det går i detta fall inte att avgöra om flubendazol eller fipronil har haft något med kattens symtom att göra.

NSAID

Det finns sju rapporter för katter som behandlats med Metacam. I en rapport meddelas att en katt fick ett vätskande sår på platsen för en Metacaminjektion. Hos en annan katt sågs alopeci på platsen för en Metacaminjektion. En katt som under två veckor fick Metacam oral suspension började efter två till tre dagar få kräkningar. På sjätte behandlingsdagen förvärrades kräkningarna och katten blev väldigt påverkad. Katten fick skonkost och Andapsin (sukralfat) och tillståndet förbättrades. En katt som fick Metacam oral suspension blev nästan genast ataktisk, trött och desorienterad. Den återhämtade sig efter en stund. En katt med en urinvägsinfektion fick under två dagar Vetrimoxin vet oral pasta (amoxicillin) och dag tre även Metacam oral suspension. Dagen därpå blev den mycket trött. En katt fick före en operation Metacam oral suspension och dagen efter operationen Meloxidyl oral suspension (metacam). På morgonen efter operationen mådde katten bra, men den blev sedan dålig och fick efter fyra dagar ett krampanfall och dog. Det går inte att avgöra om krampanfallet har med Metacambehandlingen att göra. En rapport rör en katt som fick Metacam för häst oral suspension (15 mg/ml) i stället för Metacam oral suspension för katt (0,5 mg/ml) av djurägaren. Katten fick kräkningar och blev dehydrerad, men lever- och njurvärdena påverkades inte och katten återhämtade sig. En katt med bogledsartros fick med en veckas mellanrum två injektioner av Cartrophen vet (pentosanpolysulfat). Tre dagar efter den andra injektionen fick katten kraftiga kräkningar, delvis blodblandade, och den blev väldigt loj. Den återhämtade sig sedan långsamt. NSAID kan hos katter, liksom hos andra djurslag, ge biverkningar främst i form av gastrointestinala slemhinneskador.

Nervsystemet

En katt gavs i samband med tandsanering vid två olika tillfällen dexmedetomidin och ketalar. Båda gångerna fick katten cirka fem minuter efter injektionerna rodnader på kanterna av ytteröronen. Rodnaderna lade sig efter cirka fyra timmar. En katt med inappetens fick Mirtazapin tabletter (antidepressivum, humanpreparat) var tredje dag. Efter den fjärde tablettgivan blev katten stirrig, verkade rädd och fick stora pupiller. Katten var sedan borta hemifrån i tre dagar och var återställd när den kom hem igen. En katt fick vid en ovariehysterektomi Dexdomitor (dexmedetomidin), Ketaminol (ketalar), Vetergesic

(buprenorfin) och Metacam och postoperativt även Antisedan vet (atipamezol). Cirka en timme efter operationen sågs blödningar i främre ögonkamrarna i båda ögonen, nedsatta pupillreflexer och förhöjt intraokulärt tryck. Tre dagar senare sågs ingen blödning i ögonen och normal pupillrespons. Det går inte att avgöra om ögonblödningen har med läkemedelsbehandlingen att göra. I en rapport meddelas att två katter som avlivades genom intraperitoneala injektioner av Allfatal vet exciterade innan de dog. I en rapport meddelas att en katt inte dog förrän efter två intravenösa injektioner av den dubbla normaldosen av Allfatal vet.

Tiamazol

Det finns åtta rapporter för katter som behandlats med tiamazol (Felimazole vet tabletter) mot hypertyreoidism. En katt blev personlighetsförändrad och håglös. En katt reagerade efter två veckors behandling med inappetens och kräkningar. Hos en katt sågs efter två veckors behandling trötthet och kräkningar samt klåda i huvud, hals och ögonlock. En katt fick svullnad och rodnad i huvudet. Hos en katt sågs efter två veckors behandling kräkningar. En katt fick under två veckor successivt ett försämrat allmäntillstånd med nedsatt aptit, kräkningar och diarré. Då behandlingen avslutades blev katten frisk inom två dagar. En katt som fick Felimazole vet under tre månader fick ryckningar i ansiktet samt klåda i ansiktet och öronen. Då medicineringen trappades ner försvann symtomen. En katt fick efter en månads Felimazole vet-behandling en svår överkänslighetsreaktion i huvudet med svullnad, klåda och utslag. Efter ett par dagar avtog symtomen. Beslut togs att avsluta behandlingen. En katt fick efter två veckors behandling med Felimazole vet urtikaria och klåda i huvudet. Det anges i produktresumén att Felimazole vet i sällsynta fall kan ge biverkningar såsom kräkningar, håglöshet och hudbiverkningar (klåda och sår).

Övrigt

Det finns två rapporter där katter på grund av njurinsufficiens fått Semintra (telmisartan, en angiotensin II-antagonist). Den ena katten blev trött och fick uppsvullen buk och lös avföring. Den andra katten blev letargisk och kissade mycket. Det anges i produktresumén för Semintra att katter i mycket sällsynta fall kan få biverkningar såsom gastrointestinala störningar med kräkningar och lös avföring samt förhöjda leverenzymer.

En katt som hade myxomatös klaffdegeneration i hjärtat och dilatation av vänster kammare fick Vetmedin vet (pimobendan) och Fortekor vet (benazepril, en ACE-hämmare). Den reagerade efter tre månaders behandling med kräkningar som uppträdde cirka en timme efter det att Vetmedin vet hade getts. Djurägaren instruerades att sänka dosen, men kräkningarna fortsatte varför medicineringen sattes ut. En katt som hade hypertrofisk kardiomyopati och ventrikulära extraslag fick Tenormin (atenolol, betareceptorblockerare, humanpreparat) och reagerade då med diarré och blod i avföringen. Tenorminbehandlingen avbröts och ersattes i stället med Fortekor vet.

En katt (13 år, 7 kg), som en längre tid haft tandsjukdomen FORL (feline odontoclastic resorption lesions), konjunktivit och respiratoriska besvär (grönt näsflöde och tung andning), fick först 1,4 ml Baytril vet (enrofloxacin, injektionslösning 25 mg/ml), dvs 35 mg enrofloxacin. För en katt på sju kg ger det en dos på 5 mg/kg, vilket är den rekommenderade dygnsdosen. Därefter fick katten en gång dagligen under tio dagar trekvarts Baytril vet-tablett (150 mg), dvs 112,5 mg. För en katt på sju kg ger det en dos på 16 mg/kg, vilket är cirka tre gånger den rekommenderade dygnsdosen, som är 5 mg/kg. Under ett par dagar fick katten även Metacam, Andapsin och Bromhexin. Efter att katten behandlats med Baytril vet under tio dagar kontaktade djurägaren en veterinär och berättade att katten var blind (den gick in i väggar och hade inga blinkreflexer) (Figur 4). Det finns rapporter från Europa och USA att enrofloxacin är retinotoxiskt hos en del katter och därför hos känsliga individer kan ge nedsatt syn och blindhet (1, 4). I tidigare biverkningsrapportering från Sverige finns ett par fall där katter blivit blinda eller fått nedsatt syn efter behandling med enrofloxacin (2, 3). Orsaken till retinotoxiciteten är inte känd. Med anledning av rapporterna om ögonskador skickade Bayer i augusti 2000 ett brev till samtliga veterinärer i Sverige där man informerade om detta. Ett så kallat ”Dear Doctor letter” skickades även till veterinärer i USA. I produktresumén för Baytril vet anges att retinotoxiska effekter kan förekomma hos katt om den rekommenderade dosen av Baytril vet (5 mg/kg per dygn) överskrids. I det här aktuella fallet har ett par andra läkemedel, förutom Baytril vet, använts och det är inte känt om detta kan ha bidragit till ögonskadan.

Foto: Guylaine Brunet

Figur 4. *Efter att en katt behandlats med för höga doser av enrofloxacin under tio dagar meddelade djurägaren att katten blivit blind.*

En katt med en pyelonefrit fick Synulox vet tabletter (amoxicillin) och blev då inappetent under ett par dagar. Hos en katt som fick Isathalmic (fucidinsyra) mot en ögoninfektion sågs under behandlingen en stor svullnad och en kraftig varbildning runt det ena ögat. I två rapporter meddelas att katter som fick Canaural vet mot öroninfektioner efter ett par dagars behandling blev döva. Detta är en biverkning som ibland ses vid behandling med antiinfektiva örondroppar. En möjlig orsak till hörselnedsättningen är att preparaten framkallar en reaktion i ytter- eller mellanörat som gör att ljud inte förmedlas in till innerörat.

KANIN

Sex biverkningsrapporter rör kaniner som vaccinerats mot akut virushepatit (rabbit viral haemorrhagic disease) och myxomatos med Nobivac Myxo-RHD. Vaccinet innehåller levande myxomavirus som uttrycker kapsidproteingenen ➤

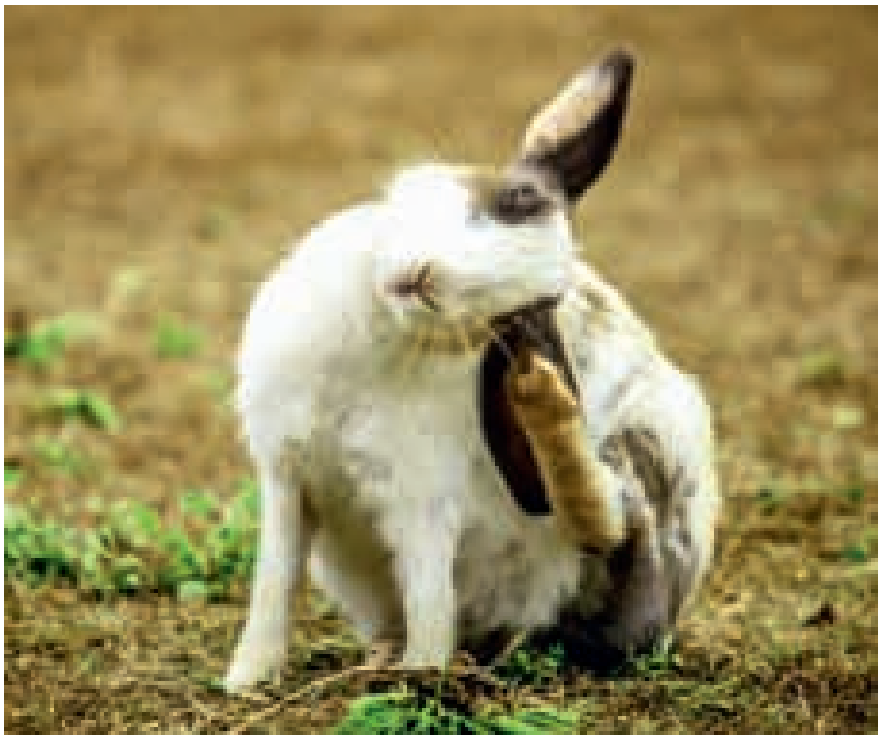

Foto: Kundra95

Figur 5. *I en rapport meddelas att en kanin som fick Stronghold spot-on blev vinglig under ett par dagar vid den första behandlingen.*

för virushepatit. I tre fall rapporterades nekroser i huden på injektionsplatserna. En kanin fick cirka tio dagar efter vaccinationen bulor, som övergick till sårskorpor och därefter till ärr, på öronen. En hankanin fick efter cirka två veckor svullnader på injektionsstället, vid öronen och runt genitalia. Hos en hankanin sågs efter cirka två veckor rodnad och svullnad i huden på pungen. Huden blev sedan svart, förtjockad och nekrotisk. Det anges i produktresumén för Nobivac Myxo-RHD att det i sällsynta fall kan förekomma lokala reaktioner på injektionsstället. Man kan också i mycket sällsynta fall få lindriga tecken på myxomatos. I symtombilden hos kaniner med myxomatos ingår svullnad runt ögonen och svullna könsdelar.

I en rapport meddelas att en kanin som fick Stronghold spot-on blev vinglig under ett par dagar (Figur 5). Behandlingen upprepades efter tre veckor. Därefter blev kaninen förlamad i båda bakbenen. Förlamningen gick inte över och kaninen avlivades efter fyra dagar.

ACCIDENTELLA SJÄLVINJEKTIONER

Det finns tre rapporter där personer av misstag injicerat sig själva med veterinärmedicinska preparat. I ett fall injicerade en person Proteq Flu-Te (hästvaccin) i ett finger. Det uppstod en svullnad och rodnad i fingret men symtomen gick över inom ett dygn. I ett fall injicerade en person Ingelvac CircoFLEX och Ingelvac MycoFLEX (grisvacciner) i en hand. Detta resulterade i en domningskänsla i handen. I ett fall injicerade en person sig själv med en liten mängd (cirka 0,1 ml) Torbugesic (butorfanol). Det är oklart i vilken kroppsdel injektionen skedde och vilken reaktion som erhölls.

AVSLUTNING

Godkännande och registrering av läkemedel föregås av omfattande farmakologiska och toxikologiska undersökningar. Det är emellertid endast möjligt att vid godkännandet av nya läkemedel ha klarlagt de vanligaste biverkningarna. Sådana som inträffar sällan eller som är specifika för vissa djurslag eller raser inom ett djurslag kan ibland endast upptäckas i samband med den kliniska verksamheten. Man ska därför vara särskilt observant på möjliga biverkningar av nya preparat under de första åren efter introduktionen. Vid biverkningsrapporteringen är det särskilt viktigt att dödsfall, livshotande reaktioner och andra allvarliga biverkningar rapporteras. Det gäller även biverkningar hos människor till följd av exponering för veterinärmedicinska läkemedel. Även rapporter om bristande effekter och rester av läkemedel i livsmedel från livsmedelsproducerande djur utöver angivna karenstider samt möjliga miljöproblem som kan relateras till läkemedelsanvändning bör rapporteras.

Man gör vid granskningen av biverkningsrapporterna en evaluering av biverkningens allvarlighetsgrad (allvarlig/icke allvarlig) samt en kausalitetsbedömning, dvs en uppskattning av hur troligt det är att de symtom som man ser hos djuret är relaterade till det läkemedel som getts eller om symtomen kan bero på annan orsak. Man tar härvid hänsyn till flera faktorer såsom förekomst av kliniska och patologiska karakteristika (baserat på tidigare kunskap om preparatet), association i tid mellan behandling och negativa reaktioner samt uteslutning av andra orsaker än läkemedlet till de iakttagna symtomen (t ex en fortsatt sjukdomsutveckling).

Det finns för veterinärer, liksom för viss personal inom human hälso- och sjukvård, en författningsmässig skyldighet att rapportera vissa biverkningar. För veterinärer anges detta i Läkemedelsverkets föreskrifter (LVFS 2012:15) om säkerhetsövervakning av läkemedel som används till djur (13§). Även djurägare och andra personer som har hand om djur kan rapportera biverkningar. Rapporteringen av läkemedelsbiverkningar innebär möjligheter att upptäcka nya biverkningar hos djur och att bevaka redan kända biverkningar. Rapporteringen av biverkningar utgör således ett viktigt instrument för att minimera riskerna för negativa läkemedelseffekter.

Avslutningsvis vill vi tacka alla veterinärer som har skickat in biverkningsrapporter.

SUMMARY

Adverse reactions to veterinary drugs reported in Sweden during 2015, part 5

A series of articles in Svensk Veterinärtidning describe the adverse drug reactions in animals reported to the Swedish

Medical Products Agency during 2015. The present article concerns adverse drug reactions reported in cats and rabbits. In addition information is given of three incidents in which persons accidentally injected themselves with drugs registered for veterinary use.

In cats, negative effects of vaccines were the most frequently reported adverse reactions. There were also many reports for antiparasitic drugs. There were eight reports for cats treated with thiamazole, which is used to treat hyperthyroidism. In one report a cat was stated to become blind following treatment with enrofloxacin. This is a known side effect of enrofloxacin in cats when the recommended dose is exceeded. In rabbit, six reports concern animals vaccinated against myxomatosis and rabbit haemorrhagic disease and one report a rabbit treated with the antiparasitic drug selamectin. The accidental self-injections concern in one case a vaccine for horse, in one case vaccines for pig and in one case the opioid butorphanol.

Referenser

1. Gelatt KN, van der Woerdt A, Ketring KL et al. Enrofloxacin-associated retinal degeneration in cats. Vet Ophthalmol, 2001, 4, 99–106.
2. Tjälve H. Läkemedelsbiverkningar hos djur rapporterade under 2000, del 2. Svensk VetTidn, 2002, 54, 2, 573–577.
3. Tjälve H. Läkemedelsbiverkningar hos djur rapporterade under 2004, del 3. Svensk VetTidn, 2005, 57, 15, 21–26.
4. Wiebe V & Hamilton P. Fluoroquinolone-induced retinal degeneration in cats. J Am Vet Med Assoc, 2002, 221, 1568–1571.

***HANS TJÄLVE,** leg veterinär, VMD, seniorprofessor, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.
PETER EKSTRÖM, leg veterinär, klinisk utredare veterinärmedicin, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.
ANNA-KARIN BENGTSSON, leg sjuksköterska, biverkningshandläggare, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.

Jobbat dygnet runt?
Läs mer om arbetstid på AVFs hemsida www.svf.se/sv/AVF under Arbetsmiljö.

NYHET!

Noromectin Comp vet ℞

Anthelmintikum mot nematoder, bandmask samt styngflugelarver hos häst. Dosspruta á 7,49 g räcker till 700 kg häst.

För behandling av blandinfektioner med cestoder och nematoder eller artropoder, orsakade av adulta och omogna rundmaskar, lungmask, styngflugelarver och bandmask hos häst. Kontraindikationer: Använd inte hos föl under två månaders ålder. Använd inte vid överkänslighet mot aktiva substanser eller mot något hjälpämne. Karenstider, Häst: Kött och slaktbiprodukter: 35 dygn. Ej godkänt för användning till ston som producerar mjölk för human konsumtion. Engångsbehandling, ett skalstreck på den graderade dossprutan motsvarar 50 kg kroppsvikt.

Vi på N-vet har som målsättning att alltid hålla lägsta pris.
Det kan därför löna sig att jämföra pris på läkemedel.

Datum för senaste översyn av SPC: 2015-11-24. För ytterligare information, se Fass.se.

Tel: 018 - 57 24 30/31/34
info@n-vet.se
www.n-vet.se

N-vet LÄKEMEDEL

Underlättar följsamheten vid behandling av kongestiv hjärtsvikt

Den första doskombinationen av benazepril och pimobendan

Fortekor pimobendan

Nu kommer Fortekor PLUS

Innovativ kombination av två aktiva substanser som förbättrar överlevnaden och livskvaliteten[1] för hundar med hjärtsjukdom[2]

Lika många tabletter på morgonen och på kvällen och ett färre antal tabletter att ge

Tablett med smak med Fortekors beprövade smakmaskerande teknik

Utvecklad för att ge bättre följsamhet och utfall

Använd Fortekor PLUS för enklare behandling av kongestiv hjärtsvikt

NYHET

FORTEKOR™ PLUS

Elanco

Hela Epizteltexten ägnas denna gång åt det omfattande mjältbrandsutbrottet vid Omberg i Östergötland. I skrivande stund har över tio djur dött och sex besättningar är drabbade. Texten är sammansatt av Cecilia Hultén, SVA.

MJÄLTBRANDSUTBROTT PÅ OMBERG

Mjältbrand konstaterades först hos en tjur som dött på bete på Omberg den 7 juli. Sedan dess har mjältbrandsorsakade dödsfall bekräftats hos ytterligare nio nötkreatur, ett får och en häst. Dessutom har en död älg som påträffats i området visat sig vara smittad. När detta skrivs, 9 augusti, är sex besättningar drabbade, inom ett område som utgår från Omberg och sträcker sig till Ödeshög i söder och Tåkern i öster (Figur 1).

Samtliga kadaver har destruerats och de platser där kadaver legat har sanerats. För att minska risken för ytterligare fall och således undvika ytterligare kontamination av miljön har Jordbruksverket fattat beslut om att nötkreatur och får i ett område som sträcker sig ca fem kilometer från varje bekräftat fall ska vaccineras. Dessutom tillåts vaccination av hästar och getter i samma område.

Det pågående utbrottet skiljer sig i karaktär från tidigare utbrott som utretts i modern tid i Sverige. Utbrotten 2008, 2011 och 2013 drabbade enskilda besättningar i begränsade geografiska områden, och utredningarna som följde kunde identifiera sannolika smittkällor. I Ombergsutbrottet har en mer omfattande smittspridning skett och avstånden mellan på varandra följande fall har varit betydande (som längst ca 10 km). I skrivande stund har inga kända kopplingar mellan de sex drabbade besättningarna kunnat identifieras som kan förklara smittspridningen.

Följer välbeskrivet mönster

Men Ombergsutbrottets karaktär är inte okänd från ett internationellt perspektiv. Snarare följer

KARTA: LANTMÄTERIET

FIGUR 1. *Spärrade områden på grund av mjältbrandsutbrott på och runt Omberg den 8 augusti.*

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

det ett relativt välbeskrivet mönster från områden med historisk förekomst av mjältbrand. Historien visar att sporadiska utbrott med mer omfattande spridning kan uppstå under särskilt gynnsamma förhållanden. Exakt vilka dessa faktorer är och hur de påverkar mjältbrandsekologin är dock inte helt klarlagt.

Att mjältbrand förekommit historiskt runt Omberg är väl känt och finns dokumenterat i historiska källor. Efter utbrottet i Örebro 2011 gjorde SVA en kartläggning av besättningar som spärrats för mjältbrand 1916–1961 (se www.sva.se) och i detta material nämns ett antal platser som finns belägna i anslutning till det drabbade området. Vid den tiden grävdes döda djur ned i närheten av den plats där de dött. Det exakta läget dokumenterades emellertid aldrig men vi kan utifrån historiken härleda att ett flertal äldre mjältbrandsgravar finns i området.

Det finns också omständigheter i den lokala miljön, bland annat kalkrika jordar och kärr, som är gynnsamma för mjältbrandsöverlevnad. Även om inga mjältbrandsfall rapporterats i modern tid kan man inte utesluta att enstaka mjältbrandsorsakade dödsfall förekommit också under senare år, hos vilt såväl som hos tamboskap, utan att orsaken utretts. Sådana enstaka dödsfall kan ha bidragit till att en låggradig mjältbrandskontaminering av naturbetesområden på Omberg förelegat inför betessläppet 2016.

Lokala förutsättningar sommaren 2016

Sommaren 2016 på Omberg har varit torr och varm. Naturbetena är kraftigt nedbetade och djuren betar nära marken, vilket ökar risken för att de ska få i sig eventuella mjältbrandssporer som kan finnas i jorden. Magra beten innebär dessutom en potentiell stress för djuren vilken gör dem mindre motståndskraftiga för infektioner som mjältbrand.

Den torra, varma sommaren har också varit gynnsam för insekter. Insekter, i synnerhet spyflugor och bromsar, har från andra länder rapporterats kunna spela en roll för smittspridning mellan djur i samband med mjältbrandsutbrott. Hypotesen är att spyflugor kan bidra till lokal spridning och uppförökning av smitta (inom ett bete eller mellan närliggande beten), medan broms under vissa förutsättningar skulle kunna sprida smittan över längre sträckor till nya besättningar. Det är emellertid mycket svårt att i praktiken fastlägga den typen av samband vetenskapligt.

Att den vilda faunan utgör en bit i pusslet är klart i och med fyndet av den mjältbrandspositiva älgen (Figur 2). Studier i nationalparker i Afrika visar artspecifika skillnader i känslighet för mjältbrand där det huvudsakliga mönstret är att gräsätare, i synnerhet idisslare, är mest mottagliga. Omnivorer som svin, är mindre känsliga och karnivorer, till exempel lejon och hyenor kan vara förhållandevis motståndskraftiga.

Foto: Anna-Maria Eriksson

Figur 2. *Den döda älg som påträffades vid Omberg visade sig vara smittad av mjältbrand. Att den vilda faunan utgör en bit i pusslet är klart.*

Passiv övervakning ger skev bild

Klart är att den passiva övervakningen – rapportering baserad på observationer i fält – ger en skev bild av smittans natur. Genom att göra serologiska undersökningar riktade mot flera djurslag i ekosystemet kan en mer fullständig bild fås av hur exponeringen egentligen ser ut. SVA försöker nu säkra sådant material i utbrottsområdet för att öka vår kunskap om sjukdomens epidemiologi.

Ombergsutbrottets ursprung är fortfarande okänt och smittvägar mellan besättningar och enskilda dödsfall är inte fastlagda. Flera nyckelfaktorer har däremot identifierats som bidragit till de gynnsamma förutsättningar som rått på Omberg under sommaren 2016 och som förklarar utbrottets mönster och karaktär. Detta är i dagsläget tillräckligt för att kunna rekommendera nödvändiga hanteringsåtgärder. Vidare utrednings- och forskningsarbete kommer dock att behövas under kommande månader och år för att fördjupa förståelsen av utbrottet och bygga upp kunskap kring mjältbrand och dess ekologi. Detta för att vi i framtiden bättre ska kunna förutsäga och förebygga liknande händelser. ■

Vilken är din diagnos? – Patologi

En perserkatt fick under loppet av ett års tid successivt fler och fler mörka ”knölar” runt båda ögonen. Ett par av knölarna undersöktes histopatologiskt. Fallet är sammanställt och tolkat av Erika Karlstam, avdelningen för patologi och viltsjukdomar, SVA.

Katt, perser, hona, åtta år

Anamnes: Katten hade under loppet av ett års tid successivt fått fler och fler mörka ”knölar” runt båda ögonen. Ägaren hade konsulterat sin lokala veterinär och då denne misstänkte malignt melanom remitterades katten vidare till en större klinik för vidare bedömning och behandling. Ögonen rann ibland, men i övrigt verkade katten inte påverkad av knölarna.

Status: Allmänundersökning av katten var utan anmärkning. Runt båda ögonen, belägna vid ögonlockskanten, satt ett radband av olikstora, mörka, fasta, delvis konfluerande nybildningar, upp till ca 1 cm i diameter (Figur 1). I diagnostiskt syfte avlägsnades ett par av de mindre knölarna kirurgiskt och sändes till avdelningen för patologi och viltsjukdomar, SVA, för histopatologisk undersökning.

Patologi: Se Figur 1 (nybildningar runt ögonen, makroskopisk bild), Figur 2 (nybildning, mikroskopisk bild, översikt) och Figur 3 (nybildning, mikroskopisk bild, närbild).

Fråga: Beskriv vad som ses mikroskopiskt. Är misstanken om ett malignt melanom riktig eller rör det sig om en annan typ av patologi och i sådana fall vilken?

SVAR SE SIDAN 74

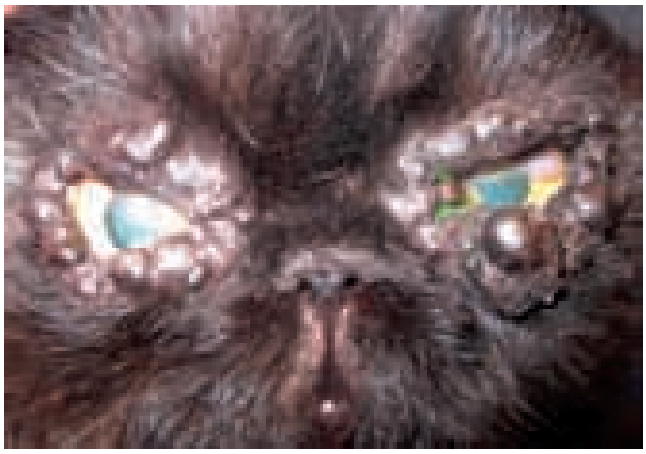

Figur 1. *Katt. Mörka, delvis konfluerande nybildningar i ögonlockskanterna på båda ögonen (makroskopisk bild).*

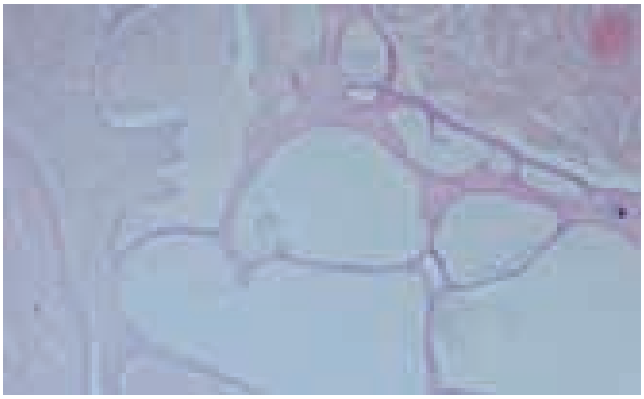

Figur 2. *Katt, nybildning i ögonlockskanten. Mikroskopisk bild, översikt. HE-färgning, ca 40 gångers förstoring.*

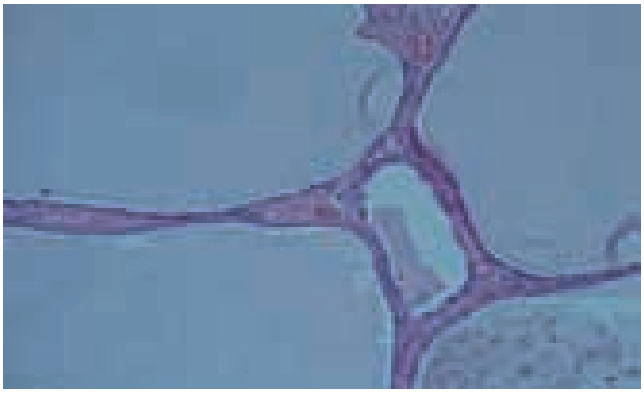

Figur 3. *Katt, nybildning i ögonlockskanten. Mikroskopisk bild, närbild. HE-färgning, ca 200 gångers förstoring.*

ROYAL CANIN®

ÄR DET DAGS FÖR SENIOR-KONTROLL?

Gör livet bättre för äldre katter

Ålderstecken är inte alltid synliga för kattägaren, därför är det som veterinär viktigt att påminna om vikten av regelbundna seniorkontroller och att i samband med dem tala om nutritionens vikt*.

Genom att ordinera anpassad kost, och/eller medicinering vid sjukdom, kan man hjälpa till att anpassa åldersprocessen hos katten.

Initiativ av Royal Canin Sverige AB

VETERINARY DIET

Hur arbetar Världsorganisationen för djurhälsa, OIE?

OIE är det globala expertorganet för djurhälsa. OIEs standarder uppdateras kontinuerligt efter beslut av dess generalförsamling som utgörs av delegaterna från 180 medlemsländer. OIEs standarder inkluderar idag bland annat riktlinjer för diagnostik, övervakning, rapportering och kontroll av djursjukdomar (inklusive zoonoser), djurskydd och livsmedelssäkerhet. Artikeln ger information om arbetet i OIE och en rapport från årets generalförsamling, med exempel på de svenska insatserna i denna betydelsefulla veterinära referensorganisation.

LENA HELLQVIST BJÖRNEROT, leg veterinär, ställföreträdande veterinärchef (Deputy CVO) och
INGRID EILERTZ, leg veterinär, avdelningschef, Sveriges veterinärchef (CVO)*

OIE – VÄRLDSORGANISATIONEN FÖR DJURHÄLSA

Uppdrag och målsättningar

OIE, som Sverige var med och grundade, är sedan 1924 det globala expertorganet för djurhälsa (se www.oie.int) och har idag 180 medlemmar. Det ursprungliga franska namnet, Office International des Epizooties, speglar att OIE skapades för att genom internationell samverkan förebygga och kontrollera de stora epizootisjukdomarna, främst mul- och klövsjuka som då ofta okontrollerat spreds över världen. Därefter har organisationens uppgifter och ansvar fördjupats och breddats. Idag omfattas en mängd djursjukdomar och zoonoser, vilket är av avgörande vikt också för att förebygga utvecklingen av antimikrobiell resistens (AMR). AMR är ett prioriterat område för OIE och OIE är numera även den internationellt ledande organisationen för djurskydd.

Förutom att aktivt verka för en förbättrad djur- och humanhälsa samt djurvälfärd, ligger organisationens stora ekonomiska och politiska betydelse i att man är det globala expertorganet för internationell handel med djur och djurprodukter. OIE har här en formell referensfunktion åt WTO (World Trade Organisation) i enlighet med SPS-avtalet (internationellt avtal under WTO för sanitära och fytosanitära frågor).

OIE samverkar nära med andra internationella organisationer som WHO (Världshälsoorganisationen för folkhälsa), FAO (FNs livsmedels- och jordbruksorganisation) och CODEX Alimentarius (WTOs referensorganisation under FAO och WHO för livsmedel och livsmedelssäkerhet) för en förbättrad global situation avseende zoonoser, livsmedelssäkerhet och AMR.

Foto: N Denormandie, OIE

Idag omfattas OIEs arbete av en mängd djursjukdomar och zoonoser, liksom av att förebygga utvecklingen av antimikrobiell resistens. Veterinärundersökning av getter i Mali.

OIEs globala betydelse också utanför dess rent veterinärmedicinska fokus återspeglas i att organisationen nu bytt namn till World Organisation for Animal Health. Den historiska förkortningen OIE lever vidare som en påminnelse om dess ursprungliga kärnverksamhet.

Organisation

Huvudkontoret, med ett begränsat antal anställda, ligger i Paris. OIE leds av generaldirektör Monique Eloit, fd fransk veterinärchef (CVO), och ordförande Michael Botlhe Modisane, delegat från Sydafrika, samt ett råd/styrelse. Därutöver utgörs organisationen av fyra specialistkommissioner och ett antal ➤

Foto: I Zezima, OIE

Generalförsamlingen, som består av de officiellt utsedda delegaterna från OIEs 180 medlemsländer, fastlägger OIEs övergripande policy.

expertfunktioner. Alla dessa representanter är valda av medlemsländerna vid OIEs generalförsamling. Dessutom tillkommer en rad internationella experter som OIE utser för specifika uppdrag.

Generalförsamlingen, som består av de officiellt utsedda delegaterna från OIEs 180 medlemsländer, fastlägger OIEs övergripande policy. De tar vid sina årliga möten i Paris beslut om ändringar i OIEs arbetsplaner, standarder, administration, finansiering, val av representanter i olika kommissioner etc. Generalförsamlingens delegater och OIEs huvudkontor övervakar också genomförandet av OIEs standarder, riktlinjer och övriga beslut.

OIEs olika aktiviteter finansieras av medlemsländernas årsavgifter och Världsfonden för djurhälsa och djurskydd (där EU är en av de största bidragsgivarna), samt via frivilliga donationer.

Förutom huvudkontoret i Paris har OIE också flera mindre regionala kontor världen över, som bland annat stödjer genomförandet av olika projekt i regionen. Länderna i OIEs fem regioner samverkar genom en grupp valda representanter, de så kallade regionala kommissionerna. Alla länder i respektive region möts årligen i Paris och vartannat år i något land inom regionen. På dessa möten lyfts för regionen aktuella viktiga veterinärmedicinska frågor, diskuteras samverkansformer och genomförda insatser relaterade till beredskap, hantering av risker och utbrott av allvarliga djursjukdomar osv. Regionerna rapporterar sin situation och insatser till generalförsamlingen.

OIEs nya generaldirektör har i dialog med medlemsländerna utformat en ambitiös strategisk arbetsplan för 2016–2020. Denna OIEs sjätte strategiska plan inkluderar målsättningar som modernisering, ökad effektivitet och öppenhet såväl i OIEs organisation som i processen för utvecklingen av OIEs standards och i ländernas veterinärsystem. Planen definierar insatser för att möta aktuella globala utmaningar som hot mot djur- och humanhälsan, livsmedelsproduktionen, livsmedelssäkerheten och miljön.

OIES ARBETSSÄTT

OIEs expert- och referensfunktion utgår främst från djurhälsokoderna och de diagnostiska manualerna för landlevande respektive vattenlevande djur (Terrestrial Animal Health Code respektive Manual och Aquatic Animal Health Code respektive Manual). Dessa standarder syftar till att underlätta och trygga en smittsäker internationell handel. Koderna har traditionellt fokuserat på djurhälsa och zoonoser men har under senare år utökats till att även omfatta djurskydd, livsmedelssäkerhet och insatser mot AMR. Standarderna definierar kriterierna och kraven för medlemsländerna avseende den officiella globala övervakningen och rapporteringen av djursjukdomar. Manualerna specificerar främst internationellt accepterade diagnostiska metoder och vaccin.

Koderna och manualerna uppdateras fortlöpande genom förslag från OIEs formellt valda specialistkommissioner, den biologiska respektive vetenskapliga kommissionen, och arbetsgrupper från den globala expertisen. Utöver dessa ut-

ser OIE, efter aktuellt behov, grupper av experter baserat på experternas specifika kompetens. Dessa utgör kärnan i OIEs expertfunktion. Förslagen från experterna till ändringar i OIEs koder granskas av OIEs valda kodkommissioner för landlevande respektive vattenlevande djur, som sedan också avgör vilka som blir OIEs formella förslag till medlemsländerna.

Konsultationen mellan OIE och medlemsländerna sker normalt under en tvåårscykel, där medlemsländerna inom givna tidsramar kan lämna sina skriftliga synpunkter på OIEs rapporter och förslag. Synpunkterna granskas sedan av experterna och kommissionerna, som därefter eventuellt reviderar förslagen. OIEs slutliga förslag till nya eller reviderade koder och manualer presenteras vid den årliga generalförsamlingen för antagande. Om man vid generalförsamlingen inte kan komma överens brukar OIE numera, i stället för att lägga ned förslaget, arbeta vidare med hela eller delar av texten. Detta förfarande har underlättat och effektiviserat processen.

Sammanfattningsvis kan antagandet av nya standarder – och andra typer av rekommendationer i strategiska frågor – endast ske vid OIEs årliga generalförsamling. Att det ibland kan bli heta diskussioner förklaras av att konsekvenserna av fattade beslut kan vara stora för enskilda medlemsländer och regioner. Det kan t ex gälla hur en viss sjukdom ska diagnostiseras eller hur ett land ska kunna förklaras fritt från en sjukdom. Ändringarna kan också medföra stora konsekvenser för handeln.

Foto: I Zezima, OIE

Antagandet av nya standarder och andra typer av rekommendationer i strategiska frågor kan endast ske vid OIEs årliga generalförsamling.

VIKTIGA EXPERTFUNKTIONER OCH SVENSKA GULDKORN

En central funktion i OIE har nätverken av särskilt utsedda OIE-referenslaboratorier med expertis för specifika sjukdomar. Det finns också ”OIE Collaborating Centers” vars uppgift är att vara globala centra för forskning och expertis inom en särskild specialitet. Glädjande är att Sverige vid SVA och SLU, under ledning av Sandor Belak, utsetts som OIE Collaborating Center för ”biotechnology-based diagnosis of infectious diseases in veterinary medicine”. Experter från Sverige finns också i olika arbetsgrupper, t ex i den stående arbetsgruppen för viltsjukdomar (Torsten Mörner) och i ad-hoc-gruppen för salmonella hos gris (Martin Wierup). Inte minst är också Stuart Slorach från Sverige en erfaren och uppskattad ordförande i OIEs internationella arbetsgrupp för livsmedelssäkerhet, ”OIE Animal Production Food Safety Working Group” (APFS). APFS fungerar som en styrkommitté för OIEs arbetsprogram rörande standarder som ska minska livsmedelsburna risker för humanhälsan med fokus på djurproduktionsledet i livsmedelskedjan.

BEREDNING AV POSITIONER I SVERIGE OCH PÅ EU-NIVÅ

Sveriges CVO, Ingrid Eilertz, Jordbruksverket, är officiell svensk delegat i OIE och förslag till svenska ståndpunkter avseende OIE-frågor koordineras vid Jordbruksverket. Övergripande frågor och djurhälsofrågor samordnas framför ➤

Foto: I Zezima, OIE

Stuart Slorach från Sverige är en erfaren och uppskattad ordförande i OIEs internationella arbetsgrupp för livsmedelssäkerhet.

➤ allt av Lena Hellqvist Björnerot, och djurskyddsfrågor av Helena Elofsson. Förslagen tas fram i nära samråd med främst SVA, Livsmedelsverket och Läkemedelsverket samt efter behov med SLU, den svenska lantbruksnäringens veterinära organisationer m fl. Slutlig svensk position bereds därefter vid regeringskansliet, efter förslag från näringsdepartementet. Sverige bidrar aktivt till många av EUs synpunkter och positioner, varav merparten slutligen ofta accepteras av OIE.

Även om EU bara är observatör i OIE koordineras i stort sett alltid EUs skriftliga synpunkter och positioner till OIE, eftersom flertalet av OIEs områden faller inom EUs mandat. Ett antal EU-möten hålls därvid på EU-kommissionen och i rådet, kompletterade av mailkonsultationer mellan kommissionen och medlemsstaterna. EUs slutpositioner grundas på OIEs förslag, beaktande EUs lagstiftning, resultatet från tidigare inskickade EU-synpunkter, möjlighet till gehör osv. Vid generalförsamlingen talar EUs medlemsstater å EUs vägnar utifrån noggrant framtagna gemensamma EU-talepunkter. EU är troligen den region som har störst inflytande i OIE. Väl grundade argument ger ofta god utdelning, om än inte alltid. OIEs standarder gäller för alla dess medlemsländer och många hänsyn måste tas, olika förutsättningar och situationer behöver respekteras.

Förutom EUs samordning är det både glädjande och imponerande att Afrikas 53 länder sedan några år tillbaka koordinerar en samlad afrikansk position i OIE. Andra länder, som Australien, Nya Zeeland, Kanada och USA, som utgör den så kallade ”QUAD”-gruppen, samordnar också sina synpunkter i vissa frågor men inte i alla. Det finns viss samverkan inom Asien och ibland mellan de sydamerikanska länderna, men den är inte så utvecklad som i EU och Afrika.

ÅRETS GENERALFÖRSAMLING

Vid årets generalförsamling i Paris i slutet av maj deltog ca 850 personer, representerande 144 länder och ett 40-tal internationella organisationer (inklusive WHO, FAO, CODEX, FVE osv). Sveriges delegation utgjordes av undertecknad Deputy CVO vid Jordbruksverket och en representant från Näringsdepartementet. Vid denna 84e generalförsamling i OIE antogs ett 50-tal nya/reviderade kod- och diagnostiska OIE-kapitel. Bland annat antogs ett nytt kapitel om djurskydd för arbetshästar och ett omfattande reviderat kapitel med allmänna rekommendationer om desinfektion inom vattenbruket. Ändringar gjordes också i flera övergripande kapitel om rapportering och handel respektive i ett antal sjukdomsspecifika kapitel rörande diagnostiken av BSE och scrapie. EU fick gehör för majoriteten av inskickade och framförda synpunkter.

Intressant är att OIE i slutet av 2015 sjösatte ett rapporteringssystem för medlemsländerna i syfte att få en samlad global bild av användningen av antimikrobiella substanser. Detta är en av många insatser som görs för att motverka utveckling och spridning av AMR, vilket också var ett huvudtema vid generalförsamlingen. Mötet antog rekommendationer om en OIE-strategi för insatser i linje med WHOs globala handlingsplan (Global Action Plan) och den samlade One Health-ansats mot AMR som överenskommits under 2015 i ett trepartssamarbete mellan WHO-OIE-FAO. På initiativ från Sverige och Finland inkluderades sjukdomsförebyggande insatser som ett led i att minska användningen av antimikrobiella substanser, först i EUs talepunkt och slutligen i årets OIE-resolution om AMR.

Ett annat huvudtema var en expertanalys av hur man kan öka användningen av ekonomiska beräkningar (kostnadnytta) som underlag för beslut om kontroll och bekämpning av djursjukdomar. Presentationen var baserad på en omfattande enkät till medlemsländerna. Det antogs tekniska rekommendationer om behovet av ökat insamlande av data, utveckling av metoder för ekonomiska analyser, ökad utbildning av veterinärer och/eller ökad samverkan mellan olika professioner. Även här beaktades synpunkter från Sverige och EU.

En programpunkt var som alltid den samlade redogörelsen för djurhälsoläget i världen. Bland annat summerades insatserna för global bekämpning av hundmedierad rabies och PPR (Peste des Petits Ruminants), liksom andra aktuella hot mot djur- och/eller humanhälsan som afrikansk svinpest, bluetongue, fågelinfluensa, lumpy skin disease och mul- och klövsjuka. Ett 25-tal länder/zoner fick officiell OIE-frihet/status för en eller fler av sjukdomarna afrikansk hästpest, BSE, CBPP (sjukdom hos nötkreatur), klassisk svinpest, mul- och klövsjuka och PPR (officiell OIE-status kan hittills bara fås för dessa sjukdomar).

Avslutande reflektioner

Sverige bidrog efter ett gott nationellt samarbete aktivt till många av EUs positioner under OIEs generalförsamling. Bland annat lyfte EU vikten av OIEs fortsatta arbete med riktlinjer för handel, kontroll och diagnostik av klassisk BSE som nu skiljs från atypisk BSE. Detta är positivt för Sverige då vi bara haft ett fall av den atypiska formen av BSE. Vidare betonade EU behovet av fortsatt arbete med scrapie, tuberkulos hos nya världens kamelider (inklusive alpacka), bluetongue och PRRS m m. Att EU fått gehör för majoriteten av våra synpunkter under årets konsultation och slutligen kunde stödja alla aktuella ändringar i OIEs koder och diagnostiska manualer är ett kvitto på att även ett litet land som Sverige kan påverka och göra skillnad.

HUS

kallar till

ÅRSMÖTE 2016

Fredag 11 november, kl 12:00

Sal O, Undervisningshuset, Ultuna

Årets examensarbete utses.
Ärtsoppa med tillbehör serveras.

Välkommen!

FOTO: PRIVAT

Delegater från Uganda ville höra mer om den svenska modellen och hur man kan förebygga utvecklingen av antibiotikaresistens. Lena Hellqvist Björnerot i mitten.

OIEs generalförsamling är ett värdefullt forum för skapande och upprätthållande av internationella kontakter, särskilt med länder utanför EU vars kolleger vi normalt inte möter så ofta. Vi kan utbyta information och dela erfarenheter om djurhälsosituationen, de insatser som görs i olika länder för djur- och humanhälsan, djurvälfärden m m, vilket ytterst kan bidra till att främja den globala utvecklingen men också exporten från Sverige.

Som framgår av en separat artikel i denna tidning föll i år extra ljus på Sverige genom att Martin Wierup vid generalförsamlingens öppningsceremoni tilldelades OIEs hedersmedalj. Martins tacktal om svenska veterinära insatser genererade nya kontakter med den svenska delegationen från flera länder i Asien och Afrika. Länderna ville höra mer om de svenska erfarenheterna och den svenska modellen – inte minst hur man kan förebygga utvecklingen av antibiotikaresistens.

I höst arbetar OIE och medlemsländerna vidare med de påbörjade frågorna men också bland annat med nya kapitel om salmonella hos gris respektive nötkreatur och om PRRS hos gris. Det är frågor som är särskilt viktiga för Sverige och där vi redan fått gehör för flertalet av våra synpunkter. Ett stort tack till alla som bidragit till detta.

Det är stimulerande att få uppleva att Sverige genom samverkan kan påverka viktiga internationella riktlinjer för den globala djurhälsan, humanhälsan och välfärden. Inte minst känner man sig ödmjuk när man på plats får ta del av de olika förutsättningar – men också möjligheter – som finns i vår värld. De veterinärmedicinska frågornas stora internationella betydelse blir då uppenbara.

***LENA HELLQVIST BJÖRNEROT,** leg veterinär, ställföreträdande veterinärchef (Deputy CVO), Avdelningen för djurskydd och hälsa, Jordbruksverket, 551 82 Jönköping.
INGRID EILERTZ, leg veterinär, avdelningschef, Sveriges veterinärchef (CVO), Avdelningen för djurskydd och hälsa, Jordbruksverket, 551 82 Jönköping.

noterat

Nilfebersmyggan upptäckt i Skåne

I början av juli fångade myggforskaren Anders Lindström vid SVA ett exemplar av nilfebersmyggan, *Culex modestus*, i en trädgård i centrala Simrishamn.

Nilfebersmyggan har fått sitt namn på grund av att den ofta spelar en nyckelroll vid utbrott av west nile fever, som orsakas av west nile-viruset. West nile fever finns inte i Sverige men utbrott har skett i Ungern, Frankrike, Grekland, Portugal och Italien. Viruset förekommer främst hos fåglar där den sprids med myggor som är specialiserade på fågelblod. Men eftersom nilfebersmyggan gärna suger blod från både fåglar och däggdjur sprider den west nile-virus från fåglarna till däggdjur i regioner där viruset förekommer.

Nilfebersmyggan finns numera också i Sverige.

FOTO: ANDERS LINDSTRÖM/SVA

Hästar kan insjukna i west nile fever efter myggbett. De flesta som smittas får inga sjukdomstecken, medan ett fåtal drabbas av feber och influensaliknande symtom. Av dessa individer kan enstaka få den form av sjukdomen som angriper nervsystemet och dödsfall kan då inträffa. På motsvarande sätt kan även människor drabbas.

I landet finns sedan tidigare några myggarter som skulle kunna sprida smittan, men nilfebersmyggan är en effektivare vektor. Eftersom den gärna biter på dagtid ökar risken för att den ska bita människor. Myggforskarna vid SVA kommer nu att försöka kartlägga utbredningen av myggan för att få en uppfattning om hur vanlig den är.

Källa: Pressmeddelande från SVA den 4 augusti.

Martin Wierup tilldelad OIEs hedersmedalj

Professor Martin Wierup fick vid årets generalförsamling i Världsorganisationen för djurhälsa (OIE) som första svensk veterinär någonsin "OIE Meritorious Award". Denna utmärkelse utdelas en gång per år av OIE till ett fåtal personer som ett internationellt erkännande för deras utmärkande bidrag till den veterinära vetenskapen och/eller kontrollen av djursjukdomar.

INGRID EILERTZ, leg veterinär, avdelningschef, svensk CVO*

MEDALJ FÖR FÖRTJÄNSTFULLA INSATSER

Den svenske veterinären Martin Wierup mottog i slutet av maj vid årets generalförsamling i OIE (Världsorganisationen för djurhälsa) "OIE Meritorious Award", den kanske förnämsta utmärkelsen för en veterinär som arbetar med förebyggande och kontroll av djurens infektionssjukdomar. Denna utmärkelse, som för första gången tilldelats en svensk, utdelas sedan 1984 årligen av OIE efter förslag från dess 180 medlemsländer. Medaljen ges till enstaka personer som ett internationellt erkännande av deras "outstanding, technical, scientific and administrative contribution to the field of veterinary science and/or animal disease control".

OIE är det globala expertorganet för djurhälsa och har en formell referensfunktion i handelsfrågor åt WTO (World Trade Organisation). OIE verkar aktivt för en globalt förbättrad djur- och

Foto: OIE

Martin Wierup mottog vid årets generalförsamling i OIE dess "OIE Meritorious Award" för förtjänstfulla insatser inom området djurhälsa.

humanhälsa och är idag även den internationellt ledande organisationen för djurskydd. Mer information om OIE hittar man på hemsidan: www.oie.int.

LIVSVERK I SMITTSKYDDETS TJÄNST

Martin Wierup har en meritlista som omfattar seniora befattningar inom såväl myndighetsvärlden (professor/statsepizootolog vid SVA och veterinärråd vid SLV), privata näringslivet (vd för Svenska Djurhälsovården) som akademin (forskare/lärare/prefekt vid SLU, post doc och gästprofessor i USA och Irland och nu som aktiv professor emeritus på SLU). Samtidigt har han under 18 år varit riskbedömare åt EU som medlem av olika vetenskapliga paneler. Trots krävande administrativa befattningar har han publicerat ett 50-tal peer-reviewed och 160 andra vetenskapliga artiklar, sex bokkapitel och är dessutom medförfattare till ca 190 riskbedömningar för EU/EFSA.

Martins insatser har varit av stor betydelse för att försvara de svenska mervärdena inför och efter EU-inträdet, särskilt beträffande salmonella och antibiotika. Han insåg tidigt behovet av att dokumentera vårt djurhälsoläge och att rakryggat försvara det internationellt. Han inledde den svenska statistiken för antibiotikaförbrukning redan 1980 och jämförde den tidigt med humanförbrukningen, ett arbete som sedan förtjänstfullt fortsatts av andra vilket nu gör Sverige till en av de världsledande länderna på området. Martin dokumenterade konsekvenserna av det svenska förbudet mot användningen av foderantibiotika som tillväxtbefrämjare och var med i de expertpaneler som i WHO och EU båda rekommenderade ett förbud mot den användningen.

På samma sätt dokumenterade Martin internationellt den svenska salmonellakontrollen och särskilt hur Sverige tack vare den undgick att drabbas av den ”pandemi” där äggburen salmonellasmitta spreds över världen och miljontals människor insjuknade. Senare initierade Martin inför EU-inträdet den nu fortlöpande övervakningen av salmonellaförekomsten, bland annat vid slakt, som utgjorde grunden för våra salmonellagarantier och importkontroll av salmonella.

Martin har även en omfattande erfarenhet av organiserad hälsokontroll, bland annat initierade och ledde han utformningen av bekämpningsprogrammet mot Aujeszkys sjukdom (AD). Sverige, under Martins ledning vid SVA, använde då, som första land i världen, i fält så kallat DIVA-vaccin (markörvaccin som ger möjlighet att skilja mellan infekterade och vaccinerade djur), vilket möjliggjorde sanering av smittan från stora besättningar utan dyrbar utslaktning. I sin doktorsavhandling beskrev och namngav han en ny sjukdom hos häst, intestinal clostridios, som nu är ett etablerat sjukdomssyndrom.

Vid det tal Martin höll under OIEs generalförsamling i Paris, lyfte han fram exempel från den svenska veterinärhistorien som ett bevis på att erfarenheter och kunskap även från små länder som Sverige kan vara värdefulla för andra länder. Martins tacktal var uppskattat och genererade kontakter med den svenska delegationen från flera länder i Asien och Afrika som ville höra mer om de svenska erfarenheterna och den svenska modellen.

Jordbruksverket gratulerar Martin Wierup till denna medalj som bekräftar hans förtjänstfulla insatser för den svenska och internationella djur- och humanhälsan.

***INGRID EILERTZ,** leg veterinär, avdelningschef, Avdelningen för djurskydd och hälsa och Sveriges veterinärchef (CVO), Jordbruksverket.

noterat

Pedagogiskt pris till Wilhelm Tham

Studenterna vid Restaurang- och Hotellhögskolan, Campus Grythyttan, Örebro universitet, utsåg under sommaren veterinär Wilhelm Tham till årets bäste lärare. Motiveringen löd:

”Läraren utövar bra pedagogik genom praktisk och teoretisk vägledning samt tar sig tid att lyssna och bryr sig om studenterna, vilket visas genom den inlevelse han har under sina föreläsningar. Förmodligen älskar han att dela med sig av kunskap lika mycket som han älskar *Listeria*. Med en stor portion humor, ett sjuhelsikes intellekt och genom vägledande ord är Wilhelm Tham välförtjänt av det pedagogiska priset 2016.”

Förutom sitt huvudämne – livsmedelshygien – undervisar Wilhelm Tham i vetenskapliga perspektiv och metoder samt i vetenskapligt skrivsätt vid Örebro universitet. Han handleder uppsatsskrivande upp till magisternivå i ämnet måltidskunskap och är huvudhandledare för en doktorand som i slutet av 2016 kommer att försvara sin doktorsavhandling om *Listeria monocytogenes*.

Redan under sin tid på Institutionen för livsmedelshygien, SLU, fick Wilhelm Tham tillsammans med Marie-Louise Danielsson-Tham motta Kungliga Skogs- och Lantbruksakademiens belöning för "föredömliga insatser inom pedagogik och undervisning". Han har flera gånger utsetts till hedersmedlem i olika årskurser på veterinärprogrammet.

Foto: Hasse Lundholm

Wilhelm Tham utsågs under sommaren till Restaurang- och Hotellhögskolans bäste lärare 2016.

Källa: meddelande från Örebro Universitet den 2 augusti.

JUNIOR KURS SVI

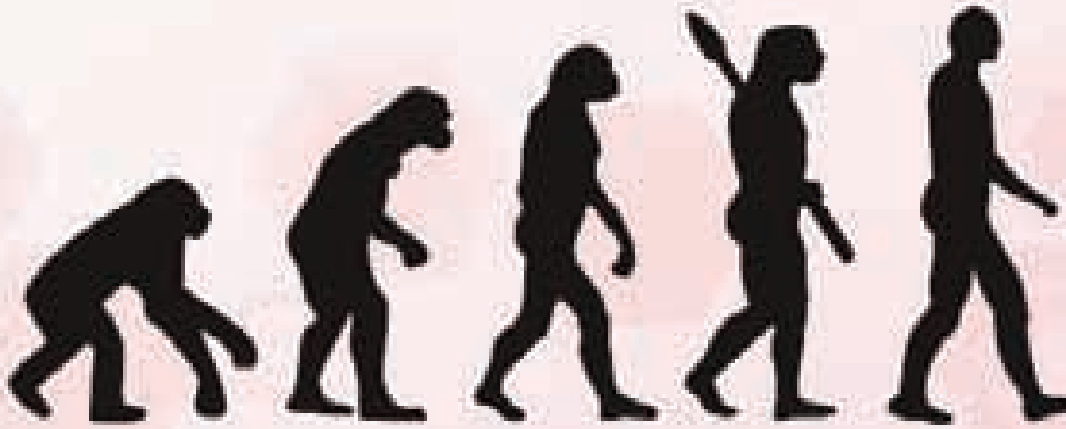

Tisdag 15 november
VÅR VERKLIGHET

09.30 **Ankomst/inkvartering**

10.00 **Välkommen och introduktion**
Claus Larsen, veterinär, Teknisk Chef Boehringer Ingelheim Team Svin

10.30 **Grisveterinär - ett liv med grisar och människor**
Niels Hjørnholm, veterinär, LVK

11.00 **Vi ska leva av slaktgrisarna!**
Nicolai Nørgaard, rådgivare, Danske Svineproducenter

11.30 **Grisar, kunskap och vetenskap!**
Christian Fink Hansen, professor, KU Sund

12.30 **Lunch**

13.15 **Östeuropa - även min arbetsplats**
Jakob Korsgaard, veterinär, Øvet

14.00 **Introduktion till sjukdom & hälsa hos grisar**
Claus Larsen, veterinär, BI Team Svin

14.30 **Kaffe**

15.00 **1. PRRS - är det så svårt?**
Gitte Drejer, veterinär, Danvet

2. Reproduktion - de klassiska fallgroparna
Jesper Bisgaard Sandin, veterinär, Porcus

3. Aktiv immunisering - användning av vacciner
Pia Connolsen, veterinär, Svinevet

4. När ändan mår bra...! Det senaste om diarré
Nicolai Weber, veterinär, LVK

18.00 **Hur använder jag diagnostik i förhållande till intervention**
Jens Strathe, veterinär, Hyovet

18.45 **Middag**

19.30 **Tala klarspråk**
Mette Ullerstad, Mette Ullerstad Playmaker

Onsdag 16 november
VERKLIGHETEN DÄRUTE

07.30 **Introduktion till besättningsutredning**

08.00 **Var hittar jag sanningen - ta utgångspunkt i E-kontrollen**
Gerben Hannenberg, veterinär, Vet-Team

09.00 **Avgång i grupper till:**
Sjukdomsutredning på besättningsnivå
- Workshop med utredning, provtagning etc. på besättning
Ledare: Claus Larsen, Jakob Bøgger, Hanne Bøll, Ribbe Nielsen, Malin Westring, Signe Lundgren BI Team Svin

Boehringer Ingelheim

Vetmedica

Box 447 · 201 24 Malmö · Tel 040 23 24 00
www.bi.net.se

Plats:

Bygholms Landbrugsskole & Kurscenter
Hattingvej 49
8700 Horsens
Danmark
Tel: +45 75 62 17 99
www.bygholm.dk

N 2016

Fokus på din framtid som grisveterinär!

15-18 november 2016

Inspiration *Nätverk*

Insikt *Utveckling*

12.00 **Ankomst till Laboratorium for Svinesygdomme, Kjellerup**

12.10 **Lunch**

13.00 **Obduktion av grisar från besättningsutredningarna**
Birgitte Svensmark, veterinär, laboratorieledare och Svend Haugegaard, veterinär, Laboratorium for Svinesygdomme, Kjellerup

15.30 **Diagnostiska möjligheter i Danmark**
Birgitte Svensmark och Svend Haugegaard

18.00 **Middag**

Torsdag 17 november
MORGONDAGENS VERKLIGHET

08.00 **Grisar ska också äta - fokus på foder!**
Paul Erik Højbjerg, veterinär, Lem

08.45 **I Sverige gör vi alltid det rätta!!**
Thomas Mansike, veterinär, Teknisk Chef Boehringer Ingelheim Team Rivag

09.15 **Den svenska modellen!**
Margareta Åberg, verksamhetsledare, Sveriges Grisföretagare

10.00 **Kaffe**

10.15 **Vad ni kan lära av de svenska veterinärerna!**
Erik Lindahl, veterinär, Lundens Djurhälsa AB

11.00 **Antibiotikafri produktion**
Marie Gry Hansen, konsulent, Danish Crown

11.30 **Så kan det göras utan antibiotika!**
Sigurd Kristensen, grisproducent & Kristian Hom, veterinär, Seneviet

12.15 **Lunch**

13.00 **Besättningsbesök**
Uppfödning utan antibiotika eller frilandsbesättning

17.00 **Vad säger lagstiftningen?**
Djurvälfärd, gult kort och egenkontroll
Anders Mikkelsen, veterinär, Danvet

18.00 **Middag**

19.00 **Förberedelse av presentation i grupper**

21.30 **Avslutning med ost och rödvin**

Fredag 18 november
KLAR FÖR FRAMTIDEN

08.00 **Presentation av besättningsutredningar**
Utvärdering och diskussion (ca 15 min.)
Oppponent: Jens Elkjær Bach, veterinär, Danvet

11.00 **Så kan ni göra skillnad!**
Morten Boe Madsen, grisproducent, Thuch Farm

11.30 **Tror jag på framtiden som grisveterinär?**
Hans Rundgaard, veterinär, Porcus

12.00 **Avslutning, utvärdering och lunch**

Deltagaravgift:

4050 SEK exkl moms per veterinär
1500 SEK inkl moms per veterinärstudent

Kursledare: Claus B. Larsen
tel: +45 22 72 49 78
claus_bjaabjerg.larsen@boehringer-ingelheim.com

Anmälan:

Sista dag för anmälan är
fredagen den 14 oktober på
www.bivet.nu eller scanna koden

Ny behandling av otitis externa.

Endast två doser med en veckas mellanrum

Och behandlingen är klar.

Osurnia, för behandling av akut otitis externa:

- En tub per infekterat öra, upprepa behandlingen efter 7 dagar
- Samma dos till alla hundar oavsett vikt*
- Förfyllda engångstuber säkrar att rätt dos ges
- En mjuk och böjlig tipp som är skonsam mot hundens öron

Ger möjligheten att behandlingen kan göras på kliniken.

NYHET

Osurnia

florfenikol · terbinafin · betametasonacetat

*Läkemedlets säkerhet har inte fastställts hos hundar som är yngre än 2 månader eller vägar mindre än 1,4 kg.

Elanco

FVEs generalförsamling i juni 2016

Fokus på sakfrågor när Europas veterinärer träffades

FVE, den europeiska veterinärfederationen, träffades för sommarmöte i en liten belgisk stad i början av juni. Bland de ämnen som avhandlades märktes krav på förbättrad övervakning av koccidiostatika, en uppmaning att veterinärer måste engagera sig i kommersiell insektsuppfödning och Europaharmonisering av veterinära vidareutbildningar.

TEXT: SIMONE HÄUSLER OCH EVAMARI LEWIN

I början av juni hölls FVEs vårmöte i Marche en Famenne i Belgien. Marche en Famenne är en pittoresk belgisk stad i provinsen Luxemburg, men på grund av pågående tågstrejk och kraftiga översvämningar var den här generalförsamlingen en logistisk utmaning för värdarna från det belgiska veterinärförbundet.

Sveriges Veterinärförbund representerades denna gång i FVEs sektioner enligt följande: praktikersektionen UEVP: Evamari Lewin och Marja Tullberg, sektionen för officiella veterinärer, EASVO: Simone Häusler, hygienikersektionen UEVH: Cecilia Fröberg och sektionen för forskningsinstitutioner och industri, EVERI: Anders Forslid.

FOTO: SIMONE HÄUSLER

FVEs president Rafael Laguens hälsar medlemsdelegationerna välkomna till Marche en Famenne i Belgien.

KRAV PÅ BÄTTRE ÖVERVAKNING AV KOCCIDIOSTATIKA

Den nordisk-baltiska gruppen hade träffats för förberedande möten den 18 maj och 1 juni, bland annat för att ta fram gemensamma förslag till ändringar i några arbetsdokument. Ett av dessa dokument var ett ”position paper” som diskuterade användning av koccidiostatika i kycklingproduktionen. Dokumentet har som huvudmål att alla koccidiostatika i framtiden ska klassas som veterinärläkemedel och skrivas ut av veterinärer. I dokumentet lades bland annat till ett stycke om systematisk övervakning av effekten av koccidiostatika. Efter konsultation med nationella experter kunde den nordisk-baltiska gruppen skicka några ändringsförslag till FVE-kontoret. Målet med de föreslagna ändringarna var inte att omedelbart fasa ut koccidiostatikan utan att successivt minimera användningen.

I Norge har det offentliga trycket på kycklingproducenterna när det gäller användning av substansen narasin ökat avsevärt efter att man 2014 hittat en ny ➤

Marie Modal, Norge, redogör för det nordisk-baltiska förslaget om ändringar till koccidiostatikadokumentet. Ändringarna fastslogs senare av generalförsamlingen.

Foto: Simone Häusler

typ av resistent bakterie i både kycklingoch kalkonkött. Forskare, experter och det norska Jordbruksverket uttryckte sina farhågor att användning av narasin skulle kunna leda till resistensutveckling hos människor på sikt och därmed minskade försäljningen av kycklingkött med 20 procent. Flera kycklingproducenter tog då tag i saken och man lyckades producera slaktkyckling fri från narasiner. Detta visar att det är möjligt att ha en kycklingproduktion i större skala utan användning av narasin. Koccidiostatikadokumentet och de tillagda ändringarna presenterades för samtliga FVE-sektioner och fastslogs därefter av generalförsamlingen.

DÅLIG KUNSKAP OM INSEKTSUPPFÖDNING

Den 2 juni hölls sektionsmöten inför generalförsamlingens uppstart den 3 juni och i UEVP (Union of European Veterinary Practitioners) välkomnades bland annat veterinärförbundets ordförande Marja Tullberg som ny medlem.

En fråga som diskuterades var massuppfödning av insekter. Efter utvärdering av en UEVP-enkät om massuppfödningen av insekter kunde konstateras att ett stort antal europeiska veterinärförbund inte hade kunskap om huruvida insekter odlas i respektive land och om användningen av insekter som livsmedel eller djurfoder är tillåten. Bara ett fåtal länder inkluderar insekter i den veterinära grundutbildningen på universiteten. Enkäten klargjorde att kunskapen om de möjliga användningsområdena av insekter är mycket liten inom veterinärkåren överlag. Våra kunskaper måste förbättras och fördjupas för att kunna möta den förväntade framtida utvecklingen.

FVEs vicepresident Rens van Dobbenburgh tackade UEVP för att driva detta ämne. Uppfödning av insekter för användning som djurfoder och livsmedel är ett område där den veterinära kompetensen absolut behövs, sade han. Just nu verkar det dock som om veterinärerna befinner sig i riskzonen att ”missa båten”. Det finns redan några lantbruksfakulteter i Europa som erbjuder omfattande utbildning om uppfödning av insekter och det anses att veterinärkåren måste säkra en plats i denna nya nisch.

Foto: Pengo

Det finns redan lantbruksfakulteter i Europa som erbjuder utbildning i uppfödning av insekter och veterinärkåren måste nu säkra en plats i denna nisch.

Hästnyheter

Organisationen FEEVA, Federation of European Equine Veterinary Associations, är en delförening i UEVP. Ordföranden Ben Mayes rapporterade att fenylbutazon äntligen godkänts för den så kallade sexmånaders läkemedelslistan för häst i Frankrike. Den tidigare livstidsslaktkarensen ersätts därmed med sex månaders slaktkarens. Mayes redogjorde också för skärpta transportriktlinjer för häst, ett pågående arbete för att förbättra förhållandena vid långväga transporter.

ACKREDITERING AV VIDAREUTBILDNINGAR

Det rapporterades även från det senaste VetCEE-mötet. VetCEE (Veterinary Continuous Education in Europe), som är en oberoende organisation, ska arbeta med koordinering av vidareutbildningar för veterinärer i hela Europa. Det är nu möjligt att ansöka om europeisk ackreditering hos organisationen för veterinära specialistutbildningsprogram inom sjukdomar för hund och katt, grissjukdomar, sjukdomar hos nötkreatur, hästsjukdomar och sjukdomar hos försöksdjur. Ett antal utbildningsanordnare har redan ansökt om VetCEE-ackreditering. Sveriges Veterinärförbund väntar på Jordbruksverkets föreskriftsändring så att även SVS som administrerar den svenska specialistutbildningen kan ansöka om VetCEE-ackreditering. Den möjliggör för veterinärer som har genomgått den ackrediterade specialistutbildningen att röra sig fritt på den europeiska arbetsmarknaden. Utbildningsprogram som genomgår evalueringsprocessen och godkänns av VetCEE-styrelsen tilldelas VetCEEs logotyp. Till och med FAO (Food and Agriculture Office) har visat intresse för evalueringsschemat i utvecklingen av en specialistutbildning inom veterinär folkhälsa. Eftersom SVS specialistutbildning i veterinär folkhälsa ligger i pipeline och i princip bara väntar på Jordbruksverkets nya föreskrift är även detta mycket intressant för Sveriges veterinärer.

LIVSMEDELSHYGIENFRÅGOR

I sektionen UEVH (Union of European Veterinary Hygienists) berättade de närvarande delegaterna om vad som var aktuellt i deras respektive länder.

Finland rapporterade att man håller på med en omorganisation av veterinärmarknaden. Även där har man problem med lönsamhet för mjölkproducenter och regeringen vill skära ned krav i livsmedelslagstiftningen för att minska kostnader för livsmedelsindustrin och för att minska kostnader för kontroller.

I Tyskland förs det livliga diskussioner om hur man etiskt ska förhålla sig till avlivning av tuppkycklingar av värpras. Det har även antagits ett förbud mot att slakta dräktiga nötkreatur under sista trimestern. I Norge förs samma diskussion som i Tyskland om tuppkycklingar liksom om bockkillingar av mjölkras. Den norska livsmedelskontrollen har återigen omorganiserats och komplicerade uppgifter har hamnat hos lokala inspektörer.

Spaniens representant redogjorde för arbetet med att införa en ny modell med elektronisk förskrivning och kontroll av läkemedel. I Frankrike har man ändrat de administrativa regionerna från 22 till 12, vilket bland annat försvårat för resor och möten då avstånden är långa. Vid tidpunkten för FVE-mötet rapporterades om utbrott av bluetounge och tre höginfektiva stammar av fågelinfluensa som är svåra att bekämpa. Franska djurrättsorganisationer har filmat olagligheter inne på slakterier vilket lett till stora offentliga debatter och regeringen har tillsatt en utredning, man överväger bland annat kameraövervakning.

Man har även i Danmark gjort strukturella förändringar på myndigheterna för att få närmare koppling mellan centrala och lokala delar. Den nya regeringen beslutade om stora besparingar inom statsförvaltningen vilket ledde till att 30 tjänster i kontrollen försvann. De anställda gick då ut gemensamt och sa att man får räkna med att det inte kommer att bli ett lika bra arbete. I Danmark är vidare ”överskottsdjur” ett stort diskussionsämne. Industrin har påbörjat olika projekt för att skapa en efterfrågan på dessa djur, t ex produktion av köttbullar av uttjänta värphöns.

Dekontaminering av kycklingkroppar?

Campylobakterinfektioner diskuterades under UEVH-mötet, det rapporterades om ett förslag om hur man ska minska risken för att människor via livsmedel smittas med bakterien. Vid matförgiftningar är *Campylobacter* bland de fyra vanligaste orsakerna. Fallen av salmonellainfektion minskar medan fallen av campylobakterios ökar. Studier visar att höns är huvudreservoar. Ett lagförslag finns nu inom EU där man öppnar för att behandla/doppa slaktad kyckling i peroxiättiksyra för att minska ytkontaminationen av *Campylobacter* på slaktkropparna. Detta ska vara slutsteget efter att man slaktat rent och skött alla hygienåtgärder rätt.

Det blev stora diskussioner under mötet om det vettiga i att tillåta den här typen av dekontaminering. Bland annat Sverige, Norge, Danmark och Finland var negativa till förslaget. Dock var det inte uppe för omröstning inom FVE utan bara en information om vad som är på gång i EU-lagstiftningen.

GENERALFÖRSAMLINGEN

Under generalförsamlingen som hölls den 3 och 4 juni presenterades inledningsvis FVEs finansiella situation. Siffrorna visar ett betydande underskott, ➤

Under generalförsamlingen som hölls den 3 och 4 juni samlades företrädare för i princip alla veterinärförbund i Europa.

Foto: FVE

vilket huvudsakligen beror på tre faktorer: bidrag till CALLISTO-projektet (Companion Animal multisectoriaL interprofessionaL and Interdisciplinary Strategic Think tank On zoonoses) som kostat mer än förväntat, förhöjda personalkostnader på FVE-kansliet och medlemsländer som är försenade med betalning av sina avgifter.

Ordförande i Turkiets veterinärförbund (TVMA), Sinan Atkas, redogjorde för det aktuella läget gällande veterinärmedicinen i Turkiet. Med 79 miljoner invånare är Turkiet nästan lika befolkningstätt som Tyskland. TVMA består av 56 regionala veterinärkammare och representerar sammanlagt ca 19 000 veterinärer, varav ca 12 000 arbetar i den offentliga sektorn. Veterinärkåren har idag ett antal bekymmer. Landet har 27 veterinärmedicinska fakulteter med ca 1 100 nyutexaminerade veterinärer per år. Detta i kombination med otillräckliga inkomstkällor (huvudinkomsten härrör från försäljning av mediciner och insemination) och problem på grund av felaktig journalföring, oegentligheter när det gäller försäljning av mediciner, etiska riktlinjer som inte efterlevs och avsaknad av specialistutbildningsprogram, ställer kammaren inför en rad utmaningar som kräver stora ekonomiska insatser. TVMA bad därför FVE om ett aktivare samarbete genom gemensamma projekt för att förbättra TVMAs och dess veterinärkammares funktioner, ett gemensamt träningsprogram för epizootisituationer och en minskning av medlemsavgiften till FVE.

Foto: FVE

I egenskap av ordförande i FVEs djurskyddsarbetsgrupp redogjorde Lotta Berg från Sverige för pågående aktiviteter inom gruppen.

I egenskap av ordförande i FVEs djurskyddsarbetsgrupp (AWG) redogjorde Lotta Berg från Sverige för inom gruppen pågående aktiviteter. Gruppen består av Lotta Berg (ordf, Sverige), Thomas Blaha (Tyskland), Roberto Bardini (Italien), Fabien Loup (Schweiz), David McKervey (Irland), Borut Zemlijc (Slovenien), Ben Mayes (Storbritannien), Monique Megens (Nederländerna) och Nancy De Briyne (FVE). Arbetsgruppen har prioriterat 14 ämnen och ett stort antal av dessa aktiviteter har slutförts, bland annat ”position paper” angående gatuhundar, ställningstagande angående djur på cirkus och en enkät om griskastration. Gruppens mandatperiod är nu avslutad och mandatet för den kommande arbetsgruppen ska förlängas från två till tre år för att möjliggöra en mer kontinuerlig arbetsprocess. Så snart den nya arbetsgruppen är beslutad ska även handlingsplanen förnyas. Möjliga nya arbetsområden är t ex uppfödning av sällskapsdjur, slakt av manliga ”överskottsdjur”, avlivning av hästar, riktlinjer för hantering av förvildade katter m m. Generalförsamlingen uppmanades av Lotta Berg att lämna förslag på ämnen och projekt som gruppen ska jobba med i framtiden.

Kommande FVE-sektionsmöten och följande generalförsamling ska hållas i november 2016 i Bryssel. ■

Köpenhamn fortfarande populärt val för svenska veterinärstudenter

Att konkurrensen om platserna på veterinärlinjen vid SLU i Uppsala är stenhård är ingen nyhet. Inte heller är det någon hemlighet att många blivande veterinärstudenter istället söker sig utomlands för att genomgå sina utbildningar. Enligt Peter Holm, lektor i anatomi vid Köpenhamns Universitet, erbjuder Sverige för få utbildningsplatser sett till antalet veterinärer som behövs i landet.

MARTIN SUNDBERG, frilansjournalist*

I Danmark har man en lång historia av att ta emot svenska studenter på veterinärprogrammet. Trots att antalet svenska veterinärstudenter i grannlandet har minskat kraftigt de senaste åren fortsätter veterinärutbildningen vid Köpenhamns Universitet (KU) att vara ett populärt alternativ.

Vad gör den som drömmer om att utbilda sig till veterinär men inte har betygen för att komma in på veterinärutbildningen vid SLU i Uppsala? Det första alternativet är att försöka höja sina betyg och söka igen året efter. Siffror från Statistiska Centralbyrån (SCB, 2009) visar att uppemot hälften av alla svenskar med veterinärexamen sökte sin utbildning mer än en gång. För den som inte vill vänta eller efter andra eller tredje försöket fortfarande inte blir accepterad, finns möjligheten att söka sig utomlands. Danmark har länge varit ett populärt alternativ både för svenska läkar- och veterinärstudenter. Mellan åren 2001 till 2006 ökade antalet svenska veterinärstudenter i Danmark rekordartat med hela 176 procent (CSN, 2006). Vid denna tidpunkt var runt hälften av alla veterinärstudenter vid Köpenhamns Universitet svenskar. De senaste åren har dock antalet minskat drastiskt och idag utgör svenska sökande bara runt tio procent årligen. Enligt Peter Holm, lektor i anatomi på Köpenhamns Universitet, beror minskningen i antalet svenska studenter på en förändring i antagningsprocessen.

Veterinärutbildningen i Danmark fortsätter att vara ett populärt alternativ för svenskar som vill bli veterinär.

– 2008 ändrades urvalssystemet vid danska universitet. Intervjuer och en ny gradering av betyg infördes hos KU, vilket medförde att antalet svenskar som söker till utbildningen minskade kraftigt. Det är synd, våra svenska studenter är väldigt duktiga och drivna, säger Peter.

FÖR FÅ PLATSER I SVERIGE

Peter menar att den huvudsakliga anledningen till att svenska studenter söker sig till KU är den hårda konkurrensen om platserna vid utbildningen i Sverige. Enligt Peter utbildar Sverige för få veterinärer för arbetsmarknaden och han uppskattar att 20–40 procent av alla veterinärer i Sverige har utländsk utbildning.

En annan bidragande faktor till att många svenska studenter väljer Danmark är det nära avståndet till Köpenhamn. Många studenter bor i Sverige ➤

Svenska studenter är väldigt duktiga och drivna, säger Peter Holm, lektor i anatomi på Köpenhamns Universitet.

och pendlar dagligen över Öresundsbron till universitetet. Dessutom är den danska utbildningen, till skillnad från exempelvis den i Ungern eller Polen, väldigt lik den svenska.

– Programmets struktur och upplägg påminner mycket om den svenska. Det är även tillåtet att skriva uppsatser och göra muntliga examina på svenska, vilket underlättar för många studenter, säger Peter.

PRAKTISK ERFARENHET VIKTIG MERIT

Julia Svensson och Malin Holmberg, båda 25 år gamla, är två av alla svenskar som har valt att söka sig till Köpenhamns Universitet för att utbilda sig till veterinärer. Precis som för många andra var det den hårda konkurrensen om utbildningsplatserna vid SLU i Uppsala som ledde till beslutet.

– Jag gjorde högskoleprovet sex gånger och hade ett högt snitt men det räckte inte. Jag ville verkligen komma igång med min utbildning, processen blev alldeles för långdragen och utmattande i Sverige, säger Malin.

De båda blev accepterade till utbildningen vid KU genom kvot 2, där man genomgår ett inträdesprov och en intervju. Studenter som blir antagna genom denna kvot kan tillgodoräkna sig praktisk erfarenhet, något som inte finns i Sverige.

– Att man haft tidigare praktisk erfarenhet från yrkeslivet är något som jag uppfattat värderas väldigt högt när man söker in i Danmark. Det öppnar en dörr för dem som har god erfarenhet inom yrket men inte tillräckligt bra betyg för att bli antagna i Sverige. Många av mina studiekamrater har tidigare arbetat som djurvårdare och liknande.

Malin Holmberg (till vänster) och Julia Svensson (till höger) är två av alla svenskar som valt KU för att utbilda sig till veterinär. Det var den hårda konkurrensen om utbildningsplatserna vid SLU som ledde till beslutet.

VILL TILLBAKA TILL SVERIGE

Fem och ett halvt års heltidsstudier får den som vill utbilda sig till veterinär på Köpenhamns Universitet genomgå. Programmet är uppdelat i en kandidatutbildning och en masterutbildning. Under de första tre åren är all undervisning teoretisk medan de två sista involverar mer praktik. Utbildningen avslutas det sista halvåret med en specialisering och ett examensarbete. Efter examen har studenterna möjlighet att ansöka om veterinärlegitimation i de flesta länder runt om i världen. Många svenskar väljer dock att ta sig tillbaka till Sverige efter utbildningen för att arbeta, något som både Julia och Malin också planerar att göra.

– Jag kommer nog att inrikta mig mot smådjur och söka jobb i södra Sverige, säger Julia. Min erfarenhet är att den danska utbildningen har ett bra rykte i Sverige generellt och jag vet att det även är många danskar som jobbar på den svenska sidan i Öresundsregionen.

– Det enda jag vet är att jag vill arbeta som kliniker, konstaterar Malin. Jag är född och uppvuxen i Norrbotten och har länge haft en idé om att arbeta som distriktsveterinär i norra Sverige. Men

Att komma in i studierna och lära sig språket har varken Julia eller Malin haft något problem med, men omställningen till livet i Danmark var energikrävande.

jag håller alla dörrar öppna för framtiden.

KRÄVANDE OMSTÄLLNING I DANMARK

Att komma in i studierna och lära sig språket har varken Julia eller Malin haft något problem med. De båda enas dock om att omställningen till livet i Danmark varit det mest energikrävande.

– Visst måste man vara extra koncentrerad under lektionerna, men generellt är det inga problem att vänja sig vid språket och hänga med. De flesta böckerna är dessutom på engelska. Däremot kan saker som att exempelvis komma in i universitetsvärlden och skaffa dansk bank kännas komplicerat i början, berättar Malin.

– Jag ångrar absolut inte att jag tog chansen. Utbildningen håller hög klass och professorerna är väldigt kunniga. Dessutom är Köpenhamn en fantastisk stad, menar Julia.

ÅNGRAR ÄNDÅ INTE SINA VAL

Utbildningen i Köpenhamn gav både Malin och Julia en möjlighet de inte fick i Sverige. Ingen av dem tvekar en sekund om att de gjorde rätt val och rekommenderar personer som är i en liknande sits att göra detsamma.

– Jag ångrar absolut inte att jag tog chansen. Utbildningen håller hög klass och professorerna är väldigt kunniga. Dessutom är Köpenhamn en fantastisk stad fylld med möjligheter. Det gäller att vara lite framåt och tycka om utmaningar, menar Julia.

– Den som drömmer om att bli veterinär men inte klarar av att bli antagen i Sverige ska inte ge upp hoppet, inflikar Malin. Man måste kolla runt på de olika alternativen som finns utomlands. Det kan ibland bli en lite mer krävande och eventuellt dyrare process men i slutändan är det förhoppningsvis värt allt arbete.

***MARTIN SUNDBERG,** frilansjournalist,
Östra Almgatan 97, 234 37 Lomma.

Previcox®

MOVING AHEAD IN OSTEOARTHRITIS

KOM IHÅG
60 ST
FÖRPACKNINGEN
till OA

IDEAL FÖR LÅNGTIDSBEHANDLING AV OSTEOARTRIT

- HÖG COX-2 SELEKTIVITET
- KAN GES MED ELLER UTAN FODER
- SNABBT INSÄTTANDE EFFEKT SOM VARAR I 24 TIMMAR

MERIAL

Rapport från Normgruppens möte den 16 maj 2016

SVS Smådjurssektions Normgrupp arbetar med rådgivande normer i etiska och veterinärmedicinska frågor som rör svensk smådjurspraktik. Gruppen träffades i maj och diskuterade då bland annat förskrivning av fästingprofylax per telefon och kastration av kryptorkid hund.

från sektionerna

Smådjurssektionens Normgrupp sammanträdde den 16 maj 2016. Den nytillkomna medlemmen Anna Bodegård-Westling hälsades välkommen. Alla Normgruppens medlemmar: Lotta Hofverberg, Andrew Blockley, Kristoffer Dreimanis, Ulrika Nordwall, Anna Bodegård-Westling och Anna Norlin närvarade vid mötet.

PÅGÅENDE FRÅGESTÄLLNINGAR OCH NORMER

Medicinsk behandling av pyometra

Normgruppen inväntar Läkemedelsverkets behandlingsrekommendation avseende dosering av antibiotika till hund. Den ska publiceras i oktober och frågeställningen kommer att beröras även där. Beroende på vad den säger kan frågan tas upp på nytt om behovet av en norm kvarstår.

Antiparasitära medel

Efter fortsatta samtal inom gruppen och med frågeställaren beslutade Normgruppen att inte ta fram en norm kring användandet av antiparasitära medel. Istället hänvisar gruppen till Läkemedelsverkets behandlingsrekommendation från 2014, ”Ekto- och endoparasiter hos hund och katt”.

Amputation vs åtgärd

Frågan gäller huruvida amputation av en skadad extremitet kan anses etisk när en dyrare operation hade kunnat rädda benet. Normgruppen avser att inhämta mer underlag för att kunna jobba vidare med frågan.

Förskrivning av fästingprofylax per telefon

Normgruppen arbetar med att ta fram en norm för att ge stöd åt veterinärer kring hur lagkravet på ”god kännedom om djurhållningen” bör tolkas i praktiken. Normgruppen har också påpekat för Jordbruksverket att den aktuella föreskriften (SJVFS 2015:32, D9) inte är anpassad för smådjur och att en uppdatering vore önskvärd.

NYA FRÅGESTÄLLNINGAR OCH FÖRSLAG TILL NORMER

Remitteringsrutiner

En riktlinje för remitteringsförfarande har tagits fram inom SVS. Frågan har uppkommit om denna bör tas upp som en norm. Normgruppens uppdrag är att utforma normer i etiska och medicinska frågor. Med stöd i uppdraget, och det faktum att remitteringsförfarandet avser fler djurslag än hund och katt, anser Normgruppen att detta inte är en norm utan istället en policy för SVF.

Kastration av kryptorkid hund

Frågan har ställts till Normgruppen om det är lagligt att operera bort en dold testikel men lämna den normala. Ett ➤

Foto: Ryhor Bruyeu

Normgruppen diskuterar bland annat frågan om amputation av en skadad extremitet kan anses etiskt när en dyrare operation hade kunnat rädda benet.

➤ sådant ingrepp innebär att en kastration inte utförs. Kastration är det enda undantaget från kravet på medicinsk indikation för kirurgi som är tillämpligt här. Frågan blir därför om kryptorkism i sig kan anses utgöra en medicinsk indikation för operation. Kryptorkism medför en något ökad risk för tumöromvandling av den kryptorkida testikeln, men även kastration medför risker.

Normgruppen kommer att se närmare på frågan och kommer därefter att återkomma med en rekommendation. En sådan rekommendation bör bli klar under hösten 2016. Gruppen kommer i samband med detta även att se över om kastration bör rekommenderas i samband med kryptorkism.

ALLERGI

Sätt högre mål för allergipatienterna

- Absolut IgE specifik (HESKA Allercept)
- Dermatologisk vägledning
- Individuell behandling
- Skandinaviska testpaneler

Dr. Baddaky®

Tillsammans med veterinären – för djurets bästa.

www.drbaddaky.com

Delegering av tandingrepp

Normgruppen har ombetts lämna mer information om vad som anses vara ”operativa ingrepp av enklare karaktär” och vilka tandingrepp som därmed kan delegeras till leg djursjukskötare. Gruppen är väl medveten om problematiken som frågeställaren tar upp. Gränserna för ”operativa ingrepp av enklare karaktär” har aldrig, så långt Normgruppen vet, prövats rättsligt eller av ansvarsnämnd. Gruppen kan därför inte säga hur begreppet kommer att tolkas juridiskt. Däremot överväger Normgruppen att lämna sin bedömning av hur begreppet kan tolkas i praktiken. Arbetet med att utreda frågan påbörjas i höst. Den bedömning som Svenska Sällskapet för djurtandvård har gjort kommer att beaktas.

UPPDATERING AV BEFINTLIGA NORMER

Normgruppen arbetar med att se över befintliga normer för att de ska vara uppdaterade och för att gruppen i sin helhet ska stå bakom samtliga normer. När arbetet är slutfört kommer de bearbetade versionerna att publiceras på hemsidan.

Befintliga normer som är under bearbetning och kommer att uppdateras

- Norm om rutinmässig toraxröntgen inför kirurgi av tumor mammae hos tik
- Norm om identifiering vid intygsskrivning
- Norm om sedering av unga valpar
- Norm om tandbehandlingar på icke-sövda hundar och katter
- Norm för behandling av ljudrädsla
- Norm om planerade kejsarsnitt
- Norm angående ovariektomi och ovariehysterektomi
- Norm angående konservativ behandling av frakturer
- Rekommendationer för sedering och anestesi av katt och hund
- Norm om behandling av ormbett hos hund

Befintliga normer som har bearbetats men som lämnas utan ändringar

- Norm avseende iterering av recept
- Norm om preoperativ bedömning av hund och katt
- Rekommendationer angående kastration av katt

Befintliga normer som ännu inte bearbetats och som Normgruppen avser återkomma till

- Rekommendationer angående kastration av hund
- Norm för diagnostisering av borrelios och anaplasmos hos hund

ÖVRIGT

Normgruppen har fått möjlighet att se över SKKs förslag på nytt besiktningsprotokoll för valpar för att det ska överensstämma med gruppens syn på besiktning och intygsskrivning. Förslaget har tagits fram i en av de arbetsgrupper som tillkom efter Trubbnosuppropet. Normgruppen är generellt positiv till intygets utformning och har lämnat specifika kommentarer till SKK.

Normgruppen välkomnar frågor och synpunkter gällande antagna normer från smådjurssektionens medlemmar, liksom förslag på nya frågeställningar som ni tycker att vi ska arbeta med. Kontaktuppgifter till gruppen finns på www.svf.se och www.ssava.se.

LOTTA HOFVERBERG
sammankallande i Normgruppen Smådjur

SÄLJES

Väletablerad veterinärpraktik i Östhammar

0173-46100, gvet@telia.com

www.gammelbynsveterinarpraktik.se

Inbjudan till

Veterinärkongressen 2016

En veterinärmedicinsk kongress med bredd och djup
10–11 november, Ultuna – Uppsala

Plenarsessionen
Veterinär verksamhet ska grundas på vetenskap och beprövad erfarenhet. Men vad är beprövad erfarenhet egentligen? Borde inte det också kunna bli vetenskap? Och vilken vetenskap ska man luta sig mot mitt i klinikstressen när djurägaren redan läst på internet? Kom till plenarsessionen och var med och starta diskussionen om detta ständiga veterinära dilemma!

Smådjurssektionen
Årets huvudprogram behandlar ämnet Infektionssjukdomar hos hund och katt. Årets huvudföreläsare är kattveterinären Andy Sparkes från Storbritannien som är en mycket erfaren och uppskattad föreläsare. Programmet riktar sig framför allt till kliniskt arbetande veterinärer och lämpar sig som vidareutbildning för veterinärer som utbildar sig till steg 1-specialister.

Hästsektionen
Hästsektionens program fokuserar i år helt på hoven. Föreläsare är Jenny Hagen från Leipzig som forskar på hovens rörelsemekanik, Ove Wattle och hovslagarmästare Henrik Jansson som diskuterar akuta hovskador, Hans Castelijns från Italien som arbetar både som hovslagare och veterinär och är en välkänd internationell föreläsare samt Helena Treffenberg Pettersson som föreläser om bilddiagnostik som är användbar för hoven.

Sektionen för veterinär folkhälsa
Sektionen för veterinär folkhälsa arrangerar tillsammans med smådjurssektionen ett symposium om smådjurszoonoser som riktar sig till såväl kliniker som handläggare och tjänstemän. Viktiga ämnen som kommunikation av zoonosrisker, arbetsmiljörisker, zoonoser som är vanliga i Sverige, ovanliga och allvarliga zoonoser, riskzoonoser vid import, resistenta bakterier och gamla zoonoser med ny aktualitet.

Husdjurssektionen
Husdjurssektionens symposium i år har titeln ”Få dina råd att räknas” och riktar sig såväl till allmänpraktiserande som rådgivande veterinärer. Föreläsarna är både svenska och internationella och representerar allt från universitet och myndigheter till rådgivningsföretag och mjölkföretagare. Det ska även hållas kortare parallellsessioner om tambin (i kooperation med sektionen för veterinär folkhälsa) och hobbyhöns.

Försöksdjurssektionen
Årets försöksdjursprogram belyser behovet av hög kvalitet på djurmodeller som används i forskning. Genetiskt modifierade musstammar förekommer i otaliga projekt som täcker de flesta medicinska forskningsområden. Förfinade försöksmodeller går hand i hand med förbättrad djurvälfärd och innefattar avel och djurhållning förutom själva experimentet.

Gemensamt för sektionerna
En posterutställning med postertur och tävling om bästa poster kommer att anordnas innan kongressmiddagen på torsdag kväll. Prisutdelning sker under middagen.

Presentation av aktuell forskning genomförs under torsdagseftermiddagen i Loftets stora sal

Utställningen
Med närmare 1 000 besökare och mer än 70 utställare är den årliga Veterinärkongressen ett attraktivt forum för företag. Här presenteras produkter och tjänster i två dagar i ljusa fina lokaler på Ultuna lantbruksuniversitet i Uppsala.

Årets kongressavgifter

Medlem i Sveriges Veterinärförbund

Hela kongressen	SEK	5 500	(inkl moms)
En dag	SEK	4 100	(inkl moms)

Pensionärer/långtidssjukskrivna medlemmar

Hela kongressen	SEK	2 750	(inkl moms)
En dag	SEK	2 050	(inkl moms)

Ej medlem i Sveriges Veterinärförbund

Hela kongressen	SEK	8 800	(inkl moms)
En dag	SEK	6 500	(inkl moms)

Veterinärstuderande som också är medlem går gratis. För övriga studerande är kongressavgiften 600 kronor.

Detaljerat program
Detaljerad information om programmet finns på Sveriges Veterinärförbunds hemsida, www.svf.se, under rubriken Veterinärkongressen.

Anmälan
Anmälan kan göras på Sveriges Veterinärförbunds hemsida, www.svf.se.

Sveriges Veterinärförbund
Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

Framsteg i arbetet för sundare ”trubbnosar”

Svenska Kennelklubben, SKK, redovisade i ett pressmeddelande den 29 juni hur arbetet för sundare avel av trubbnosiga hundar fortskrider.

Efter förra sommarens ”trubbnosupprop” bildades arbetsgrupper kring olika aspekter av ”trubbnosfrågan”. Arbetsgrupperna har nu levererat konkreta resultat och SKK har också gjort ett generellt uttalande om hur avel med brakycefala hundar i fortsättningen ska bedrivas.

Arbetet i de sex arbetsgrupper som startades hösten 2015 har bland annat lett till att ett hälsointyg att användas inför avel med hund av kortskallig/trubbnosig ras har tagits fram. Vidare har SKKs valpbesiktningsintyg reviderats för att bättre fånga upp valpar med överdriven exteriör. En sammanställning av förekomsten av operationer på grund av andningsproblem pågår och en brakycefalkongress för veterinärer kommer att hållas i september 2016. En informationsartikel om den hundsmuggling som förekommer inom flera av de berörda raserna är också under produktion.

Arbetsgrupperna har dessutom tagit fram informationsmaterial om andningsproblematik riktat mot marknadsförare/reklamfirmor för att minska förekomsten av bilder på överdrivna hundar med andningsproblem i media, reklam och mode.

Efter den konferens om kortskalliga/trubbnosiga hundar som hölls i slutet av februari uttalades att det aldrig är förenligt med Djurskyddslagen och SKKs grundregler att till avel använda djur med kliniska problem som kan förknippas med kortskallighet. SKK-organisationen kommer nu att avsätta resurser för att omsätta ny kunskap och avelsstrategier i praktiskt avelsarbete, skriver kennelklubben.

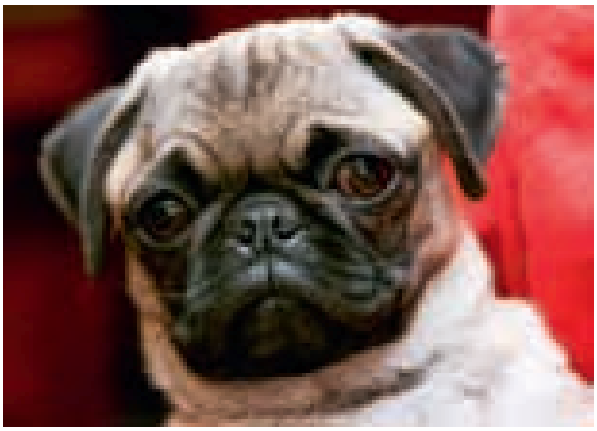

Foto: Existentist

SKK har klargjort att man inte accepterar avel på djur med kliniska problem som kan förknippas med kortskallighet.

Äntligen en annons som kan löna sig.

Bolån
RÄNTA FRÅN
1,29 %

Du har unika förmåner som medlem i Sveriges Veterinärförbund!

Danske Bank och Sveriges Veterinärförbund har inlett ett långsiktigt samarbete som kommer att ge dig som medlem en hel del exklusiva förmåner.

Du kan t.ex. få:

- Egen personlig rådgivare
- Våra vardagstjänster kostnadsfritt första året
- Bolån från låga 1,29 %*

Vi har fler förmåner som väntar på dig och som vi samlat i Danske Förmånsprogram. Gå in på danskebank.se/sverigesveterinarforbund och upptäck dem idag. Vårt mål är att du når dina.

Läs mer om erbjudandet på danskebank.se/sverigesveterinarforbund

I samarbete med:

Sveriges Veterinärförbund

Danske Bank

* 3 månader 1,29 %. Effektiv ränta 1,298 %.
Ex 2 Mkr/50 år, totalt 2 647 405 kr

Utsedda till Årets Bank av Privata Affärer 2015

Styrelseberättelse för Sveriges Veterinärförbund 2015

Sveriges Veterinärförbunds styrelseberättelse för 2015 utgör en del av förbundets årsredovisning. Berättelsen återges här i förkortad version. Medlemmar som önskar en fullständig styrelseberättelse kan beställa en sådan från förbundskansliet, eller läsa den på den lösenordsskyddade delen av förbundets hemsida www.svf.se.

FÖRBUNDSSTYRELSEN

Förbundsstyrelsens ledamöter utgjordes under tiden 1 januari–1 juni 2015 av Anders Forslid (tf ordförande), JK Larsson, Karin Lundborg, Lotta Möller, Lars-Erik Staberg, Lotta Hofverberg, Marja Tullberg och Björn Dahlén (SVS-ordförande). Under perioden 2 juni–31 december 2015 bestod styrelsen av Marja Tullberg (ordförande), Anders Forslid (v ordförande), Marlene Areskog, Karolina Dahlkvist, Lotta Hofverberg, Karin Lundborg, Lotta Möller, Lars-Erik Staberg och Torkel Ekman (SVS-ordförande).

SAMMANTRÄDEN

Styrelsen sammanträdde elva gånger under året, varav tre gånger via telefonmöte. Ständigt adjungerade till förbundsstyrelsens möten är ordförandena i AVF och FVF. Sammanträden med förbundsstyrelsens verkställande utskott och tjänstemän hölls elva gånger. Ordinarie fullmäktigemöte hölls den 1–2 juni i Stockholm.

MEDLEMMAR

SVF ökade sitt totala medlemsantal med 91 personer (+2,8 %) under 2015. Antalet medlemmar uppgick den 31 december 2015 till 3 288 stycken, varav 2 510 yrkesverksamma, 587 pensionärer och 191 studerande-medlemmar.

FÖRBUNDSKANSLIET OCH SVTs REDAKTION

Förbundskansliet utgjordes under året av Per Carlsson, kanslichef, Anders Graneld, förhandlingschef, Jessica Berlin, jurist, Johan Beck-Friis, informationschef och ansvarig utgivare SVT, Suzanne Fredriksson, journalist, Brita Trybom, sekreterare på SVT-redaktionen, Birgitta Ahlkvist, korrekturläsare SVT, Simone Häusler, generalsekreterare SVS, Marianne Lundquist, administrativ assistent SVS, Vasso Norlund administrativ assistent SVS (började i oktober), Rune Koskinen, kamrer, Linda Wikström, redovisningsansvarig, Carola Eriksson, ekonomiassistent, Karin Henriksson, administrativ assistent och Anders Norgren, vaktmästare.

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP

För verksamheten inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap under året hänvisas till separat verksamhetsberättelse.

ALLMÄN VERKSAMHET

Remisser

Under 2015 besvarade förbundet 15 remisser. Remissvaren läggs fortlöpande ut på förbundets webbsida.

Fullmäktige

Ordinarie fullmäktigemöte hölls den 1–2 juni 2015 på Scandic Sergel Plaza hotell i Stockholm. Mötets ordförande var Carl Hård af Segerstad. Av de 30 fullmäktigedelegaterna var 27 närvarande samt förbundsstyrelsen och kanslipersonal. Protokoll från mötet finns tillgängligt för alla medlemmar via www.svf.se. På mötet avhandlades de stadgereglerade punkterna. En föreläsning i etik av Helena Röcklinsberg, SLU, hölls och Lars-Olov Söderberg från SLA redogjorde för hur arbetsgivarsidan ser på att anställa veterinärer på djursjukskötartjänster.

Från SVS inkom tre motioner. Två av dem rörde stadgeändringar och de avslogs i enlighet med styrelsens förslag medan en motion rörande antibiotikariktlinjer för får och get bifölls. Styrelsens proposition rörande ändrade kriterier för hedersutmärkelser antogs enligt förslag.

Förbundets bokslut för 2014 redovisades och revisorsberättelsen lästes upp. Förbundsstyrelsen beviljads därefter ansvarsfrihet. Verksamhetsplanen för 2016 presenterades och antogs enligt förslag och styrelsens förslag till nivåer för medlemsavgifter 2016 antogs av fullmäktige.

Val till fullmäktige och förbundsstyrelsen

I enlighet med de stadgeändringar som fullmäktige beslutat genomfördes bara val av fullmäktigedelegater under 2015. Som vanligt genomfördes valet under en tvåveckorsperiod efter Veterinärkongressen. Valdeltagandet 2015 var 14 procent (15 % 2014). Val av förbundsordförande, vice förbundsordförande, SVS-ordförande, vice SVS-ordförande, samt ledamöter i förbundsstyrelsen väljs numera direkt av fullmäktige.

Förbundsstyrelsens arbete

Mot bakgrund av att tidigare ordföranden avgick i november 2014 leddes förbundet under första halvåret 2015 av vice ordföranden. I praktiken innebar detta en större arbetsbelastning på vice ordföranden, verkställande utskottet och kanslichefen. Fokus under den perioden låg på den löpande verksamheten och styrelsens arbete. Förbundsstyrelsen fick en ny ordförande vid fullmäktige i juni 2015.

Styrelsens strävan var att utforma verksamheten och fördela resurser utifrån medlemmarnas uttryckta behov och önskemål. Under året innebar det ett kontinuerligt arbete för att göra förbundet mer attraktivt för befintliga och nya medlemmar. Anslutningsgraden är hög i förbundet och målet är att öka den ytterligare. Ett arbete för att aktivt rekrytera fler medlemmar påbörjades därför.

Det nytillsatta Marknadsutskottet (MU) beredde under året ärenden och verkställde styrelsens beslut inom marknadsområdet. För hjälp med den kreativa processen och det praktiska arbetet hade MU hjälp av en konsult med bred erfarenhet av marknadsföring inom veterinärbranschen. Aktiviteter som genomfördes var bland annat framtagandet av ett nytt medlemskort försett med medlemsnummer och en QR-kod. Medlemsnumret används vid inloggning på medlemssidorna på www.svf.se och QR-koden kan avläsas av en smartphone som då länkar automatiskt in till medlemsförmånssidan på hemsidan. Kortet är kopplat till en rad medlemsförmåner som erbjuds alla medlemmar. Målet var att kontinuerligt ta fram nya förmåner av värde för veterinärer.

Förbundet skickade under året medlemmarna ett nyhetsbrev vid åtta tillfällen med epost. Innehållet var i huvudsak platsannonser med lediga veterinärtjänster men också produktannonser och notiser från förbundet. Nyhetsbrevet hade en genomsnittlig öppningsfrekvens på ca 45 procent.

En annan aktivitet som bidragit till intäkter är panelundersökningar där förbundets medlemmar frivilligt fått ansluta sig till en medlemspanel som via webbenkäter svarat på frågor från olika företag. Förbundet kan på det sättet erbjuda företag med intresse för veterinärers erfarenheter och åsikter ett antal frågor och svar mot ersättning.

En gemensam informationsfolder om förbundets verksamheter togs fram. Denna folder ska användas vid representation av förbundet och skickas till nya medlemmar.

En stor del av styrelsens arbete under året ägnades åt fortsatt organisationsöversyn. Arbetet påbörjades 2014 då vissa justeringar i organisationsstrukturen och stadgarna genomfördes i syfte att effektivisera organisationen. Förbundets nuvarande struktur leder till komplikationer för förtroendemannaorganisationen och kansliet samt skapar otydlighet i ansvarsfördelning, beslutsfattande och svårigheter i ekonomihanteringen. Sammantaget har det inneburit ett sämre nyttjande av förbundets resurser. En omorganisation och nya stadgar är därför nödvändiga.

För att öka kunskapen om och förståelsen för styrelsens ansvar gick styrelsen en endags styrelseutbildning i KPMGs regi. Det arrangerades också en endags styrelseutbildning för samt- ➤

liga förtroendevalda inom SVS kollegium liksom delföreningarnas och sektionernas styrelser, även den i KPMGs regi. De förtroendevaldas ansvar i relation till befintlig organisation diskuterades varvid bristerna i befintlig organisation tydliggjordes.

För att skapa möjlighet för en ny organisationsstruktur med långsiktighet startades en organisationsgrupp bestående av SVFs ordförande, AVFs ordförande, FVFs ordförande, SVS ordförande samt kanslichefen. Gruppens uppgift är att arbeta fram förslag som organisationens delföreningar och sektioner kan ta del av, bearbeta och ha möjlighet att påverka. Målet är en ny organisation med bred förankring i verksamhetens alla delar. En stadgegrupp tillsattes också bestående av kanslichefen, SVS vice ordförande och en ledamot i styrelsen. Gruppens uppgift är att formulera nya stadgar utifrån den nya organisationen som kan komma att bli. Stadgegruppen har varit avvaktande i väntan på organisationsgruppens förberedande arbete.

Representation i andra organisationer och företag

Saco Folksam Försäkrings AB

Samtliga Sacoförbund är delägare i Saco Folksam Försäkrings AB. Sacoförbunden äger 49 procent och Folksam äger 51 procent. SVFs ägarandel står i proportion till medlemsantalet och förbundets aktieinnehav är ca 0,1 procent av den totala aktiestocken. SVF representerades på bolagsstämman av kanslichefen.

Akademikernas Erkända Arbetslöshetskassa (AEA)

Akademikernas Erkända Arbetslöshetskassa, AEA, administrerar arbetslöshetsförsäkringen för Sacoförbundens medlemmar. Under 2015 var avgiften 90 kr/månad vilket gör AEA till en av de billigaste a-kassorna i landet. AEA leds av en styrelse som utses av den årliga föreningsstämman, där AEAs medlemsförbund är representerade. Veterinärförbundet representerades vid föreningsstämman av kanslichefen.

Arbetsmiljö

Det operativa arbetet med arbetsmiljöfrågor ligger inom AVFs och FVFs mandat och ansvar.

Lönestatistik

Under 2015 skickades enkäten på sedvanligt sätt ut via e-post till samtliga anställda förbundsmedlemmar. Enkäten kunde besvaras via länk från e-posten och från SVFs hemsida. En pappersenkät skickades senare ut till dem som inte besvarat enkäten elektroniskt. Totalt var svarsfrekvensen 59 procent varav ca 34 procent svarade via mobil/surfplatta.

Saco

2015 fortsatte Sacoförbundens medlemsökning. Vid årsskiftet bestod Sacofederationen av ca 663 000 medlemmar, en ökning med 1,5 procent från 2014.

KOLLEGIALT NÄTVERK

Kollegiala nätverket består av förbundsmedlemmar som på ideell grund står till förfogande som samtalspartner för andra veterinärer. Medlemmar i SVFs kollegiala nätverk 2015 var Eva von Celsing, Erik Kjellgren, Florin Gurban-Marcu och Ilmars Dreimanis.

INTERNATIONELLT SAMARBETE

Det nordiska samarbetet

Under 2015 hölls tre nordisk-baltiska ordförandekonferenser (NBPM) i samband med FVEs generalförsamlingar. Det första mötet hölls i Iasi i juni 2015 och de andra två mötena arrangerades under november 2015 i Helsingfors och i Bryssel. Dessa möten är en bra förberedelse inför FVEs sektionsmöten och därigenom för den stora generalförsamlingen. De nordiska och baltiska länderna är små länder med mindre inflytande. Genom att mötas och diskutera aktuella ämnen i förväg lyckas man ofta förmedla en gemensam ståndpunkt. Under 2015 beslutades att länderna i framtiden även ska hålla ett NBPM några veckor innan FVE-mötena. På det sättet har gruppen vid behov möjlighet och tid att använda olika nätverk för att utföra det oftast nödvändiga lobbyarbetet.

Vårmötet i Iasi i juni 2015 ägnades huvudsakligen åt diskussioner inför valet av en ny FVE-president och delar av FVE-styrelsen. Ett återkommande ämne inom den nordisk-baltiska gruppen var utvecklingen av veterinärmarknaden genom involvering av riskkapitalbolag. Det fastställdes att framför allt yngre veterinärer behöver stödjas för att kunna utvecklas och lyckas under de rådande omständigheterna. ViLA i Sverige var ett ämne som tog upp en stor del av diskussionerna inom gruppen. Det arrangerades även ett flertal utflykter till hundpensionat då den rumänska delegationen var angelägen om att presentera hanteringen av gatuhundarna på ett positivt sätt.

Det första NBPM-höstmötet hölls i Helsingfors den 28 oktober 2015 och ett uppföljande möte hölls dagen innan FVEs sektionsmöten. Ett ämne som åter diskuterades var ViLA som i Sverige trädde i kraft den 1 januari 2016. För övriga nordiska länder är det svårt att föreställa sig hur detta system ska leda till en minskning av antibiotikaanvändningen inom veterinärmedicinen i Sverige. Den svenska regeringens ambition att underlätta för lantbruksföretagen och att stärka konkurrenskraften genom en flexiblare lagstiftning och minskad offentlig kontroll diskuterades. En viss förvåning fanns från mötet att Sverige tillåter delegerad läkemedelsanvändning i så hög utsträckning. Det tycks vara en trend hos flera andra länder att gå mot en ökad centralisering av tillsynen istället.

Federation of Veterinarians of Europe (FVE)

Representation

FVE är språkrör och lobbyingorganisation vad gäller veterinära frågor på Europaplanet och är den instans som EU-politikens olika strukturer vänder sig till. Det är därför en betydelsefull organisation. Veterinärförbundet var representerat vid generalförsamlingen och i de olika utskotten vid de två möten som hölls under 2015, på våren i Iasi, Rumänien och på hösten i Bryssel, Belgien.

World Veterinary Association (WVA)

Under 2015 följde förbundet främst genom SVS sekretariat och kansliets International Contact Point Simone Häusler de frågor som WVA hanterat. Nästa världskongress anordnas i Korea i augusti 2017.

INFORMATIONSVERKSAMHETEN

Svensk Veterinärtidning

Svensk Veterinärtidning (SVT) är medlemstidningen för Sveriges Veterinärförbund. Förutom förbundets medlemmar prenumererar ett antal institutioner, bibliotek, myndigheter och dagstidningar på tidningen. Upplagan (TS Fackpress) var under 2015 3 500 exemplar.

Under 2015 var Johan Beck-Friis chefredaktör och ansvarig utgivare. Under hela året arbetade Suzanne Fredriksson som journalist vid tidningen på 60 procents tjänst. Brita Trybom hade en heltidstjänst som sekreterare på redaktionen, främst som ansvarig för annonser och annonsörskontakter. Birgitta Ahlkvist hade ett uppdrag som korrekturläsare motsvarande 35 procents tjänst. Prenumerationsregistret handlades av Karin Henriksson.

Material till tidningen inkom under året i stor mängd, såväl vetenskapliga artiklar som reseberättelser, insändare etc. Tidningens layout från 2014 vidareutvecklades under 2015. Layoutuppdraget sköttes under hela året av Exponera. Samarbetet med chefredaktörerna för de andra nordiska veterinärtidningarna upprätthölls under året. Två redaktörsmöten hölls under 2015, i Helsingfors i januari och i Köpenhamn i augusti. Dessa resulterade i ett samnordiskt temanummer om antibiotikaanvändning och antibiotikaresistens, i Sverige publicerat i SVT 14/15.

Det samarbetsavtal som 1997 knöts mellan SVT och annonsförsäljningsfirman Annonshuset AB kompletterades under 2015 med ett avtal om försäljning av annonser på SVFs hemsida. Annonshuset sålde radannonser för SVT i något lägre omfattning än under föregående år. Liksom tidigare gav annonsförsäljningen ändå ett ekonomiskt överskott för tidningen.

Volym 67 av Svensk Veterinärtidning utkom med 15 ordinarie nummer, varav ett dubbelnummer. Antalet trycksidor var 952.

Hemsidan

Sveriges Veterinärförbunds hemsida www.svf.se fick en ny layout i december 2014, i enlighet med förbundets grafiska profil. Hemsidan bygger på publiceringsverktyget Episerver. Under 2015 utökades hemsidans innehåll och det gjordes löpande justeringar för att underlätta dess användning. Bland annat infördes en bläddringsbar digital version av Svensk Veterinärtidning på den lösenordsskyddade delen av hemsidan.

SVF-sidan används både för att föra fram förbundets åsikter externt och för direktinformation till förbundets medlemmar i ärenden som krä-

Granskning av artiklar

Artiklar med vetenskapligt faktainnehåll som inkommer till Svensk Veterinärtidning granskas normalt före publiceringen. Granskningen avser artikelns saklighet och vetenskapliga uppläggning. Som regel anlitas ämnesföreträdare från Sveriges lantbruksuniversitet eller SVA men även andra personer kan komma ifråga för olika specialområden.

Redaktionen

ver snabb publicering. Tidigare års interaktiva verksamhet fortsatte, med elektroniskt ifyllande av lönestatistik och röstning i SVFs personval via hemsidan. Under året startade en utgivning av månatliga nyhetsbrev till förbundets medlemmar, där de platsannonser som publiceras på hemsidans "Jobbtorg" upprepas i form av ett e-postbaserat nyhetsbrev. 2015 hade hemsidan 71 034 användare som besökte sidan i 166 306 sessioner.

Huvudansvarig för utformningen av hemsidan och för driften var under 2015 Johan Beck-Friis.

Övrig informationsverksamhet

SVF arrangerade i januari en sedvanlig informationsdag för veterinärstudenter i sista årskursen på SLU, där såväl facklig information som vägledning om specialistutbildningsprogrammen gavs. SVF medverkade även vid flertalet informationsmöten tillsammans med andra organisationer, myndigheter och övriga avnämare.

Förbundet hade via förbundsordföranden, informationschefen och utskick av pressmeddelanden ett antal mediekontakter i olika frågor under året. Namnet "Sveriges Veterinärförbund" nämndes i ca 225 externa artiklar eller nyhetsinslag i riks- och lokalmedia under 2015, enligt förbundets mediestatistiktjänst Meltwater News.

AVF OCH FVF

För verksamheten inom Anställda Veterinärers Förening (AVF) och Företagande Veterinärers Förening (FVF) under 2015 hänvisas till separata verksamhetsberättelser.

FÖRBUNDETS EKONOMISKA FÖRVALTNING

Resultaträkningen

Årets resultat var ett underskott på 923 078 kr. Omsättningen ökade jämfört med 2014 men kostnaderna ökade också. De ökade kostnaderna bestod främst av extraordinära reparations- och underhållskostnader i hyresfastigheten (Garvargatan 3) samt externt inköpta tjänster för tillfälliga arbeten. Styrelsen arbetar med en långsiktig plan att förbundet ska nå ett nollresultat i bokslutet för 2016.

Balansräkningen

Av förbundets totala tillgångar på 30,7 miljoner kr är 5,7 miljoner kr eget kapital och det ger en soliditet 18,5 procent, vilket är lågt. Soliditet är ett mått på den finansiella uthålligheten där en hög soliditet innebär hög uthållighet och tvärtom. Styrelsen har som mål att effektivisera verksamheten och förbättra soliditeten. Marknadsvärdet på förbundets tillgångar är dock högre än det bokförda värdet.

Kapitalförvaltningen

Kapitalförvaltningen sköts av två externa förvaltare; Catella och DNB, (Den Norske Bank). Det totalt förvaltade kapitalet är ungefärligt jämnt fördelat på dessa två. Förbundsordföranden och kanslichefen har regelbundna möten med båda aktörerna. Styrelsen har tillsammans med förvaltarna lagt upp långsiktiga strategier för hur förvaltningen ska bedrivas så att förbundet uppnår en stabil och bra avkastning över tid.

Stiftelser som förvaltas av SVF

Förbundet förvaltar ett antal stiftelser. Dessa tillgångar tillhör inte SVF och kan således inte användas i driften av förbundet. Stiftelserna har separata redovisningar och återfinns därför inte i denna årsredovisning.

Understödsfonden är en gemensam förvaltning av 17 olika stiftelser. Dessa delar ut understöd till veterinärer, anhöriga till veterinärer, resestipendier och till forskning.

Enskilda pensionsfonden eller Herofonden som den också kallas, utbetalar pension till dem som är med.

Agria Försäkringsbolags understödsfond för veterinärer delar ut understöd till veterinärer och anhöriga till veterinärer.

Marja Tullberg
ordförande
Anders Forslid
vice ordförande
Marlene Areskog
Karolina Dahlkvist
Torkel Ekman
Lotta Hofverberg
Karin Lundborg
Lotta Möller
Lars-Erik Staberg

Anmäl dig
innan 15 nov 2016
för lägre pris.

Välkommen till
5th Nordic Small Animal Veterinary Conference

Välkommen till Göteborg och ta del av föreläsningar och praktiska övningar av hög klass. Under kongressen erbjuder vi utbildning i ämnet respiratoriska sjukdomar, för både veterinärer och djursjukskötare. Svenska och internationella specialister föreläser i ämnen som:

- omhändertagande av patienten med dyspné
- pneumoni och kronisk bronkit
- brachycephalic syndrome
- pleurala sjukdomar och thoraxkirurgi
- bilddiagnostik thorax
- mekanisk ventilation

Huvudtalare: Sören Boysen *CAN*, Gerhard Oechtering *GER*, Susanne Boroffka *HOL*, Andreas Lervik *NOR*, Louise O´Dwyer *UK*, Rebecca Berg *SWE*, Barbro Filliquist *SWE*, Fredrik Danielsson *SWE*.

För information och anmälan:
www.blastjarnanakademin.se

BLÅ STJÄRNAN AKADEMIN

Verksamhetsberättelse för Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap 2015

Verksamhetsberättelsen för SVS 2015 presenteras här i förkortad form. SVF-medlemmar som önskar en fullständig verksamhetsberättelse kan rekvirera den från veterinärförbundets kansli.

KOLLEGIET

Sveriges Veterinärmedicinska Sällskaps (SVS) kollegium hade under året följande sammansättning: Björn Dahlén (ordförande SVS 1 januari – 31 maj 2015) och Torkel Ekman (ordförande SVS sedan 1 juni 2015, fyllnadsval vid FM), Susanna Sternberg Lewerin (vice ordförande), Håkan Landin (husdjurssektionen), Lena Malmgren (hästsektionen), Erika Chenais (sektionen för veterinär folkhälsa), Ulrika Windahl (smådjurssektionen), Karin Sandstedt (försöksdjurssektionen).

Kollegiet samlades sex gånger under året, varav fem möten hölls i kansliets sammanträdeslokal och ett möte på internat (Noors Slott) tillsammans med sektionernas utbildningsansvariga för att starta upp planeringen av årets kongress. Generalsekreteraren administrerade kollegiets arbete.

ADMINISTRATION

SVS centrala administrativa funktion var placerad på veterinärförbundets kansli och bestod fram till oktober 2015 enbart av SVS generalsekreterare Simone Häusler. Därefter tillsattes den vakanta assistenttjänsten och assistent på heltid från och med hösten 2015 är Vasso Norlund.

SVS arbetsområden dominerades under året av specialistutbildningsprogrammen och av förberedelse och genomförande av Veterinärkongressen. Det hölls en examination för specialistkompetens inom hundens och kattens sjukdomar.

MEDLEMMAR

Samtliga medlemmar i Sveriges Veterinärförbund är automatiskt även medlemmar i SVS.

SVS består av fem sektioner: husdjurssektionen (253 medlemmar), hästsektionen (471 medlemmar), sektionen för veterinär folkhälsa (139 medlemmar), smådjurssektionen (572 medlemmar) och försöksdjurssektionen (53 medlemmar). Medlemskap i en eller flera sektioner är frivilligt och en SVS-medlem kan vara medlem i mer än en sektion.

SEKTIONER

Sektionen för veterinär folkhälsa

Enligt stadgarna är sektionens syfte ”att inom veterinär folkhälsa och angränsande områden befordra den vetenskapliga och praktiska utvecklingen samt tillgodose medlemmarnas behov av fortbildning”. Under 2015, det femte verksamhetsåret för denna sektion, uppfylldes syftet bland annat genom fortsatt arbete mot en specialistutbildning inom området och genom arbetet med sektionens program på Veterinärkongressen. Styrelsen har vidare via e-post vidarebefordrat inbjudningar till sektionens medlemmar avseende en mängd seminarier, kongresser, kurser, föreläsningar och workshops inom ämnesområdet. Information spreds även till fler än sektionens medlemmar via den slutna Facebook-gruppen ”veterinär folkhälsa” som startats på initiativ av två av sektionens medlemmar. Styrelsen besvarade via SVF en rad remisser.

Hästsektionen

2015 års styrelse hade sex protokollförda sammanträden. Styrelsens huvuduppgifter var att arrangera vidareutbildning samt delta i möten med Sveriges Veterinärförbund och SVS kollegium och andra intresseorganisationer som efterfrågar närvaro av sektionen. Styrelsen största arbetsuppgift var att arrangera The Nordic Equine Veterinary Conference 2015.

Sektionen arrangerade även det vetenskapliga hästprogrammet vid Veterinärkongressen 2015. Temat detta år var ”Bukens hemligheter”. Styrelsen besvarade via SVF en rad remisser.

Husdjurssektionen

Styrelsens medverkan i Läkemedelsverkets workshop rörande dosering och antibiotikaval för nöt, get och får resulterade i att fördjupade riktlinjer skickades ut till samtliga praktiserande veterinärer under hösten 2015. De nya SVS-riktlinjerna för antibiotikaanvändning till får och get trycktes upp och presenterades på en sammanhållen kurs för mindre idisslare på Veterinärkongressen. Resistenseffekter till följd av användning av kinoloner och cefalosporiner resulterade i en reviderad nöt- och grispolicy som presenterades och fastställdes på SVFs Fullmäktige i juni 2014. Styrelsen har via SVF besvarat en rad remisser. Vid besvarandet av remissen angående villkorad läkemedelsanvändning till mjölkkor gavs samtliga sektionsmedlemmar möjlighet att lämna synpunkter via e-post och dessa vägdes in i sektionsstyrelsens slutliga remissvar.

Försöksdjurssektionen

Sektionen arbetade intensivt med Veterinärkongressens vetenskapliga program som handlade om stamcells- och regenerativ forskning. 2015 anordnade försöksdjurssektionen en vårkurs i ämnet infektionssjukdomar och biosäkerhet. Styrelsen besvarade via SVF en rad remisser.

Smådjurssektionen

Utöver arbete med hjälp av mail- och telefonkontakter höll styrelsen fyra protokollförda endagsmöten samt ett telefonmöte under året. Sektionen medverkade i arbetet inom SVS kollegium genom att styrelsens ordförande deltog i telefonmöten och sex heldagarsmöten. Dessutom deltog sektionens utbildningsansvariga vid två tillfällen i gemensamma SVS-möten. Styrelsen besvarade en rad remisser. Genom en internationellt ansvarig ledamot representerades sektionen i FECAVA och WSAVA. Sektionens styrelse värvade en fulltalig ESK steg 1-grupp för smådjursprogrammet och tillsatte en fulltalig normgrupp. Utöver detta inlämnades som vanligt

---

Sektionen för
veterinär folkhälsa
Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

kallar till

ÅRSMÖTE 2016

OCH
PRESENTATION AV BÄSTA EXAMENSARBETE

Fredag 11 november, kl 11:25
Sal K, Undervisningshuset, Ultuna

Motioner och anmälan skickas senast den 24 oktober till elina.asbjer@lansstyrelsen.se.

Anmälda bjuds på lättare lunch.

Möteshandlingar skickas ut till sektionens medlemmar med e-post 1–2 veckor före årsmötet.

Välkommen!

ett flertal olika nomineringar inom sektionens verksamhetsområde under året, till poster både inom och utanför SVS och SVFs organisation.

Huvudtemat för smådjurssektionens två program under 2015 års veterinärkongressprogram var endokrinologi. Huvudprogrammet var rekommenderat som kurs inom specialistutbildningen.

Information om sektionens verksamhet delgavs medlemmarna via sektionens hemsida smadjurssektionen.se/ssava.se. Övrig information skickades med e-post till medlemmarna. Facebook användes som kommunikationskanal till smådjursveterinärer via gruppen Veterinärmedicin smådjur.

Sektionens normgrupp antog tre nya normer som publicerades i mötesrapporter i veterinärtidningen och på www.svf.se och www.ssava.se.

SPECIALISTKOMPETENS

SVS sektioner ägnade mycket tid och arbete åt en översyn av specialistutbildningsprogrammen. Arbetsgrupper inom några av sektionerna jobbade på utkast till bilaga 1 till utbildningsplanen.

SVS kansli hade kontakt med Jordbruksverket (SJV) vid flera tillfällen angående ändringen av den nuvarande föreskriften som reglerar specialistutbildningsprogrammen. SJV kunde inte prioritera föreskriftsarbetet på grund av en omfattande omorganisation. Det är SVS förhoppning att beslut om den nya föreskriften ska fattas, efter samråd med SVS, under 2016.

Specialistkompetens – steg 1

Specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt

I slutet av 2015 fanns det 429 veterinärer med specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt. Inom specialistutbildningsprogrammet fanns det 269 aspiranter registrerade på 40 utbildningsplatser med 151 handledare.

Examinations- och styrkommittén för specialistutbildning rörande sjukdomar hos hund och katt (ESK-hund och katt) bestod under året av Anne-Li Ljunggren (ordförande), Ole Frykman, Anna Selin, Gustaf Svensson, Jeanette Hanson och Maria Dimopoulou. Sekreterare i ESK-hund och katt är SVS generalsekreterare.

I februari anordnades den årliga examinationen varvid 29 aspiranter examinerades, 21 med godkänt resultat. Under året granskades 29 examensarbeten.

ESK hund och katt sammanträdde sex gånger under året, oftast i form av telefonmöten.

Arbetet med framtagandet av en övergripande utbildningsplan pågår inom smådjurssektionen.

Specialistkompetens i sjukdomar hos häst

Vid årsskiftet fanns det 115 veterinärer med specialistkompetens i sjukdomar hos häst.

Inom specialistutbildningsprogrammet fanns 39 aktiva aspiranter registrerade på 17 utbildningsplatser med 27 handledare.

Examinations- och styrkommittén för specialistutbildning i sjukdomar hos häst (ESK-häst) bestod under 2015 av Miia Riihimäki (ordförande), David Weckner, Flemming Winberg och Dylan Gorvy. Sekreterare i ESK-häst är SVS generalsekreterare. ESK-häst sammanträdde fem gånger under året.

Specialistutbildning i sjukdomar hos gris

ESK-gris bestod under 2015 av Claes Fellström (ordförande), Monika Löfstedt, Lena Eliasson-Selling och Per Wallgren. Det fanns 29 veterinärer med specialistkompetens i sjukdomar hos gris. Inga aspiranter fanns anmälda att ingå i utbildningsprogrammet.

Specialistutbildning i sjukdomar hos nötkreatur

ESK-nöt utgjordes av Lena Stengärde (ordförande), Håkan Landin, Renée Båge och Kerstin Vikman. Det fanns 46 veterinärer med specialistkompetens i sjukdomar hos nötkreatur. Tre aspiranter fanns registrerade i programmet.

En arbetsgrupp bestående av Lena Stengärde, Anna Ohlson, Hanna Eriksson, Ulrika König och Håkan Landin tog fram övergripande utbildningsplaner för framtida utbildningsprogram för såväl nötkreatur som mindre idisslare.

Specialistutbildning i livsmedelshygien

Det fanns 25 veterinärer med specialistkompetens i livsmedelshygien under 2015. Programmet kommer inom kort att ersättas med ett specialistprogram inom veterinär folkhälsa.

Specialisering inom specifika ämnesområden hund och katt – steg 2

Utbildning till specialist i specifika ämnesområden finns inom området hund och katt och går ofta under beteckningen steg 2. ÖSK (Övergripande styrkommitté) har representanter för samtliga åtta ämnesområden och följande personer ingick under 2015 i kommittén: Kerstin Bergvall (dermatologi), Kerstin Hansson (bilddiagnostik, ordförande ÖSK), Kristine Bastholm Jensen (internmedicin), Anna Tidholm (kardiologi), Fredrik Danielsson (kirurgi), Eva Axnér (reproduktion), Titti Sjödahl-Essén (oftalmologi) och Ann Pettersson (odontologi).

24 personer var engagerade i de åtta olika ESK-grupperna för steg 2.

Det fanns totalt 77 specialister inom specifika ämnesområden. 40 aspiranter hade antagits till de olika specialistutbildningsprogrammen steg 2 och de handleddes av 21 handledare (för steg 2).

Samnordisk utbildning i diagnostik av ärftliga ögonsjukdomar

Den gemensamma nordiska kommittén (Nordic Eye Examination Committee, NEEC) utgjordes av Ernst-Otto Ropstad (Norge) ordförande, Lena Karlstam (Sverige), Claus Bundgaard Nielsen (Danmark), Elina Pietelä (Finland) och Dagny Spanne Kjaer (Norge).

Det fanns 37 veterinärer med speciell kompetens att påvisa ärftliga ögonsjukdomar hos hund och katt registrerade och 27 veterinärer registrerade som aspiranter i programmet i Sverige. Två svenskar godkändes vid examination i januari 2015.

SVS-PROJEKT

Under 2015 pågick eller initierades följande SVS-projekt:

Riktlinjer för hantering och behandling av hundar och katter med speciella resistensfenotyper av bakterier såsom MRSP, MRSA och ESBL-bildande bakterier.

Syftet är att ta fram rutiner för att hantera misstänkt miljösmitta och motverka spridning av multiresistenta bakterier inom djursjukvården. Arbetet pågår.

Kvalitetssäkring av klinisk kemisk och bakteriologisk provtagning vid djursjukhus och kliniker

Projektet ska startas om för att ta fram tydligare och mer handfasta riktlinjer.

Tandnomenklatur hos hund och katt

Tandvård för djur är ett relativt nytt specialiserat ämnesområde inom djurvården för hund och katt. Influenser från humantandvården, internationella uttryck och svenska tolkningar gör att begrepp kan tolkas olika. För att öka samstämmigheten och förståelsen mellan olika yrkeskategorier inom djurens hälso- och sjukvård, djurägare och försäkringsbolagen i journalinformationen ska en ordlista för svenskt bruk inom tandvården för hund och katt framställas. Urvalet av ord i listan ska baseras på vad som är relevant i svenskt perspektiv idag samt svensk etik.

Infektionsspridning inom hästsjukvården

Arbetsgruppen ska arbeta fram praktiska riktlinjer för vårdhygien inom hästsjukvården.

Handhavande av djurskyddsfall

Hantering i den kliniska smådjursvardagen av misstänkta djurskyddsfall.

VETERINÄRKONGRESSEN

Under året ansvarade kollegiet tillsammans med respektive sektion för planeringen av programmet vid Veterinärkongressen. Kollegiets vice ordförande har enligt tradition ett särskilt ansvar för SVS efterutbildningsfrågor och för plenarsessionen vid Veterinärkongressen. Denna post innehades under året av Sanna Sternberg Lewerin. De utbildningsansvariga i SVS sektioner var Hanna Eriksson (husdjurssektionen), Karin Holm Forsström (hästsektionen), Annika Sundström (veterinär folkhälsa), Anne Halldén Waldemarson (försöksdjurssektionen) samt Hanna Bremer (smådjurssektionen). Generalsekreteraren ansvarade för genomförandet av kongressen.

Veterinärkongressen 2015, med strax över 950 deltagare, arrangerades på SLU i Uppsala. Årets plenarsession hade huvudtemat ”Veterinäryrket idag – att uppfylla förväntningar och behålla arbetsglädjen”.

Sektionen för veterinär folkhälsa hade en tvådagars session i ämnet ”What you need to know about veterinary epidemiology – a crash course”.

Husdjurssymposiet innehöll bland ➤

När du skriver till veterinärtidningen

– tänk på att illustrationer (= foton, teckningar, grafer, röntgenbilder etc) underlättar läsandet. Glöm inte att alla bilder i elektroniskt format måste vara högupplösta, dvs i maximal storlek, för att kunna användas i tidningen.

annat föredrag om getens fysiologi, antibiotikaresistens hos ekologiska och konventionella grisar och ”Användning av oxytocin – effekter och bieffekter”.

Hästsymposiet behandlade ämnet ”Bukens hemligheter”.

Smådjurssymposiets tema var hundens och kattens endokrinologi under båda kongressdagarna. Smådjurssektionens parallellsymposium under fredagen handlade om ”Advanced session in endocrinology”.

Försöksdjurssektionens program belyste stamcells- och regenerativ forskning.

”Call för abstracts” skickades, liksom föregående år, ut i början av året. Accepterade abstracts presenterades i ordinarie sektionssymposier och som postrar. Författare till alla abstracts som accepterades som poster erbjöds även att presentera sitt ämne muntligt vid en ”postertour” som arrangerades på Loftet.

Sektionen för veterinär folkhälsa, smådjurssektionen, husdjurssektionen och hästsektionen presenterade sina tvådagarssessioner i form av kurser som rekommenderades att ingå i specialistutbildningen. Även 2015 kunde medlemmarna ladda ner kompendiet kostnadsfritt från SVFs hemsida.

Mellan sista föreläsningen och kongressmiddagen på torsdagskvällen erbjöds kongressdeltagarna möjlighet att delta i en motivationsföreläsning med boxaren Anna Laurell. Vid kongressmiddagen hade såväl kongressdeltagare som utställare och föreläsare möjlighet att träffas och uppdatera varandra.

INTERNATIONELLA KONTAKTER FVE

Generalsekreteraren är svensk kontaktperson för SVF i FVE (Federation of Veterinarians of Europe), vilket innebär att vara ansvarig för planering av förbundets aktiviteter inom FVE och Nordic Baltic Group (de nordiska och baltiska veterinärförbundens samarbete i FVE-frågor).

Under 2015 representerade följande veterinärer SVF i de fyra FVE-sektionerna:
Cecilia Fröberg – UEVH (Union of European Veterinary Hygienists), Patricia Hedenquist – EVERI (European Veterinarians in Education, Research and Industry), Evamari Lewin – UEVP (Union of European Veterinary Practitioners) och Simone Häusler – EASVO (European Association of State Veterinary Officers).

REMISSER

Sällskapets sektioner deltog under året i förbundets omfattande remissarbete. De behandlade remisserna finns redovisade på www.svf.se.

ÖVRIGT

SVS var representerat i samrådsmöten med andra organisationer, bland annat med branschorganisationen Svensk Djursjukvård, med Apotekarsocieteten och Jordbruksverket.

EKONOMISK FÖRVALTNING

Genom beslut i 1989 års fullmäktige har SVS ingen egen ekonomisk förvaltning.

Torkel Ekman
ordförande
Susanna Sternberg Lewerin
vice ordförande
Erika Chenais
ordförande sektionen för VFH
Karin Sandstedt
ordförande försöksdjurssektionen
Håkan Landin
ordförande husdjurssektionen
Lena Malmgren
ordförande hästsektionen
Ulrika Windahl
ordförande smådjurssektionen
Simone Häusler
generalsekreterare

noterat

Ann Lindberg ny statsepizootolog

Den 1 juli fick Sverige en ny statsepizootolog vid SVA, meddelade myndigheten under sommaren. Det är Ann Lindberg, epidemiolog och veterinär, som efterträder Marianne Elvander som går i pension.

Ann Lindberg har arbetat vid SVA i nästan tio år. Hon har gedigen erfarenhet av sjukdomskontroll och smittskydd genom att ha lett arbetet med zoonossamverkan vid SVA och då haft regelbunden kontakt med olika myndigheter i landet. Före SVA var hon anställd på dåvarande Svensk Mjölk och var en av pionjärerna som såg till att Sverige blev fritt från bovint virusdiarrévirus hos nötkreatur.

– Jag ser statsepizootologen vid SVA som en funktion mer än en person. Funktionens viktigaste resurs är den expertis som finns bland mina medarbetare och på SVA som helhet. Vi har ständig beredskap för att hantera misstankar från fältet om epizootier. Många av dem är också zoonoser. Vi gör fortlöpande värderingar av risken att allvarliga djursjukdomar förs in till och sprids i Sverige, säger Ann Lindberg.

Foto: Mikael Propst/SVA

Ann Lindberg är ny statsepizootolog vid SVA från den 1 juli.

– Att vi kommer att få överraskningar i form av nya smittor är förväntat. Vårt arbete vid ett utbrott utgår från SVAs beredskapsplan som anger hur vi ska agera vid eventuell kris. Då handlar det mycket om att kraftsamla, omfördela och avlasta personer, tydliggör den nya statsepizoologen.

Ann Lindberg är snart 51 år, fyrabarnsmamma, gift och bor i Uppsala. Sedan 1998 hoppar hon fallskärm och är svensk rekordinnehavare i storformationssekvens, tillsammans med 60 andra fallskärmshoppare.

AVS Acta Veterinaria Scandinavica
ACTA VETERINARIA SCANDINAVICA

Den vetenskapliga tidskriften Acta Veterinaria Scandinavica, skapad av de nordiska veterinärförbunden, publicerar sedan 2007 sina artiklar enbart elektroniskt på Internet. Allt material i tidskriften ligger i sin helhet fritt åtkomligt på adressen www.actavetscand.com. Utgivningen finansieras via en avgift från de publicerade författarna, med de nordiska veterinärförbunden som ekonomisk garant.

För aktuellt innehåll och tidigare publicerade artiklar i Acta Veterinaria Scandinavica hänvisas till hemsidan **www.actavetscand.com**.

Fler anställningar kan ge sämre pension

Den som har två deltidstjänster som motsvarar en heltid kan gå miste om pensionspremier på flera 10 000-tals kronor per år, jämfört med om man haft en heltidstjänst med samma totallön. Skillnaden kan bli ännu större om en av arbetsgivarna saknar kollektivavtal.

FRÅGA

Jag har en tjänst på 60 procent som distriktsveterinär och arbetar 40 procent för livsmedelsverket. Har det någon påverkan för mig vad gäller tjänstepension, sjukpenning m m? Min kompis arbetar 50 procent på ett djursjukhus och 50 procent på en annan klinik. Hur är det gällande tjänstepension etc? Djursjukhuset har kollektivavtal men inte kliniken.

SVAR

När det gäller statliga anställningar betalar varje arbetsgivare/myndighet in tjänstepensionspremier utifrån den anställdes aktuella lönenivå hos den myndigheten. Det sker alltså ingen samordning arbetsgivarna/myndigheterna emellan. Detta innebär att premieinbetalningarna sammantaget kan bli lägre jämfört med om du hade haft en enda statlig anställning på 100 procent men med ungefär samma lön som du nu har totalt hos dina bägge arbetsgivare.

Jag illustrerar detta med ett exempel som utgår från att du omfattas av det nya helt premiebestämda pensionsavtalet för statligt anställda. Principen är dock densamma om du omfattas (vilket du troligen gör) av det delvis förmånsbestämda pensionsavtalet för statligt anställda.

Exempel

Anna-Lena har en inkomst per månad som distriktsveterinär på 33 000 kr och som anställd på Livsmedelsverket på 22 000 kr. Total inkomst per månad 55 000 kr brutto. På lön upp till 7,5 inkomstbasbelopp (vilket 2016 motsvarar en lön på 37 063 kr) ska arbetsgivaren betala en tjänstepensionspremie som är 6 procent av lönen. På lön överstigande 37 063 kr ska arbetsgivaren betala en tjänstepensionspremie som är 31,5 procent av lönen. DV (Jordbruksverket) betalar således en tjänstepensionspremie på 1 980 kr per månad och Livsmedelsverket en tjänstepensionspremie på 1 320 kr per månad. Total tjänstepensionspremie för Anna-Lena blir då 3 300 kr per månad.

Om Anna-Lena istället haft en tjänst på 100 procent som distriktsveterinär med en inkomst på 55 000 kr per månad hade DV (Jordbruksverket) fått betala en pensionspremie på 7 630 kr per månad. Anna-Lena går således miste om pensionspremier på nära 52 000 kr per år på grund av att hon har två statliga anställningar istället för en. Det innebär att hennes pensionskapital när hon går i pension uppskattningsvis kan bli flera miljoner kronor lägre (beroende på löneutveckling och avkastning/värdeökning) om hon under hela sitt yrkesliv har två statliga anställningar istället för en.

Sjukpenningen däremot påverkas inte av att Anna-Lena har två anställningar då sjukpenninggrundande inkomst, SGI, beräknas på all inkomst av tjänst, oavsett hur många arbetsgivare man har.

ÄNNU STÖRRE SKILLNAD UTAN KOLLEKTIVAVTAL

Vad gäller din kompis som arbetar 50 procent på ett djursjukhus med kollektivavtal och 50 procent på en klinik utan kollektivavtal blir det på ett liknade sätt som för Anna-Lena i exemplet. Dock med den skillnaden att kliniken inte betalar in en enda krona i tjänstepensionspremier. Vilket då ger en ännu större differens i pensionskapital jämfört med om kompisen arbetat 100 procent på djursjukhuset med kollektivavtal. Sjukpenningen påverkas inte.

ANDERS GRANELD
förhandlingschef, SVF

---

noterat

Merial blir del av Boehringer Ingelheim

Läkemedelsbolagen Sanofi och Boehringer Ingelheim tillkännagav den 27 juni undertecknandet av ett kontrakt för utbyte av Sanofis djurhälsoverksamhet, Merial, mot Boehringer Ingelheims receptfria hälsovårdverksamhet för människor (CHC). Transaktionen ska enligt planen slutföras i slutet av 2016, under förutsättning att den blir godkänd av alla relevanta tillsynsmyndigheter.

Andreas Barner, styrelseordförande i Boehringer Ingelheim, säger: "Detta är ett av de mest betydande stegen i vårt företags historia. Som ett forskningsbaserat läkemedelsföretag kommer vi att avsevärt förbättra vår position på den framtida marknaden för djurhälsa och bli en av de största globala aktörerna inom det segmentet."

Det strategiska bytet av affärsverksamheter lägger grunden för båda företagen att nå storlek och skala i två attraktiva läkemedelsverksamheter. Efter ett framgångsrikt slutförande överförs Boehringer Ingelheims CHC-verksamhet till Sanofi och Merial, med ett marknadsvärde på 11,4 miljarder euro, till Boehringer Ingelheim.

The Annual Veterinary Congress

the 30th of November to the 2nd of December, 2016, Helsinki, Finland

The three-day program includes lectures in general, food and environmental hygiene, production animals, small animals, horses, veterinary business and working life and scientific sessions. All sessions share a common theme – in the year 2016 the theme is **responsible use of antimicrobial agents**.

Both general and scientific as well as environmental health and food hygiene sessions will focus on topics related on common theme, responsible use of antimicrobial agents. The theme will be discussed from a Finnish point of view but international lecturers will also try to put it on international perspective. In general session targeted especially to practitioners, the common theme is extended to internal parasites and responsible parasite control.

Business and working life session addresses issues related to social media – what a veterinarian could gain from it and what should be done, if social media runs wild.

In small animal session, a top expert MA, Vet MS, PhD, DipECVIM-CA, MRCVS Edward J. Hall from the University of Bristol will speak about gastroenterology for two days.

The horse session is a mixture of common theme topics with a clinical twist and internal medicine lectures. The main lecturer is associate professor, MA, VetMB, PhD, CertVR, DipL ACVIM-LAIM, DipL ACVECC, FHEA, MRCVS Gayle Hallowell from the University of Nottingham.

In production animal session, mastitis pathogens will be dealt in depth keeping the common theme in mind. Professor Ruth Zadoks from the University of Glasgow will focus on for agalactiae and professor Lise Rosenbaum Nielsen from the University of Copenhagen on Mycoplasma bovis. For pig veterinarian, there are lectures focusing on antibiotic use in the Danish pig industry as well as diagnosis and treatment of diarrhea in weaned piglets held by professor Jens Peter Nielsen from the University of Copenhagen.

In addition to the lectures, there is **a trade show** representing fields of medicine, health care instruments and pharmacology as well as **a scientific poster exhibition**. The Congress trade show is the largest for products related to veterinary medicine in Finland. Exhibition space is available for industry, please contact finnovet@finnovet.fi

More information: www.elainlaakaripaivat.fi
Registration will open on the 15th of August

ELÄINLÄÄKÄRI PÄIVÄT

Är det för enkelt att kapa ditt företag?

Tyvärr finns det oheder-liga personer som använder andras företag för att begå brott. Som företagare är det viktigt att skydda sig mot det.

Foto: Leolintang

Som företagare är det viktigt att man snabbt får reda på om det sker några ändringar i Bolagsverkets register om företaget.

Numera går det snabbt inte bara att registrera ett nytt bolag via www.verksamt.se utan även att ändra uppgifter om t ex styrelse och firmatecknare. Detta har några ljusskygga individer försökt att utnyttja, det brukar kallas för bolagskapning. Genom att registrera sig som företrädare för bolaget kan bedragarna se till att adressen ändras och sedan begå sina brott. Det kan handla om att t ex beställa varor eller ta lån och försöka tömma företagets konton. De som blir utsatta för bolagskapning får stora problem med att försöka förklara för kunder och leverantörer vad det är frågan om. Det kan också leda till problem med myndigheter och sänkt kreditvärdighet.

Som företagare är det därför viktigt att man snabbt får reda på om det sker några ändringar i Bolagsverkets register om sitt företag. Säkrast är att man anmäler till Bolagsverket att man vill ha meddelanden om ändringar till en så kallad digital brevlåda. Via den digitala brevlådan får man sms eller e-post när man får post från vissa myndigheter.

DIGITAL BREVLÅDA

Digital brevlåda kan man skaffa på www.minameddelanden.se. Man kan skaffa brevlådan för sitt företag och för sig själv som privatperson. Inloggningen görs med e-legitimation. Den digitala brevlådan innebär att man kan läsa myndighetspost även från andra myndigheter än Bolagsverket när man t ex är utomlands på semester.

Man bör tänka på att även registrera sig för att få reda på ändringar om man har ett vilande bolag. Detta eftersom det kan ta längre tid innan man uppmärksammar t ex att posten inte längre kommer till företagets riktiga adress, när man inte dagligen arbetar i bolaget.

OLOVLIG IDENTITETSANVÄNDNING

Vad gäller kapningar av personers identitet finns fr o m den 1 juli 2016 ett nytt brott: olovlig identitetsanvändning. Det innebär att den som genom att olovligen använda en annan persons identitetsuppgifter utger sig för att vara honom eller henne och därigenom ger upphov till skada eller olägenhet för honom eller henne kan dömas för olovlig identitetsanvändning till böter eller fängelse i högst två år.

Men bolag omfattas inte av den nya straffbestämmelsen vilket innebär att om någon olovligen använder ett bolags identitetsuppgifter är det i sig inte straffbart. Däremot kan det vara straffbart om identitetsuppgifterna används för att begå t ex ett bedrägeri.

Vid flera fall då bolagskapningar uppmärksammats tidigt är det banken som slagit larm för att någon tidigare okänd företrädare har försökt att få extra kredit till företaget. För att inte bli utsatt för brottslighet via kapade bolag bör man göra en extra undersökning om man ser att det är en ny företrädare för bolaget som man ska göra affärer med.

Vi har ett öppet samhälle. I de allra flesta fall är detta till fördel för oss alla, men det gäller att vara försiktig med att lämna ut sina uppgifter. Dessutom bör man vara uppmärksam och agera snabbt om man själv eller företaget blivit utsatt för identitetskapning. Ju snabbare man agerar desto bättre kan man begränsa skadan.

Karin Berggren
jur kand, ansvarig rådgivningen, Företagarna

SÄLJES

Stockholms Djurklinik AB
Info: h.bjorklund@telia.com

Spermiemognad och konservering hos kattdjur

Veterinär Panisara Kunkitti, Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU, försvarade fredagen den 20 maj sin avhandling för veterinärmedicine doktorsexamen med titeln "Sperm maturation and conservation in felids". Opponent var associate professor Alain Fontbonne, Ecole Nationale Vétérinaire d'Alfort, Paris, Frankrike.

disputationer

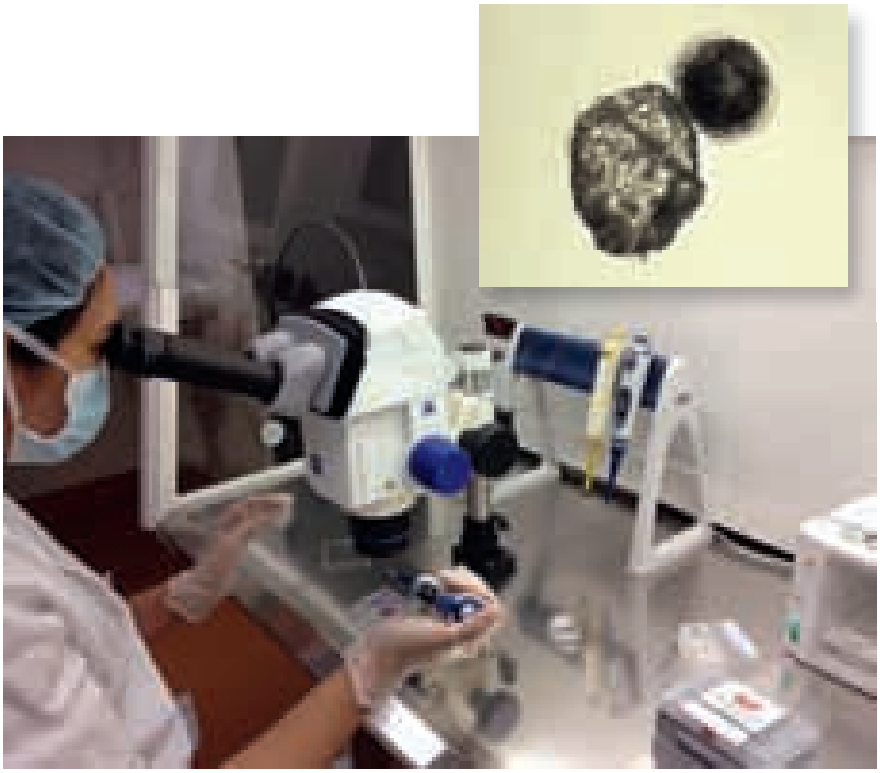

Foto: SLU

Panisara Kunkitti har visat att kattspermier från både bitestikelns kropp och svans kan befrukta äggceller in vitro.

Många av världens vilda kattdjur klassas som utrotningshotade bland annat på grund av tjuvjakt och förlust av sin livsmiljö. Vissa arter närmar sig kritiskt låga siffror. För att rädda dem från utrotning skapas genbanker i syfte att bevara genetiskt material och för att undvika inavel inom små populationer. Tamkatten har visat sig vara ett passande modelldjur för att studera reproduktionsbioteknologi som sedan kan tillämpas på vilda kattdjur. Om ett djur plötsligt dör förloras även framtida genetiskt material. Vid sådana tillfällen kan tekniker för att samla spermier från bitestikeln och frysförvaring av spermier användas för att bevara det genetiska materialet.

Efter att spermierna har bildats i testiklarna transporteras de genom bitestikeln där de genomgår en mognadsprocess. I denna mognadsprocess ingår att spermierna får förmåga att befrukta. Förändringar i cellmembranets sammansättning under mognadsprocessen kan även påverka spermiens förmåga att tåla förändringar i temperatur och miljö. Bitestikeln kan grovt delas in i tre delar: huvud, kropp och svans. Den sista delen, bitestikelsvansen, har framför allt funktionen av en lagringsplats och spermierna som har nått denna del är i stort sett mogna. Eftersom man sedan tidigare studier vet att spermier i bitestikelsvansen kan befrukta ägg har det varit från den delen av bitestikeln som spermier har tagits tillvara för lagring. En viktig aspekt i bevarandet av utrotningshotade arter är att samla så mycket arvsmassa som möjligt för att öka chansen till framtida avkommor. Syftet med avhandlingens studier var att utvärdera om det skulle vara möjligt att bevara spermier från andra regioner av bitestikeln och inte bara från bitestikelsvansen för framtida användning vid assisterad befruktning såsom artificiell insemination (AI) eller provrörsbefruktning (IVF).

Avhandlingen består av fyra studier. Spermier från bitestiklar från normalkastrerade hankatter har använts som modell. I den första studien jämfördes förmågan hos spermier från bitestikelns

Förtydligande om avgifter för Veterinärkongressen 2016

På sidan 56 i Svensk Veterinärtidning 8–9/16 anges att veterinärstuderande får gratis inträde till Veterinärkongressen 2016. Detta gäller dock bara veterinärstuderande som också är medlemmar i Sveriges Veterinärförbund, för övriga studerande är kongressavgiften 600 kr. Redaktionen vill tydliggöra denna skillnad i kongresskostnad för studenter beroende på om man är medlem eller inte i SVF.

Johan Beck-Friis

tre olika regioner avseende förmågan att genomgå kapacitering och akrosomreaktion, två viktiga delar i spermiens mognadsprocess. Kapacitering är en process som normalt sker alldeles före befruktningen i äggledarna och som spermierna måste genomgå för att kunna binda till äggen. Akrosomreaktionen sker normalt efter att spermien har fäst till ägget. Vid akrosomreaktionen frisätts enzymer så att spermien kan befrukta ägget. Det visade sig att bitestikelspermier från alla regioner kan genomgå kapacitering och akrosomreaktion i laboratoriemiljö. Majoriteten av spermierna från bitestikelhuvudet är dock orörliga och lämpar sig därför inte för AI, men kan troligen användas för IVF med ICSI, där en spermie injiceras direkt in i äggcellen. I den andra studien undersöktes de rörliga spermiernas förmåga att överleva frysning. Resultaten visade att spermierna från de två olika regionerna (kropp och svans) hade en liknande förmåga att överleva frysning och upptining. Den tredje studien var en metodstudie. Inkapslingen av det DNA som spermierna bär på påverkas av både mognadsprocessen och fryslagringen. Tre olika tekniker jämfördes med vilka DNA-stabilitet hos frysta-upptinade spermier från bitestikelns huvud och svans utvärderades. De olika teknikerna gav olika värden. En av metoderna (sperm chromatin dispersion test, Halomax®) visade på en signifikant lägre mängd väl inkapslad DNA hos spermier från bitestikelns kropp än från bitestikelsvansen. I den fjärde och sista studien jämfördes spermier från bitestikelns kropp och svans avseende förmågan att befrukta äggceller in vitro (IVF). Resultaten visade att spermier från båda regionerna hade förmåga att befrukta äggceller, men att spermier från bitestikelsvansen gav en något högre andel embryon som utvecklades längre (till blastocyststadiet som består av ca 50 till 200 celler).

Den övergripande slutsatsen i avhandlingen är att spermier från kattens bitestikelkropp väsentligen har liknande egenskaper som spermier från bitestikelsvansen. Därför kan antalet spermier som bevaras från en individ ökas med ca 40 procent om även spermier från bitestikelkroppen bevaras, vilket skulle öka chansen till framtida avkommor. ■

Veterinärkongressen 2016

10–11 november, Ultuna – Uppsala

ANNONSERBJUDANDE

Sveriges Veterinärförbund och Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap erbjuder förmånlig annonsering i programblad och kompendium i samband med Veterinärkongressen 2016.

Programblad

Programbladet som delas ut till alla deltagare presenterar kongressens programpunkter, förteckning över utställare m m.

Kompendium

Kompendiet ingår i kongressavgiften och innehåller föredragen som presenteras under kongressen. För veterinärförbundets medlemmar finns en PDF-version av kompendiet på förbundets hemsida för gratis nedladdning efter kongressen. Årets teman för respektive sektion följer här.

Plenarsessionen: Vetenskap och klinisk vardag.
Smådjurssektionen: Infektionssjukdomar hos hund och katt.
Hästsektionen: Hoven ur veterinär- och hovslagarperspektiv.
Sektionen för veterinär folkhälsa: Zoonoser i Sverige, Zoonoser över gränserna, Exotiska zoonoser – närmare än du tror.
Husdjurssektionen: Få dina råd att räknas, Hobbyhöns, Tambin, Mycoplasma bovis hos svenska nötkreatur, Nya smittor hos gris.
Försöksdjurssektionen: Genetic monitoring and breeding of mice, Need for high standard in our research animals.
Gemensamt för sektionerna: Posterpresentation med postertur samt Presentation av aktuell forskning.

Pris och annonsformat

Helsida i programblad	10 400:–
Helsida i kompendium	8 000:–
Helsida i programblad + helsida i kompendiet	14 700:–
Två helsidor i kompendiet	12 800:–

Reklamskatt och moms tillkommer.

Annonstyp	*Format **	*Bredd*	*Höjd*
Programblad	1/1, A4	210 mm	297 mm
Kompendium	1/1, A4	210 mm	297 mm

* + 3 mm utfall.

Bokning av annons sker till

Brita Trybom, brita.trybom@svf.se eller 08-545 558 34, senast den 21 september. Ange annonsörens namn, kontaktperson, fakturaadress, antal annonser och typ av annonsering – programblad/kompendium.

Tryckfärdigt annonsoriginal

levereras i PDF-format senast den 28 september till brita.trybom@svf.se. Allt bildmaterial ska vara högupplöst, alla färger ska vara definierade i fyrfärg (CMYK) och typsnitten ska vara inbakade. För mer tryckteknisk information, kontakta Gunnar Brink, tel 070-675 71 79.

Ny slaktvägledning ger mer likvärdiga djurskyddsbedömningar

Katharina Gielen, Jordbruksverket och Mona-Lisa Dahlbom Wiedel, Livsmedelsverket, kommenterar artikeln om osäkerhet kring hullskador av Håkan Frisell i Svensk Veterinärtidning 8–9/16.

replik

I en artikel i Svensk Veterinärtidning nummer 8–9 2016 om osäkerhet kring hullskador skriver Håkan Frisell att de officiella veterinärerna väntar på en slutlig och formell godkänd vägledning för att kunna likrikta hullbedömningarna i hela landet. Den 10 maj 2016, drygt en månad innan publicering av artikeln, fastställde Jordbruksverket en ny slaktvägledning.

Den beslutade vägledningen ska ge en ökad trygghet genom mer likvärdiga djurskyddsbedömningar, tydligare hantering av brister i samband med slakt och bättre samordning mellan myndigheter. Jordbruksverket har i samarbete med Livsmedelsverket, länsstyrelserna, SLU och näringen tagit fram vägledningen för djurskyddskontroll på slakterier.

Målet med den nya slaktvägledningen är att ge stöd för korrekta och likvärdiga djurskyddsbedömningar och hullbedömningar.

Foto: Lotta Berg

UTBILDNING UNDER HÖSTEN

Målet med den nya slaktvägledningen är att ge stöd för korrekta och likvärdiga djurskyddsbedömningar med en version på hullskala per djurslag. I vägledningen beskrivs tydligt hur myndigheterna ska kommunicera bristerna i djurskyddet mellan sig och till lantbrukaren. Lantbrukarna, transportörerna och slakteriföretagarna ska också känna en större trygghet kring myndigheternas hantering när djur skickas till slakt.

– Slaktvägledningen fastställdes och beslutades den 10 maj, säger Katharina Gielen, enhetschef på enheten för idisslare och gris på Jordbruksverket. Hösten 2014 tog Jordbruksverket, SLU, Livsmedelsverket och länsstyrelserna fram ett första utkast på vägledning som skulle testas i praktiken och sedan utvärderas. En arbetsgrupp med representanter från SLU, näringen och myndigheterna har därefter arbetat om förslaget. Resultatet blev den nya slaktvägledningen som nu är fastslagen.

Under hösten planerar Jordbruksverket tillsammans med Livsmedelsverket och SLU att utbilda officiella veterinärer på slakterierna och länsstyrelserna, besättningsveterinärer, transportörer samt rådgivare i djurbedömningar, handläggning, informationsflöden och åtgärder. Information om utbildningstillfällena har redan skickats ut till berörda inom myndigheter och näringen.

ANSVARSFÖRDELNINGEN TYDLIGGJORD

– Vi är nöjda att vi nu har en fastställd slaktvägledning att arbeta utifrån och att vägledningen därmed också är tillgäng-

lig för alla, såväl myndigheter som övriga aktörer i branschen. Den osäkerhet som förelegat under perioden från första utkastet och påföljande utbildning till nu har inte gynnat någon, säger Mona-Lisa Dahlbom Wiedel, biträdande områdeschef för Område Livsmedelskontroll på Livsmedelsverket.

– Vi är i det hänseendet speciellt nöjda med att ansvarsfördelningen mellan olika myndigheter som är inblandade vad gäller djurskyddsarbetet på slakterierna nu är tydliggjord. Vi kan idag koncentrera oss på arbetet fullt ut och planerar för att så många som möjligt av våra veterinärer ska kunna medverka vid den nya utbildningen. Tydligheten gentemot andra myndigheter, primärproducenter, transportörer och slakterier är viktig och gynnar en bra kommunikation och förståelse för det viktiga arbete officiella veterinärer utför på slakterierna, säger Mona-Lisa Dahlbom Wiedel.

Katharina Gielen
Jordbruksverket
Mona-Lisa Dahlbom Wiedel
Livsmedelsverket

Tidsschema och information

specialistutbildningsprogrammen 2017 och 2018

TIDSSCHEMA

Sjukdomar hos hund och katt

Sista inlämningsdag för examensarbeten	13 feb 2017
Sista inlämningsdag för årets reviderade examensarbeten	7 aug 2017
Sista anmälningsdag för examination 2018 (inklusive samtliga nödvändiga underlag)	20 nov 2017
Examination 2018	8–9 feb 2018

Sjukdomar hos häst

Sista inlämningsdag för examensarbeten	14 aug 2017
Sista anmälningsdag för examination 2018 (inklusive samtliga nödvändiga underlag)	27 nov 2017
Examination 2018	8–9 mars 2018

INFÖR GRANSKNING AV EXAMENSARBETEN 2017

Vägledning för det skriftliga arbetet finns att ladda ner från www.svf.se under *Sällskapet/Specialistutbildning steg 1/Sidoutbildning skriftligt arbete*. ESK vill framhålla vikten av att det skriftliga examensarbetet som insänds är i färdigt skick enligt instruktionerna. Tillsammans med examensarbetet ska en referenslista finnas, dels i arbetet, dels som en egen fil. I fall gällande hänvisning av bokavsnitt ska kopia på avsnitten som används finnas även som egen fil.

Det är viktigt att aspiranten håller sig till kravet att följebrevet med förklaring av ändringar även ska skickas in tillsammans med det reviderade arbetet vid andra granskningsomgången.

OBS! arbeten som inte uppfyller dessa grundkrav kommer att returneras utan någon åtgärd. Arbetet skickas, efter handledarens godkännande, som en word-fil till svs@svf.se. Handledaren ska granska, godkänna och meddela att arbetet är godkänt via e-post till samma adress.

SVS vill uppmana alla aspiranter och handledare i programmen att hålla sina e-postadresser uppdaterade. Maila till: vasso.norlund@svf.se

Bevaka också SVFs hemsida för information, uppdateringar och ändringar av instruktioner gällande specialistutbildningsprogrammen.

Vid frågor om programmen:
Kontakta SVFs kansli via e-post vasso.norlund@svf.se

noterat

EU-länder uppmanas minska användningen av kolistin till djur

Den europeiska läkemedelsmyndigheten (EMA) har rekommenderat att läkemedel innehållande kolistin bara bör användas som en andra linjens behandling av djur och att dess försäljning bör minimeras i alla EUs medlemsstater, för att minska risken för antibiotikaresistens. Råden är en uppdatering av EMAs vägledning från 2013 och tar hänsyn till kommentarer från berörda parter under ett offentligt samråd i juni 2016.

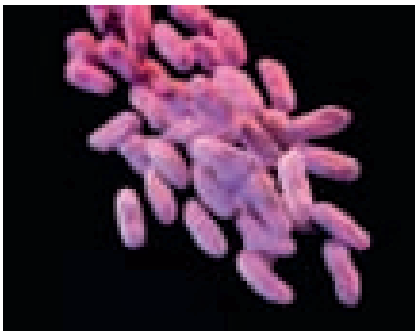

Foto: US Centers for Disease Control and Prevention

MCR-1-genen som orsakar kolistinresistens har påträffats hos Enterobacteriaceae *i EU-länder. EMA vill därför minimera användningen av kolistin till djur.*

EU-kommissionen begärde uppdateringen efter upptäckten av en ny mekanism för kolistinresistens hos bakterier, orsakad av MCR-1-genen. Genen kan överföras mellan olika typer av bakterier vilket kan leda till en snabb resistensutveckling. Genen identifierades först i *Enterobacteriaceae* i södra Kina och har sedan dess också påträffats i EU.

EMA vill nu att alla medlemsstater under de kommande tre till fyra åren ska minska användningen av kolistin till djur till en målnivå på maximalt 5 mg kolistin/PCU (population correction unit). Om begränsningen tillämpas framgångsrikt kan det ge en minskning på cirka 65 procent i försäljningen av kolistin för veterinärmedicinska läkemedel på EU-nivå. Medlemsstaterna uppmanas också att ställa strängare nationella mål, helst under 1 mg kolistin/PCU som en önskvärd gräns.

Källa: pressmeddelande från EMA den 27 juli.

litteraturtjänst

Lån, kopior av artiklar eller litteratursökning kan beställas från SLU-biblioteken www.bib.slu.se
Frågor angående beställningar av lån eller kopior tel: 018-67 11 12, fax: 018-67 28 53 eller e-post: lan@bibul.slu.se
Frågor angående litteratursökning tel: 018-67 11 03 eller e-post: ultunabiblioteket@bibul.slu.se
Lösnummer av Läkartidningen kan beställas från Läkartidningens sekretariat per brev, Läkartidningen, Box 5610, 114 86 Stockholm, eller per tel 08-790 33 00.

Adress till Dansk Veterinærtidsskrift: Peter Bangs vej 30, DK-2000 Frederiksberg, Danmark.

Adress till Norsk Veterinærtidsskrift: Den Norske Veterinærforening, Pb 6781, S:t Olavs Plass, NO-0130 Oslo, Norge.

- **Case report – Curved femoral osteotomy for management of medial patellar luxation**
  AM llpass, J E Miles
  Dansk VetTidsskr, 2015, 98, 12, 32–36

- **Kissing spines hos hest, del I – frekvens**
  Kissing spines hos häst, del I – frekvens
  S Albæk Andersen
  Dansk VetTidsskr, 2015, 98, 13, 23–26

- **Maskulinisering hos en mops/Lhasa Apso blandingstæve**
  Maskulinisering hos en mops/Lhasa Apso blandrastik
  C Lindorf Eriksen, A Sejr Pedersen, K Almstrup, P Dybdahl Thomsen
  Dansk VetTidsskr, 2015, 98, 16, 28–31

- **Katarakt og phakoemulsifikation hos hund**
  Katarakt och fakoemulsifikation hos hund
  P Engraff
  Dansk VetTidsskr, 2016, 99, 01, 34–39

- **Biofilm i veterinærmedicin**
  Biofilm i veterinärmedicin
  E Jørgensen
  Dansk VetTidsskr, 2016, 99, 02, 30–32

- **Kan *Escherichia coli* fra fjerkræ give mennesker urinvejsinfektioner?**
  Kan *Escherichia coli* från fjäderfä ge människor urinvägsinfektioner?
  S Kromann, R Heidemann Olsen
  Dansk VetTidsskr, 2016, 99, 02, 33–37

- **Hovens sundhed**
  Hovens sundhet
  S Østergaard, D Verwilghen, M Teken Christophersen
  Dansk VetTidsskr, 2016, 99, 03, 12–16

- **Kissing spines hos hest, del II – klinisk signifikans og billeddiagnostik**
  Kissing spines hos häst, del II – klinisk signifikans och bilddiagnostik
  S Albæk Andersen
  Dansk VetTidsskr, 2016, 99, 04, 16–18

- **Behandling av subklinisk mastitt hos melkeku – en litteraturstudie**
  Behandling av subklinisk mastit hos mjölkkor – en litteraturstudie
  A M Grøndahl, R Rørtveit, N E Søli, V Rootwelt
  Norsk VetTidsskr, 2015, 127, 7, 463–471

- **Overførbar venerisk svulst påvist for første gang i Norge hos en hund importert fra Romania**
  Överförbar venerisk tumör påvisat för första gången i Norge hos en hund importerad från Rumänien
  H Røssland, L Moe
  Norsk VetTidsskr, 2015, 127, 9, 627–633

- **Diabetes mellitus hos hund – resultater fra en spørreundersøkelse om eiers erfaringer**
  Diabetes mellitus hos hund – resultat från en enkätundersökning om ägares erfarenheter
  C Fantoft Magnesen, A Bentsen, E Fagerås, S Istre Thoresen
  Norsk VetTidsskr, 2016, 128, 1, 14–21

- **Växa upp med hund minskar risk för barnastma**
  T Fall, C Almqvist Malmros
  Läkartidn, 2015, 112, 50, 2269

TILL SALU
Veterinärklinik i Linköping.
Nyrenoverad. Basutrustad.
Väl inarbetad kundkrets.
Ring Erik 0702-15 37 06

FVF
företagande veterinärers förening

Kurs i företagande

23–24 september 2016
lunch kl 13 fredag – ca kl 16 lördag

Värdshuset Lasse-Maja, Barkarby Stockholm
nyrenoverade lokaler 15 min med pendeltåg från Stockholm C

Kursinnehåll
Arbetsmiljöfrågor, nya arbetsmiljölagen, stress & utbrändhet
Sjuk- och föräldrapenning för egenföretagare
Medlemsförmåner hos Företagarna
Prissättning, debitering, kringkostnader, leverantörsval, bluffakturor
Vad ska FVF arbeta med framöver
Veterinärförbundet och organisationsförnyelse

Anmälan snarast, helst senast 2 september (för ev avbokning av rum). Maila anmälan till vetjohanna@gmail.com – ange namn, adress, telefonnummer, om du önskar alla måltider, eventuella kostönskemål (jag har bett om svenskt kött) samt om du önskar övernattning.

Kursavgift 600 kronor + moms, debiteras i efterhand.
Var och en står för sin logi (600 kronor + moms).

Sveriges Veterinärförbund kungör lediga stipendier 2016

Skriftlig ansökan avseende samtliga stiftelser ska ha inkommit senast fredagen den 31 oktober 2016 till Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm.

Till samtliga ansökningar ska bifogas meritförteckning samt en beskrivning av hur stipendiet avses användas med en specifikation av beräknade kostnader. Se i övrigt eventuella anvisningar vid varje stipendium. Den sökande är själv skyldig att förse sin ansökan med sådana uppgifter som behövs för bedömning av ansökan.

För ytterligare upplysningar kontakta SVFs kansli, tel 08-545 558 20, e-post kansli@svf.se.

Distriktsveterinär Hjalmar Håkanssons stipendiestiftelse

Totalt stipendiebelopp: 42 000 kronor

Enligt stadgarna för den av distriktsveterinär Hjalmar Håkansson i Ängelholm år 1931 instiftade stipendiefonden ska avkastningen vartannat år utdelas såsom ”belöning åt svensk veterinär, som genom vetenskaplig forskning inom veterinärvetenskapen eller praktiska rön inom veterinäryrket därav gjort sig särskilt förtjänt”.

Beslut om utdelning ska enligt stadgarna fattas av veterinärförbundets styrelse.

SVFs medlemmar, föreningar och sektioner inbjuds att lämna förslag på mottagare av stipendiet 2016. Förslag ska åtföljas av en motivering.

Skriftligt förslag på mottagare av årets utdelning ska ha inkommit senast fredagen den 31 oktober 2016. Förslaget ska vara ställt till Sveriges Veterinärförbunds styrelse och skickas till Sveriges Veterinärförbund (postadress se nedan).

Medicinalrådet Gustaf Kjerrulfs stipendiestiftelse

Totalt stipendiebelopp: 30 700 kronor

Stipendium kan tilldelas legitimerad veterinär, som huvudsakligen ägnar sig åt livsmedelshygien och utgår antingen för studieresa i utlandet eller för vetenskaplig forskning inom landet.

Distriktsveterinär H. C. Lagers stipendiestiftelse

Totalt stipendiebelopp: 25 000 kronor

Stipendiet kan sökas av ”yngre leg. veterinärer för idkande av studier i kirurgi”.

Ansökan ska vara ställd till Fakultetsnämnden, Fakulteten för Veterinärmedicin och Husdjursvetenskap, SLU som verkställer prövning av inkomna ansökningar (men skickas till Sveriges Veterinärförbund, postadress se nedan).

Sveriges Veterinärförbund
Box 12 709, 112 94 Stockholm
www.svf.se • kansli@svf.se
08-545 558 20

IN MEMORIAM

Sten-Olof Jacobsson in memoriam

Sten-Olof Jacobsson avled den 25 maj. Han avlade veterinärexamen 1959, blev veterinärmedicine doktor 1966 och docent i idisslarmedicin året efter, biträdande professor 1970 och professor 1979. Han hade dock planer på att bli distriktsveterinär och 1973 fick han tjänsten i Haparanda men han återvände till Stutis efter en kort tid. Med undantag för tiden i Haparanda och ett år som assistent vid kirurgiska kliniken förblev han bujatriska institutionen, senare institutionen för Medicin 2, sedermera IME trogen hela sin yrkesverksamma tid.

Jacke var en gladlynt och lättillgänglig person som hade lätt att komma till tals med människor av alla slag. Han kom tidigt att kallas för Jacke och Jacke förblev han hela livet, aldrig docenten eller professorn. Vid ett tillfälle när skrattsalvorna hade dånat färdigt i en av korridorerna på gamla Stutis sade någon, ”han borde få en professur i amusement”. Professuren kom, men den omfattade de idisslande djurens sjukdomar.

1960-talet präglades av en stark rationalisering inom djurhållningen och ett av de stora hälsoproblemen var selenbrist-relaterade sjukdomar. Muskeldegeneration och plötslig hjärtdöd var vanligt förekommande bland nötkreatur, får och svin. Vid Stutis bedrevs selenforskning på bred front. Jacke var en av selenforskarna, hans doktorsavhandling handlade om selenomsättningen hos får. Avhandlingen följdes upp av flera liknande studier. Selenbristorsakade sjukdomar är idag bara ett minne hos äldre veterinärer, sedan det efter några år blev tillåtet att blanda in extra selen i foder och mineraler.

Slutet av 1960-talet var en mycket turbulent tid på Stutis. En statlig utredning arbetade med förslag till Veterinärhögskolans organisation och lokalisering. Olika grupperingar, ofta fientliga mot varandra, uppvaktade statsråd och myndigheter med förslag på lämplig lokalisering av högskolan. Jacke höll sig utanför dessa stridigheter. När beslutet om flytt till Uppsala kom 1970 engagerade han sig med liv och lust i planeringen av den nya institutionen och framför allt såg han möjligheter att kunna bedriva mera avancerad kirurgi.

Han kom tidigt att engagera sig i debatten om användningen av antibiotika inom animalieproduktionen. Det väckte stort uppseende och vållade en livlig debatt när han tillsammans med medarbetare vid specialpraktikernas sommarmöte presenterade resultat, som visade att kalvar som utfordrades med så kallat högdosfoder visade större sjuklighet och högre dödlighet än kontrollgrupperna. Dessa frågor kom att engagera honom under hela hans yrkesverksamma tid.

Kalv- och ungdjurssjukdomar var ett

Kortet som ger dig mer

VETERINÄRFÖRBUNDETS MEDLEMSKORT

Förutom facklig service vill vi också ge dig förmåner och rabatter som är kopplade till ditt medlemskap. Ditt medlemskort är personligt och hjälper dig att ta del av några medlemsförmåner och rabatter. Allt för att du ska få ut så mycket som möjligt genom ditt medlemskap i Sveriges Veterinärförbund. Läs mer om medlemsförmåner som är kopplade till kortet på svf.se (fliken Medlem och Medlemskort).

Sveriges Veterinärförbund
Box 12709 • 112 94 Stockholm
T 08-545 558 20
kansli@svf.se • svf.se

annat speciellt intresse och han engagerade sig tillsamman med kolleger vid SVA för att försöka etablera säkra diagnostiska metoder för de vanligast förekommande infektionssjukdomarna. Detta långvariga engagemang lade grunden till de framgångar som institutionens yngre medarbetare senare kunde uppvisa.

Jacke var framför allt klinikern som sällan missade en diagnos, han behärskade de klassiska metoderna auskultation och perkussion till fullo och förde på det sättet arvet från sin lärare Sven Hoflund vidare. Men han var för den sakens skull inte främmande för moderna metoder. Många generationer veterinärstudenter minns säkert sin tentamen i klinisk diagnostik, en procedur som ofta slutade i högljudda skratt. Jackes fenomenala minne för detaljer gjorde att han som en del i en god historia kunde återberätta detaljer från dessa tentamina många år efter att de fallit ur tentandens eget minne.

Förutom en erkänt god bujatriker var Jacke en skicklig kirurg som kom att introducera många årgångar studenter och yngre kolleger i nötkreaturskirurgi. De första åren dominerade kirurgiska ingrepp vid akut traumatisk peritonit. Senare följde operation av löpmagsdislokationer och många är de som under Jackes ledning fått försöka lokalisera pylorus i kons inre.

Jacke var lantbrukarson och stod med bägge fötterna på marken, hans övertygelse var alltid att medicinering och kirurgiska ingrepp skulle vara till nytta för djuret och dess ägare. Han gladdes uppriktigt när resultaten av en uppföljande studie visade att 90 procent av korna som opererats för löpmagsdislokation var kvar i produktionen ett år efter operationen. Ett annat glädjeämne var det framgångsrika BVD-programmet som nu utrotat sjukdomen hos nötkreatur i Sverige och som genomfördes enligt de principer han och medarbetare presenterade i en artikel i Svensk Veterinärtidning 1992.

Det var lätt att samarbeta med Jacke, vad man hade kommit överens om det gällde till punkt och pricka. Vi sörjer och saknar en mångårig god vän, lärare och arbetskamrat.

Jan Luthman
Stefan Alenius
Jan Persson
Bengt Larsson
Lars Möllerberg
Joakim Holmdal
Björn Bengtsson
Sven Viring
Rauni Niskanen
Kerstin de Verdier
Madeleine Tråvén

SVS
Försöksdjurssektion

RÅTTARY

kallar till

ÅRSMÖTE 2016

Fredag 11 november, kl 11:30

Sal J, Undervisningshuset, Ultuna

Kallelse med föredragningslista skickas ut till alla medlemmar.

Vi bjuder på lunchsallad och dryck till medlem som anmäler sig före den 8 november till anna.granlund@ki.se.

Välkommen!

HVP
HÄSSELBY VETERINÄRPRAKTIK

Vår smådjursklinik, Hässelby Veterinärpraktik AB har sedan 1977 satt djurens behov och kundens individuella förutsättningar i fokus. Vi är den lilla veterinärpraktiken med det stora engagemanget.

CHEFVETERINÄR
till veterinärkliniken med det stora engagemanget

Är du en veterinär som drivs av att få teamet och det veterinärmedicinska att utvecklas?

Vi söker en chefveterinär, med specialistkompetens inom hundens och kattens sjukdomar, som kan leda arbetet för ett team bestående av fyra veterinärer och vara intresserad av att handleda våra veterinärer som är under utbildning till steg 1-specialister. Vår kompetens idag består av två veterinärer med specialistutbildning i hundens och kattens sjukdomar och två veterinärer under specialistutbildning. Vi har även konsulter bestående av specialister som kommer till oss kontinuerligt. Vi är godkända som utbildningsklinik för steg 1-veterinärer och ser utbildning som en viktig del i vår verksamhet.

Arbetet är självständigt och omfattar alltifrån kliniskt arbete till lönesamtal och utbildningsansvar. Du ska ha stort intresse för människor och veterinärmedicin, ha lätt att skapa goda relationer och vara duktig på att skapa delaktighet i kombination med struktur. Din ledarstil är coachande, uppmuntrande och tydlig.

Känner du att detta stämmer på dig och är klar med din steg 1-utbildning är du välkommen att söka tjänsten genom att maila till kicki.dunstrom@hvp.se.

Tjänsten är en tillsvidareanställning på heltid med tillträde efter överenskommelse. Provanställning på sex månader tillämpas.

För ytterligare information om oss och vår verksamhet, läs på vår hemsida www.hvp.se

Vilken är din diagnos? – Svar

SVAR

På den mikroskopiska översiktsbilden kan man se flera stora, intill varandra liggande cystor. Cystorna ser ut att växa expansivt, dvs de tränger undan omgivande vävnadsstrukturer men infiltrerar inte desamma. Cystorna har en relativt tunn vägg utlinjerad av epitel och är fyllda med en lätt brunaktigt färgad vätska/substans (Figur 4). Närbilden visar att epitelcellerna är lågt kubiska och har ett enhetligt, så kallat monomorft utseende, som överensstämmer väl med det hos apokrina körtelepitelceller (Figur 5). Den enhetliga cellmorfologin och avsaknaden av påvisbara celldelningar/mitoser tyder på att cystorna är benigna.

Sammantaget är den kliniska presentationen och histopatologin förenlig med så kallade apokrina ögonlockscystor hos katt. Orsaken till cystbildningen, som främst har rapporterats hos äldre katter av rasen perser, är oklar. Karakteristiskt är att ett flertal mörkpigmenterade, fasta knutor, varierande i storlek mellan ca 2–10 mm i diameter, uppträder i ögonlockskanterna. Tillståndet är benignt och icke-neoplastiskt men kan, om cystbildningen blir omfattande, medföra sekundära ögonproblem. Har katten bara ett fåtal mindre cystor är dessa närmast att betrakta som ett kosmetiskt problem. Apokrina ögonlockscystor är vidare av intresse på grund av att de kan misstas för melanocytom och melanom då de makroskopiskt bär vissa likheter med de nämnda tumörtyperna. Likheten kommer av att cystorna ofta är mörkpigmenterade, vilket i sin tur beror på pigmentförekomst i de apokrina körtelcellerna och i deras sekretionsprodukt som ansamlas i cystorna.

Behandling av apokrina ögonlockscystor finns rapporterat. De behandlingsalternativ som nämns är dränering av cystorna eller kirurgiskt avlägsnande av desamma. Recidiv kan uppträda oavsett vilket behandlingsalternativ man väljer men har i omskrivna fall setts tidigare vid dränering än efter kirurgi.

Cystbildning i apokrina körtlar förekommer hos katt även i ytteröronen, såväl på insidan av öronlappen som i hörselgången. Även här uppträder cystorna i form av mörkpigmenterade knutor, dock vanligen mindre än de som ses vid apokrin cystbildning i ögonlockskanten. Apokrina cystor i öronen mäter oftast enbart några millimeter i diameter, men kan uppträda i stort antal och även här misstas för melanom. Apokrin cystbildning i öronen går under namnet felin ceruminös cystomatos (namnet kommer av att de apokrina körtlarna i denna region benämns cerumenkörtlar).

Något direkt samband mellan apokrina ögonlockscystor och ceruminös cystomatos förefaller inte föreligga. Apokrina ögonlockscystor är sällsynt förekommande i histopatologisk rutindiagnostik medan felin ceruminös cystomatos är vanligare.

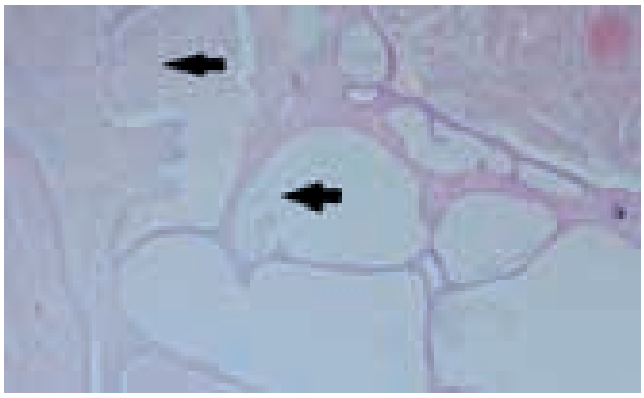

FIGUR 4. *Apokrina ögonlockscystor, katt. Översiktbilden visar flera större, intill varandra liggande tunnväggiga cystor, fyllda med vätska (pilar). HE-färgning, ca 40 gångers förstoring.*

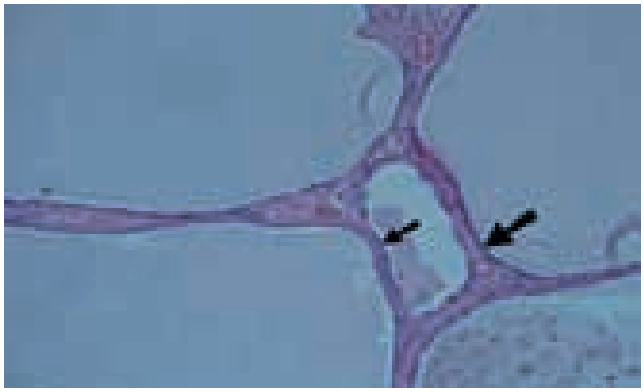

FIGUR 5. *Apokrina ögonlockscystor, katt. Cystorna utlinjeras av lågt kubiska, utseendemässigt enhetliga apokrina körtelepitelceller (pilar) och är fyllda med lätt brunaktigt färgad vätska. HE-färgning, ca 200 gångers förstoring.*

Sommar, sol och veterinärande

I skrivande stund är det augustis första dag och höstterminen närmar sig. Det blir en sista termin för vissa, en första termin för andra och en termin i mängden för övriga. Själv tillhör jag den förstnämnda gruppen och mållinjen, "leg vet", går nu nästan att ta på.

En idyllisk vy från sommaren 2016. Men veterinärlivet är inte bara gröna skogar, lyckliga slut och nöjda djurägare.

Foto: Ida Brandt

Många av mina kursare har spenderat sommaren som TF-veterinärer. Själv tillhör jag inte den skaran men genom sommarjobbet som djurvårdare, årskursens egen facebookgrupp och telefonsamtal med vännerna har jag ändå fått en ganska god inblick i hur det är att vara helt ny veterinär. Kompisarna vittnar om overklighetskänslan när man för första gången presenterar sig som veterinär, adrenalinkicken efter en lyckad kalvförlossning och hur det känns när en djurägare säger "tack för allt stöd" bakom tårarna efter en avlivning. Men det är inte bara gröna skogar, lyckliga slut och nöjda djurägare. Känslan av otillräcklighet verkar finnas, i någon grad, hos nästan alla unga veterinärer.

Att psykisk ohälsa är vanligare hos veterinärer än andra yrkesgrupper är ingen nyhet men mycket viktigt att ständigt påminna om. Börjar man söka i vetenskapliga databaser finns det flertalet internationella studier som bekräftar det vi alla nog känner: veterinärer är en riskgrupp redan innan de blivit veterinärer. En studie visade hög grad av stress och depression hos veterinärstudenter redan under första terminen. Kanske är det så – vi är högpresterande från början och vill inget hellre än att göra allt rätt i en bransch med många svåra beslutstaganden. Det handlar om liv och död men också om ekonomi, kommunikation, materiella och kunskapsmässiga förutsättningar, och tid.

Oerfarna veterinärer måste(!) få mer tid på sig. Och tid till återhämtning. Jag har kurskamrater som dagligen fått jobba över för att få klart journaler, som fått bokningar alldeles för tätt och som förväntas vara tillgängliga för djurägare även när de inte är i tjänst. Börjar man prata med kolleger om problemet är det inget nytt – de flesta känner någon eller har själva drabbats av utmattningssyndrom, har kroniska magsår eller fått gå hem mitt i ett pass för att det blivit för mycket. Det är inte okej. Det får aldrig bli okej att regelmässigt jobba över, att få ångest på grund av arbetsbelastningen eller vara beroende av omeprazol. Ansvaret här är delat. Vår arbetssituation måste vara hållbar även på lång sikt, men vi måste också säga ifrån. Vi har valt ett yrke som är fantastiskt, men stundtals slitsamt. Det är oerhört viktigt att vi tillåter oss själva att tycka att det är jobbigt ibland, men det måste också finnas utrymme för misstag och stöttning av varandra. Vi måste ta hand om varandra och oss själva.

Med det sagt, snart fyller amöborna och planktonen bänkplatserna på Ultuna och det är dags att dra igång kårarbetet igen. Jag kan inte låta bli att avundas dem – de har ju hela utbildningen framför sig. Med nya studenter, en godkänd kårstatusansökan och ett nyrenoverat kök kan denna andra halva av 2016 inte bli annat än bra. Vi ses på kåren!

Ida Brandt
ordförande VMF 2016

KONGRESSER & KURSER

Svenska

Webbkurser
DISA – Djuromsorg vid slakt och annan avlivning
Djurskyddsbedömning Gris
Hantering av djurskyddsbrott.
Arr: Nationellt centrum för djurvälfärd (SCAW). Info: Maria Forsberg Lönn, maria.lonn@slu.se och www.slu.se/sv/centrumbildningar-och-projekt/nationellt-centrum-for-djurvalfard/utbildning1/aktuella-utbildningar/ eller www.slu.se/scaw

v 36

10–11/9 -16. Hästtandvård för veterinärer med hästpraktik, delkurs 3, Uppsala. Arr: SLU. Info: ove.wattle@slu.se

v 37

12–13/9 -16. Djurtandsköterskan del III, Halmstad. Arr: Accesia Academy. Info: http://accesia.se/events, info@accesia.se, 035-397 97

15–16/9 -16. Kirurgi i öron, nos, svalg och hals, Halmstad. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

16–17/9 -16. Interactive radiology – en fallbaserad kurs i dentalröntgen, Göteborg. Arr: SSDt. Info: www.ssdt.se, sophiesmail82@gmail.com

16–17/9 -16. Kurs Equine hindlimb lameness diagnostics & therapy, Helsingborg. Arr: VetPD. Info: http://www.vetpd.com/courses-detail.php?event=236

17/9 -16. Kurs Hjärtfel hos hund och katt, diagnostik och behandling, Knivsta. Arr: Clarence Kvart. Info: clarence@kvart.com, 070-592 53 52

17–18/9 -16. Hund- och kattandvård, grundkurs, Stockholm. Arr: KRUUSE i samarbete med Hedvig Armerén. Info: www.kruuse.com, carolin.johansson@kruuse.com

v 38

19–21/9 -16. Primärtandvård för teamet, Halmstad. Arr: Accesia Academy. Info: http://accesia.se/events, info@accesia.se, 035-397 97

v 39

26–28/9 -16. Perfecting – kattandvård, Halmstad. Arr: Accesia Academy. Info: http://accesia.se/events, info@accesia.se, 035-397 97

NY 28/9 -16. Pre- och postoperativ näring, kan det påverka ditt behandlingsresultat?, Stockholm. Arr: Swevet, Dr Baddaky. Info: http://shop.swevet.se/sv/utbildning

29/9–1/10 -16. Kurs i Hjärtsjukdomar hund och katt, Wallby Säteri, Vetlanda. Info: www.wallby.se, magnus@wallby.se

29/9–1/10 -16. Anestesiologi grund, hund och katt, Stockholm. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

29–30/9 -16. Djurmötet – nöjd katt och hund vid veterinärbesöket, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

NY 30/9–1/10 -16. Brachykongress, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

v 40

5–7/10 -16. Extraktionskurs, Halmstad. Arr: Accesia Academy. Info: http://accesia.se/events, info@accesia.se, 035-397 97

NY 7–8/10 -16. Dermatologikurs häst 2 dagar, SLU, Uppsala. Arr: UDS, Swevet. Info: http://shop.swevet.se/sv/utbildning

8–9/10 -16. Ultraljud smådjur grundläggande buk, Uppsala. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

8–9/10 -16. Hund- och kattandvård, grundkurs, Stockholm. Arr: KRUUSE i samarbete med Hedvig Armerén. Info: www.kruuse.com, carolin.johansson@kruuse.com

v 41

12–13/10 -16. Ledarskap inom djursjukvården, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

NY 13–14/10 -16 – Från diagnos till rehabilitering – ett teamarbete, fördjupning, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

NY 14–15/10 -16. Kurs Tumörsjukdomar i reproduktionsorganen på hund och katt, Sigtuna. Arr: Svenska sällskapet för smådjursreproduktion.

MITTNORRLANDS DJURSJUKVÅRD

MittNorrlands Djursjukvård är det största djursjukvårdsföretaget i Mellannorrland med djursjukhus och kliniker i Åre, Östersund, Sundsvall och Härnösand. Vi har gott om duktiga leg DSS, men behöver förstärka bemanningen på veterinärsidan då vi fortsätter att växa.

Vi söker:

KLINIKVETERINÄRER till Östersunds Djursjukhus, Ejra Djurklinik, Åre Djurklinik, Östersunds Hästklinik och Djursjukhuset Sundsvall, samt **MEDICINTEKNIKER** eller annan person med tekniska färdigheter med stationering i Sundsvall.

Alla kompetensnivåer är välkomna att söka. Vi lägger stor vikt vid personliga egenskaper såsom vilja att utveckla sig själv och verksamheten, lojalitet till uppdraget och ett glatt humör.

Ta chansen att bli en del av ett kompetent och positivt gäng som alla strävar mot samma mål, att leverera vård av bästa kvalitet till Mellannorrlands djurägare.

För mer information om vilka tjänster vi kan erbjuda, kontakta Johan Bromée, johan@bromee.se.

Info: www.reproduktionssallskapet.se, Ann-Sofi.Bergqvist@slu.se

14–15/10 -16. Kurs Orthopedic and respiratory poor performance & rehabilitation of the sports horse, Strömsholm.
Arr: VetPD.
Info: http://www.vetpd.com/courses-detail.php?event=241

14–15/10 -16. Röntgenteknik, -anatomi hund och katt, grund, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 42

17–21/10 -16. Dentistry del II, Halmstad.
Arr: Accesia Academy.
Info: http://accesia.se/events, info@accesia.se, 035-397 97

NY 20/10 -16. Pre- och postoperativ näring, kan det påverka ditt behandlingsresultat?, Kalmar.
Arr: Swevet, Dr Baddaky.
Info: http://shop.swevet.se/sv/utbildning

20–21/10 -16. Dermatologi steg 1, Knivsta.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

20–21/10 -16. Forsättningskurs för fackliga företrädare, Bromma.
Arr: AVF.
Info: fredrike.ritter@avf.svf.se

NY 21–22/10 -16. Kurs neurologi smådjur, Sigtuna. Arr: Neurovet.
Info: www.neurovet.se

21–22/10 -16. Symposium med aktuell kattforskning, SLU. Arr: Jamaren.
Info: www.jamaren.se

v 43

NY 27/10 -16. "Katten är ingen liten hund!" – klåda och hudsjukdomar hos katt, Örebro.
Arr: Swevet, Dr Baddaky.
Info: http://shop.swevet.se/sv/utbildning

27–28/10 -16. Ultraljud smådjur fördjupning, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

NY 28/10 -16. "Katten är ingen liten hund!" – klåda och hudsjukdomar hos katt, Göteborg.
Arr: Swevet, Dr Baddaky.
Info: http://shop.swevet.se/sv/utbildning

28–29/10 -16. Sårbehandling – en praktisk kurs med fallbeskrivningar, Knivsta.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

29–31/10 -16. "Drillning i endo-, perio- och resto", Halmstad.
Arr: Accesia Academy.
Info: http://accesia.se/events, info@accesia.se, 035-397 97

v 44

4–5/11 -16. Diagnostik och behandling av hälta, hund och katt, del 1 (del 2: 13–14/1 -17), Strömsholm.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

Två klinikveterinärer söks till Animalen Djursjukhus Södertälje

Tjänst 1
En veterinär med minst ett års erfarenhet av smådjurssjukvård. Du har kommit så långt att du behärskar grunderna i medicin, kirurgi samt bild- och lab-diagnostik inom smådjursmedicin.

Tjänst 2
En veterinär med gedigen erfarenhet av smådjurssjukvård. Du har flera års erfarenhet och har kommit så långt att du med marginal behärskar grunderna i medicin, kirurgi samt bild- och lab-diagnostik. Steg 1-kompetens liksom erfarenhet av tandvård är meriterande.

Du kommer i huvudsak att arbeta på vår huvudklinik, Animalen Djursjukhus i Södertälje, men ibland även på vår filial i Trosa. I Södertälje kommer arbetet att växla mellan samtliga avdelningar: poliklinik-, vård- och operation.

För att trivas i rollen är du en glad, positiv och engagerad person som tycker om att arbeta med människor, både i ett arbetsteam och med kunder. Du har servicekänsla, är effektiv, noggrann och klarar av att hålla fokus i pressade situationer. Vi ser gärna att du vill vara med och utveckla verksamheten. Om du inte redan har det, är din ambition att med vår hjälp ta specialistexamen. Vi erbjuder dig en plats i ett skickligt och engagerat team med hög kompetens. Vi jobbar inte på natten och vi är lediga helgdagar.

Animalen Djursjukhus är ett fristående familjeföretag som sedan starten 1992 drivs av Ulf och Ulrika Ytterberg. Sedan 2002 har vi även verksamhet på vår klinik utanför Trosa. Animalen Djursjukhus erbjuder kvalificerad sjuk- och friskvård för smådjur. Vi utför avancerade medicinska utredningar och de flesta kirurgiska ingreppen. Vi arbetar i moderna funktionella lokaler, med hög teknisk standard på utrustningen. Vi har välutrustade laboratorieavdelningar och i Södertälje finns även en avdelning för tandvård och rehab. Vi är i dag ca 30 anställda varav nio veterinärer.

Intresserad och vill veta mer? Kontakta klinikchef Ulf Ytterberg eller veterinär Anette Gallo på telefon 08-550 88 666 eller mejla till animalen.jobb@animalen.net.

För ytterligare information, se vår hemsida www.animalen.se. Ansök snarast. Sista ansökningsdag är den 1 oktober 2016.

v 45

9–10/11 -16. Vårdhygien, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

10–11/11 -16. Veterinärkongressen, Uppsala. Arr: SVS och SVF.
Info: Vasso Norlund, SVF, 08-545 558 27, vasso.norlund@svf.se

12–13/11 -16. Hund- och kattandvård, extraktion, fortsättningskurs, Stockholm. Arr: KRUUSE i samarbete med Hedvig Armerén.
Info: www.kruuse.com, carolin.johansson@kruuse.com

VETERINÄRSTATIONEN I HÖRBY söker veterinärer!

Vill du jobba med oss?

Vi är en trivsam privat veterinärstation mitt i Skåne som behöver anlita två kolleger. Vi kan erbjuda två graviditetsvikariat på cirka ett år vardera (möjlighet till förlängning finns) med start i september/november 2016.

Jobbet är omväxlande – mycket stordjur med nöt i fokus, men möjlighet för smådjursarbete med bland annat lab och digitalröntgen finns också. Jourtjänstgöring ingår, alltid med minst en kollega som går att nå på telefon. Eget företag krävs, behövs uppstart hjälper vi så klart till!

Vi är just nu fyra fulltidsveterinärer med jour, samt fyra som arbetar deltid/är barnlediga.

För ansökan, eller mer information:
0415-140 60 eller vet.stat@telia.com

Mjönäs Djurklinik

Till vårt team söker vi nu en

KLINIKCHEF

Vi söker dig legitimerad veterinär, med god erfarenhet av yrket, som är ansvarig för det dagliga veterinära arbetet. Du ska arbeta självständigt med intresse och engagemang för patienterna. Du ska ha goda kunskaper i det svenska språket, både i tal och skrift, då kommunikation med djurägaren är en viktig del av behandlingen. Du skall vara stresstålig och ha lätt för att arbeta i grupp.

Vi är en privatägd, mycket modern och välutrustad klinik, med nio personer anställda. Kliniken ligger i Munkfors ca 6 mil norr om Karlstad. Vi har öppet kl 8–17 vardagar och har jourberedskap dygnet runt, året runt. Så arbete på obekväma tider förekommer. Vi är ett glatt och sammansvetsat team, där varje person är viktig. Då kliniken ständigt växer, ser vi fram emot att hitta just dig till vårt team.

Mjönäs Djurklinik • Mjönäsvägen 36, 684 92 Munkfors
0563-723 33 • info@mjonasdjurklinik.se • www.mjonasdjurklinik.se

v 46

NY 17/11 -16. "Katten är ingen liten hund!" – klåda och hudsjukdomar hos katt, Malmö. Arr: Swevet, Dr Baddaky.
Info: http://shop.swevet.se/sv/utbildning

17–18/11 -16. Mjukdelskirurgi buk fördjupning (del 3), Uppsala.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

18–20/11 -16. Oral kirurgi – rekonstruktion/platsik, Halmstad.
Arr: Accesia Academy.
Info: http://accesia.se/events, info@accesia.se, 035-397 97

v 47

NY 23/11 -16. Pre- och postoperativ näring, kan det påverka ditt behandlingsresultat?, Sundsvall.
Arr: Swevet, Dr Baddaky.
Info: http://shop.swevet.se/sv/utbildning

24–25/11 -16. EKG – när hjärtat slår ojämnt, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

24–26/11 -16. Perfecting – dental restoration och protetik, Halmstad.
Arr: Accesia Academy.
Info: http://accesia.se/events, info@accesia.se, 035-397 97

26–27/11 -16. Akutneurologi hos hund och katt, Helsingborg.
Arr: Evidensia.
Info: Gunilla Bylander, anmalan.djursjukhusethbg@evidensia.se, 042-16 80 29

v 48

29–30/11 -16. Artroskopi grund, hund, Halmstad. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

1–2/12 -16. Artroskopi smådjur, fördjupning, Halmstad. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

1–2/12 -16. Praktisk kurs i akut kirurgi (steg 1), Uppsala.
Arr: KRUUSE, UDS.
Info: www.kruuse.com, johanna.andersson@kruuse.com, 070-101 67 27

2–3/12 -16. Hund- och kattandvård, tolkning av röntgenbilder, fortsättningskurs, Stockholm. Arr: KRUUSE i

samarbete med Hedvig Armerén.
Info: www.kruuse.com,
carolin.johansson@kruuse.com

v 49

8–9/12 -16. Endokrina sjukdomar hund och katt, del 1, Knivsta.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

Internationella

Fler internationella kurser hittar du på Vet Agendas hemsida www.vetagenda.com, på British Small Animal Veterinary Associations hemsida www.bsava.com och på European School for Advanced Veterinary studies hemsidor www.esavs.org, www.esavs-master.org, www.esavs-certificate.org och på hemsidan för The British Equine Veterinary Association (hästveterinärkurser) www.beva.org.uk/news-and-events/beva-courses

v 36

7–16/9 -16. Fortbildningskurs i anestesiologi för veterinärer inom smådjurssjukvård, Livingstone, Zambia och Hwane, Zimbabwe.
Info: b.ernborgutbilding@gmail.com, 0733-70 05 45

9–10/9 -16. 32st European embryo transfer association, conference, Barcelona, Spanien. Arr: AETE.
Info: www.aete.eu

v 37

15–17/9 -16. The ESVN-ECVN 29th Annual symposium of veterinary neurology 2016, Edinburgh, UK.
Info: www.vetneuro2016.com

v 38

NY **21–22/9 -16. Hjertefejl hos hund og kat – cardiology, diagnostik og behandling,** Karlslunde Dyrehospital, Greve, Danmark. Arr: Evidensia.
Info: https://evidensiaacademy.com

v 40

NY **5–8/10 -16. Saumurchevaline – Complementing the medical care of sport horses with riding and manual therapies,** Saumur, Frankrike.
Arr: Arbeitsgruppe Pferd.
Info: www.agpferd.com/conferencescourses

7–8/10 -16. Kurs Advances in equine orthopaedic therapies, Århus, Danmark.
Arr: VetPD.
Info: http://www.vetpd.com/courses-detail.php?event=240

v 42

NY **19–20/10 -16. Vector-borne diseases 2016,** Granada, Spanien.
Arr: ESCCAP.
Info: www.esccapevents.org

20–22/10 -16. Southern european veterinary conference (SEVC), Granada, Spanien.
Info: www.sevc.info

SLU
Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences
Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Universitetslektor i djurskydd

Sista ansökningsdag: 30 september 2016
Fullständig annons: **www.slu.se/lediga-jobb**

Din Veterinär i Sala söker veterinär!

Vi söker en klinikveterinär till Din Veterinär i Sala. Det är en välutrustad, modern klinik med operationsavdelning, röntgen, tandavdelning, lab m.m. Vi är ett glatt och positivt gäng som nu behöver en veterinärvikarie, gärna med tidigare erfarenhet av smådjursvård, men stor vikt läggs vid personliga egenskaper. Vi kan erbjuda ett varierande arbete tillsammans med erfarna kollegor, både veterinärer och djursjukskötare.

Veterinär– Vikariat

Omfattning: 80-100 %

Tillträde: Oktober 2016, längd enligt överenskommelse, dock minst 6 månader

Kontaktperson: Lisa Dahlbäck 0702-434271

Mejla ansökan till sala@dinveterinar.se

Din Veterinär
SALA SMÅDJURSPRAKTIK

Din Veterinär i Sala, Kungsgatan 27, 733 31 Sala Telefon: 0224-13551 e-post: sala@dinveterinar.se

v 43

26/10 -16. Essential veterinary chiropractic for equine and companion animals, Sittensen, Germany.
Arr: International academy of veterinary chiropractic.
Info: www.i-a-v-c.com

27–29/10 -16. 20th European society for domestic animal reproduction conference, Lissabon, Portugal.
Arr: ESDAR. Info: www.esdar.org

v 44

NY 3–7/11 -16. Equine MR + CT days – reading & using magnetic resonance and computer tomography images of horses, Bonn, Tyskland. Arr: Arbeitsgruppe Pferd. Info: www.agpferd.com/conferencescourses

v 46

NY 15–18/11 -16. Juniorkurs Svin 2016, Horsens, Danmark.
Arr: Boehringer Ingelheim.
Info: claus.blaabjerg.larsen@boehringeringelheim.com
(se annons i denna tidning)

19–20/11 -16. Evidence-based farriery for equine practitioners, Helsingfors, Finland. Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=253

v 47

22–23/11 -16. Evidence-based farriery for equine practitioners, Oslo, Norge.
Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=252

v 48

NY 30/11–2/12 -16. Finnish annual veterinary congress, Helsingfors, Finland.
Arr: Elainlaakari paivat (finska veterinärförbundet) .
Info: www.elainlaakaripaivat.fi
(se annons i denna tidning)

UTVECKLA MED OSS!

Vi söker erfaren smådjursveterinär.

Läs mer om tjänsten på www.dinvetpitea.se

Din VETERINÄR i Piteå

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	*Telefon*
MARJA TULLBERG	072-748 78 98
Vice ordförande	
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
MARLENE ARESKOG	070-713 95 56
KAROLINA DAHLKVIST	073-987 12 06
SUSANNA STERNBERG LEWERIN	070-857 75 67
LOTTA HOFVERBERG	073-151 22 50
JOHN-FILIP LUNDIN	073-320 27 68
LOTTA MÖLLER	073-964 20 78
LARS-ERIK STABERG	070-438 98 78

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon*
FREDRIKE RITTER	0768-23 35 88
Vice ordförande	
HELEN LOOR	073-097 62 97
Sekreterare	
UNDER TILLSÄTTNING	
Kassör	
ELEONOR FREDLER	070-341 19 41
Ledamöter	
ANNA BÄCKVALL	010-122 83 14
KAJSA GUSTAVSSON	070-980 09 65
SHWAN KAREEN	070-798 68 68
ULRIKA LIND	073-354 53 38

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon*
JOHANNA HABBE	0707-96 94 74
Sekreterare	
SOFIA MÜLLER	070-992 48 95
Kassör	
MAJA-LISA SABEL	070-591 71 50
Ledamöter	
CHRISTINA SVEDBERG	073-600 22 21
LINNEA SÖDERBERG	070-378 40 48

I veterinärförbundet ingår förutom dessa funktioner ett antal råd, kommittéer och nämnder. Samtliga förtroendevalda förbundsmedlemmar listas på hemsidan www.svf.se

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Ordförande
SUSANNA STERNBERG LEWERIN

Vice ordförande
TORKEL EKMAN

ERIKA CHENAIS
HÅKAN LANDIN
LENA MALMGREN
KARIN SANDSTEDT
HANNA BREMER

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande
KARIN SANDSTEDT

Sekreterare
ANNA GRANLUND

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
HÅKAN LANDIN

Sekreterare
ANNA OHLSON

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
LENA MALMGREN

Sekreterare
ANETTE GRAF EDLING

SEKTIONEN FÖR VETERINÄR FOLKHÄLSA

Ordförande
ERIKA CHENAIS

Sekreterare
ELINA ÅSBJER

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
VAKANT

Sekreterare
ANNA LINDGREN

Friherren och fjärden

Ill: Karin Åström Bengtsson

Under mina år som veterinär vid det som då kallades hundmedicin på ”Stutis” kvackade jag extra en helg i månaden som jourhavande distriktsveterinär. Det var ett sätt att dryga ut den magra lönen samtidigt som man upprätthöll en viss kompetens ifall man skulle ge sig ut från moderskeppet i framtiden.

En midsommarafton ringde en man från ett stort gods i distriktet och berättade att han hade en sjuk kalv ute på en ö. Jag hade varit till gården vid flera tillfällen men då bara rört mig i ladugårdsenvirongerna. Nu bad han mig köra upp till stora entrén.

På eftermiddagen puttrade jag i min gamla Saab fram till ett festklätt sällskap som stod och skålade framför herrgården. En medelålders man i knäbyxor, väst och liten grön hatt på huvudet, kom fram och presenterade sig. Allt tjänstefolk var ledigt (det var ändå i modern tid) och han kom själv att följa med mig ut till ön.

Jag beredde plats för friherren i bilen och körde ner till stranden. Där plockade han fram båtmotorn ur ett förråd och satte den på den lilla, inte särskilt ståndsmässiga båten. Jag packade i de grejer och mediciner jag trodde mig kunna behöva till en liggande kalv.

Solen sken och jag såg fram mot en skön båtfärd. Men han fick inte igång snurran. Ansiktsuttrycket blev alltmer ansträngt och jag kände att här ska jag nog ligga lågt. Som infödd åländska och praktiskt taget född med snurran i hand, tyckte jag mig höra att den inte fick bränsle. Efter en stund såg jag att han inte kopplat slangen från bränsletanken till snurran. Herregud, hur säger man det till en karl utan att han tappar ansiktet? Jag gjorde som vi kvinnor ofta gör – spelade korkad – och han kopplade röd i ansiktet i slangen.

Ute på ön låg en liten kalv som jag undersökte och behandlade för allt vad det kunde tänkas vara. Jag talade om att den måste få tillgång till vatten annars har den ingen chans i värmen. Men han hade ingen hink med sig, så jag föreslog öskaret. Och kalven drack och drack.

Den scenen med friherren i sina knäbyxor som gick av och an till stranden och hämtade vatten i öskaret till kalven har för evigt etsat sig in på min näthinna. Det blev många rundor.

Så var det dags att bege sig tillbaka till fastlandet igen över den öppna fjärden. Det var en tur som på ditvägen tog ungefär 15 minuter och som skulle ha tagit lika lång tid på vägen hem, om inte motorn plötsligt börjat hacka, nästan dö, hosta igång igen och hacka för att sedan dö på riktigt. Vi befann oss då mitt ute på fjärden.

Med ett ansiktsuttryck jag kände igen sedan tidigare bearbetade friherren frenetiskt snurran med ilskna ryck i startsnöret. Inte en reaktion. Då slangen denna gång satt fast men det återigen lät som om motorn inte fick bränsle, föreslog jag rakt på sak att vi kanske hade soppatorsk. Friherren lyfte på tanken, vickade den av och an och intet skvalp hörs. Det såg långt ut till andra stranden. Han satte sig dock vid årorna, pekade mot den enda ö som fanns på hela fjärden och talade kort om att han skulle ro dit för att låna bränsle.

Det tog en halvtimme för honom att ro fram till öns baksida där vi lade till i en vassrugg. Den stora besöksbryggan på andra sidan var utesluten för på ön befann sig hans 15-åriga son på konfirmationsläger. Sonen fick under inga omständigheter upptäcka oss.

Jag fick strikta order om att sitta kvar i båten och insåg plötsligt att jag inte bara var veterinär på uppdrag utan en 25-årig tjej som det vore väldigt knepigt att på ett trovärdigt sätt förklara närvaron av för sonen och hans kompisar. För att inte tala om prästen.

Så där satt jag och såg Dr Livingstone bana sig iväg genom den manshöga vassen och fantiserade om hur det skulle se ut när han plötsligt dök upp bland konfirmanderna. Jag såg min egen belägenhet och skrattade för mig själv åt allt man kan råka ut för i det här yrket. När vi puttrade iväg över fjärden igen tänkte jag att lite kusin med Herriot är vi nog allihopa.

Bitte Bamberg

PERSONNOTISER

Avlidna

F d distriktsveterinär **Nils Bryne** avled den 14 juni 2016. Han föddes 1931 i Uppsala, tog studenten där 1950 och veterinärexamen 1958. Han började arbeta som besiktningsveterinär i Långebro, Kristianstad 1962, därefter som tf distriktsveterinär i Älvsbyn 1964, som veterinär vid Västerbottens läns hushållningssällskap 1965, som distriktsveterinär i Norsjö 1966 och i Skellefteå 1974 med stationeringsort Norsjö, som besiktningsveterinär vid kontrollbesiktningsbyrån i Bastuträsk 1966, som besiktningsveterinär vid renkontrollslakterierna R32, R35 och R41 1974, som distriktsveterinär i Skellefteå 1979 och i Vilhelmina med stationeringsort Norsjö 1983. Han pensionerades 1992 varefter han var verksam som privatpraktiserande smådjursveterinär till och med 2002.

F d distriktsveterinär **Sverker Dahlstrand** avled den 30 maj 2016. Han föddes 1932 i Gillberga, Värmland, tog studenten i Arvika 1952 och veterinärexamen 1960. Han började arbeta som assistent vid serodiagnostiska laboratoriet SVA 1961, som laboratorieveterinär där 1963 och som laboratorieveterinär vid Statens bakteriologiska laboratorium 1966. 1968 anställdes han som distriktsveterinär i Ljusdal och 1974 i Borås med stationeringsort Sollebrunn, 1983 i Hudiksvall med stationeringsort Ljusdal. Under åren 1963–1993 var han verksam som bataljonveterinär i fältveterinärkårens reserv. Han pensionerades 1995.

Professor **Sten-Olof Jacobsson** avled den 25 maj 2016. Han föddes 1932 i Långsele, Västernorrland, tog studenten i Sollefteå 1952 och veterinärexamen 1959. Se in memoriam på annan plats i denna tidning.

DJURKLINIKEN I SKELLEFTEÅ

söker en

smådjursintresserad veterinär

Vi söker dig som har några års erfarenhet av att arbeta på djurklinik/djursjukhus. Du får gärna ha specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar, men även du som inte har den erfarenheten är välkommen med din ansökan.

Vi erbjuder hel- eller deltidstjänst med sex månaders provanställning. Tillträde enligt överenskommelse. Rekrytering sker löpande.

Vi är en väletablerad smådjursklinik i Skellefteå som erbjuder våra djurägare ögonlysning, AI-verksamhet, bukkirurgi, medicinska utredningar. Djurkliniken har ett eget klin kem laboratorium. Rehabiliteringsavdelningen sköts av certificierad hundfysioterapeut. Djurkliniken är medlem i Svensk Djurvård och följer tjänstemannaavtalet mellan SVF och SLA .

Mer information hittar du på vår hemsida www.gbdjurklinik.se.

Välkommen med din ansökan per post eller mail

E-mail: reception@gbdjurklinik.se

Post: Gertrud Burman, Djurkliniken i Skellefteå AB, S:a Järnvägsgatan 50, 931 32 Skellefteå.

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**
TELEFON: 08-545 558 34
TELEFAX: 08-545 558 39
HEMSIDA: ***www.svf.se***

REDAKTION:
JOHAN BECK-FRIIS
ansvarig utgivare & chefredaktör
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: ***johan.beck-friis@svf.se***

SUZANNE FREDRIKSSON
journalist
TELEFON: 08-545 558 32
E-POST: ***suzanne.fredriksson@svf.se***

BRITA TRYBOM
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 34
E-POST: ***brita.trybom@svf.se***

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA
layout
TELEFON: 070-566 5661, 0734-28 26 80
E-POST: ***info@exponera.net***

WIKSTRÖMS TRYCKERI AB, UPPSALA
tryckeri

ISSN 0346–2250

UTGIVNINGSPLAN 2016

Nr	Utgivning	Annonsstopp	Manusstopp
1	14 jan	15 dec -15	8 dec -15
2	2 feb	12 jan	5 jan
3	23 feb	2 feb	26 jan
4	15 mar	23 feb	16 feb
5	12 apr	15 mar	8 mar
6–7	10 maj	19 apr	12 apr
8–9	21 jun	31 maj	24 maj
10	30 aug	9 aug	2 aug
11	20 sep	30 aug	23 aug
12	11 okt	20 sep	13 sep
13	1 nov	11 okt	4 okt
14	22 nov	1 nov	25 okt
15	13 dec	22 nov	15 nov

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Prenumerationspris 2016
Sverige: 1 310 kronor + moms.
Europa: 1 660 kronor + moms i EU.
Utanför Europa: 1 810 kronor.
Medlemmar i veterinärförbundet har 450 kronor i rabatt.

TS FACKPRESSUPPLAGA 2015 – 3 500 EX

FÖRBUNDSKANSLIET *se sidan 3*

Åter i tjänst!

Geepenil® vet

bensylpenicillin

Nu är Geepenil® vet tillbaka för behandling av penicillinkänsliga infektioner hos nöt, svin och häst.

Geepenil® vet. (bensylpenicillinnatrium) 24 g pulver och vehicle till injektionsvätska, lösning, endoxidum QuO-DBD. Receptpliktig. **Djurslag:** Häst, nöt och svin. **Indikationer:** Infektioner orsakade av mikroorganismer känsliga för bensylpenicillin hos nöt, svin och häst. **Kontraindikationer:** Penicillinkänsligheter. Djur som orsakade av penicillinproducerande stafylococker skall inte behandlas med Geepenil® vet. **Biverkningar:** Allergiska överkänslighetsreaktioner och gastrointestinala störningar kan förekomma. **Särskilda försiktighetsmått vid användning:** Läkemedel bör ej ges intramusculärt till häst eftersom det ger svår irritation. **Användning under dräktighet och laktation:** Kan användas under dräktighet och laktation. **Karenstider:** Slakt: häst, svin och nöt >10 dygn. Mjölk: 2 dygn. (DPO 20-6-06-14) *För ytterligare information se www.fass.se*

ORION PHARMA
ANIMAL HEALTH

Orion Pharma Animal Health ▪ Box 520 ▪ 192 05 Sollentuna ▪ Telefon 08-623 64 40 ▪ www.orionvet.se

Posttidning A
Retur, Box 12709 • 112 94 Stockholm

5 FAKTA ATT KÄNNA TILL OM NOBIVAC® HUNDVACCINER

- Skyddar mot alla varianter av parvovirus – typ 2, 2a, 2b och 2c*
- Brett och snabbt kennelhosteskydd med Nobivac® KC vet. Intranasalt vaccin ger även bättre skydd enligt vaccinationsguidelines**
- 3 års duration för både basvaccinerna och rabies
- Kan användas under laktation och dräktighet
- Flera av Nobivac®-vaccinerna kan blandas eller kombineras, läs mer på www.fass.se

Nobivac

DATUM FÖR SENASTE ÖVERSYN AV PRODUKTRESUMÉ:

Nobivac® DHPPi vet. pulver och vätska till injektionsvätska, suspension	2012-04-12	℞
Nobivac® DHP live vet. frystorkat pulver och vätska till injektionsvätska, suspension	2014-02-05	℞
Nobivac® Parvo live vet. pulver och vätska till injektionsvätska, suspension	2014-02-03	℞
Nobivac® Pi vet. frystorkat pulver och vätska till injektionsvätska, suspension	2015-03-25	℞
Nobivac® KC vet. frystorkat pulver och vätska till suspension för nasal administrering	2015-03-25	℞
Nobivac® L_4 injektionsvätska, suspension	2015-05-07	℞
Nobivac Rabies vet. 2 IE, injektionsvätska, suspension	2011-12-22	℞

För mer info: www.fass.se

* Spibey N. et al. (2008) Vet Microbiol Apr 1;128(1-2):48-55.
Greenwood N.M. et al. (1995) Vet Rec, 136:63-67.
Hoskins J.D. et al. (1995) J Vet Int Med, 9:197.

** SVS/SVA (2003) Vaccination av Hund och Katt i Sverige, juli 2003.
AAHA (2011) Vaccination Guidelines.
WSAVA (2015) Guidelines for the vaccination of dogs and cats.

Intervet AB • Box 6195 • 102 33 Stockholm • www.msd-animal-health.se

MSD Animal Health